

บรรณานุกรม

หนังสือ

กาญจนภาคพันธุ์ [พง่า กาญจนภาคพันธุ์] . สำนวนไทย. เล่ม ๑ - ๒ พระนคร: รวมสาส์น. ๒๕๑๔.

คณะกรรมการชำระพจนานุกรม. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓. พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๓.

เจือ สตะเวทิน. พจนานุกรมสำนวนไทย. พระนคร: สุทธิสารการพิมพ์ ๒๕๑๖.

ชลธิรา กัสตอยู่ และคนอื่นๆ. การใช้ภาษา. พระนคร: เคล็ดไทย, ๒๕๑๗.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, (ผู้เรียบเรียง). ภาษา - พจนานุกรม. พระนคร: คณะอนุกรรมการค้นคว้า ชุมชนภาษาไทยของคุรุสภา, ๒๕๑๗.

นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมหมื่น. วิทยาวรรณกรรม. พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๖.

บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๑๔.

พ. นววรรณ [นามแฝง]. การใช้ภาษา. พระนคร: สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓.

วิจินต์ ภาณุพงศ์. โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.

อุดม วโรตม์ลึกขคิดดี. ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๑๓.

บทความ

"แบบการเสริมสร้อยในภาษาไทยและเขมร". อักษรสาร. ๔ (กันยายน ๒๕๑๕), หน้า ๑-๒๔.

เอกสารอื่นๆ

นิตยา กาญจนวรรณ. "คำวิสามาสนกรรมในภาษาไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับคิด แผนกวิชาภาษาไทย คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓.

ชังอร อุตธากรณ์. "คำกริยาริเศษณ์ในภาษาไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับคิด แผนกวิชาภาษาไทย คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓.

วสี ฉิมใหญ่. "คำช่วยกริยาในภาษาไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับคิด แผนกวิชาภาษาไทย คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

สุรีย์ พันเจริญ. "คำกริยากรรมในภาษาไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชา

มัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๔.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Books

Firth, J.R. The Tongues of Men & Speech. 2^d ed. London: Oxford University Press, 1966.

Hass, Mary R. Thai - English Student's Dictionary. California: Stanford University Press, 1964.

The New Webster Encyclopedic Dictionary of the English Language.

Thatcher, Virginia S. editor in Chief. New York: Grolier, 1970.

Ullmann, Stephen. Semantics: An Introduction to the Science of Meaning. 4th ed. London: Alden Mowbray LTD, 1970.

Vichin Panupong. Inter - Sentence Relations in Modern-Conversational Thai. Bangkok: The Siam Society, 1970.

Webster's New World Dictionary of the American Language. Guralnik, David B. general editor. New York: The World Publishing Company, 1966.

Thesis

Nisa Udomphol. "Compound Words in Thai". Master's dissertation, Department of Foundation of Education, Graduate School, Chulalongkorn University, 1964.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอักษรย่อที่ใช้ในภาคผนวก ก. และคำอธิบายอักษรย่ออื่น

(เดี่ยว - นาม)	โครงสร้างเป็นคำเดี่ยวที่มาจาก	คำนาม
(เดี่ยว - กริยา)	" " "	คำกริยา
(เดี่ยว - ลักษณะนาม)	" " "	คำลักษณะนาม
(เดี่ยว - คำบอกจำนวน)	" " "	คำบอกจำนวนนับ
(ประสม - นาม + นาม)	เป็นคำประสมแบบที่ประกอบด้วย	นาม + นาม
(ประสม + นาม + กริยา)	" " "	นาม + กริยา
(ประสม + กริยา + กริยา)	" " "	กริยา + กริยา
(ประสม + กริยา + นาม)	" " "	กริยา + นาม
(วลี - นาม + ขยาย)	โครงสร้างเป็นวลีแบบที่ประกอบด้วย	คำนาม + ส่วนขยาย
(วลี - กริยา + ขยาย)	" " "	คำกริยา + ส่วนขยาย
(วลี - กริยาริเศษณ์ + กริยา)	" " "	คำกริยาริเศษณ์ + กริยา
(วลี - กริยาริเศษณ์ + นาม)	" " "	คำกริยาริเศษณ์ + คำนาม
(วลี - นุพพท + นาม)	" " "	คำนุพพท + คำนาม
* (วลี - คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม)	" " "	คำบอกจำนวนนับ + คำลักษณะนาม
(เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)	" " "	คำและส่วนขยายเป็นคำเสริมสร้อยแบบซ้ำคำ
(เสริมสร้อยแบบที่ ๑)	" " "	คำและส่วนขยายเป็นคำขยายคู่แบบ WX → WXWY / WYWX
(เสริมสร้อยแบบที่ ๒)	" " "	เป็นคำขยายคู่แบบ $B_1B_2 \rightarrow B_1B_2ZZ$
(ประโยค - กริยากรรม + หน่วยกรรมตรง)	โครงสร้างเป็นประโยคที่ประกอบด้วย	หน่วยกรรมและหน่วยกรรมตรง
(ประโยค - ประธาน + กริยากรรม)	โครงสร้างเป็นประโยคที่ประกอบด้วย	หน่วยประธานและกรรมกรรม
(ประโยค - ประธาน + กริยากรรม + หน่วยกรรมตรง)	โครงสร้างเป็นประโยคที่ประกอบด้วย	หน่วยประธานหน่วยกรรมและหน่วยกรรมตรง

* เป็นแบบพิเศษ คือเป็นนามวลีที่ไม่มีหน่วยหลัก

ภาคผนวก ก.

รายการถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน เรียงตามลำดับอักษร พร้อมตัวอย่าง

กึ่ง : ตีมีเหล้า (เดี่ยว- ศึกษานาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกที่ไปทำงานต่างจังหวัด ตกเย็นไม่รู้จะทำอะไรก็กึ่งเหล้ากัน"

กตหัว : ไม่ให้มีสิทธิ์ออกความเห็น (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยานำ ตัวอย่าง "จำนำส่งสารจริงๆ เงินเดือนเดือนละ ๒๐๐ บาท ถูกเขากตหัวใช้งานทั้งวัน"

ก้นหนัก : ลูกไม่ค่อยขึ้น (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กพวกนี้ก้นหนักจริง เรียกตั้งนานไม่มาสักที"

กบดาน : ซ่อนตัวเงิบอยู่ (ประสม-นาม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตำรวจสืบทราบมาว่า เสือซากกบดานอยู่ที่ไร้อัยการกาญจนบุรี"

กรวดน้ำคว่ำกะลา : เลิกคบหาสมาคม (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันจะกรวดน้ำคว่ำกะลาแล้ว พวกที่เอาของถูกๆ มาขายนี่ เพราะเคยถูกหลอกซื้อมาแล้ว"

กรอบ : จนมาก (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เดือนนี้ฉันกรอบจริงๆ นะ ได้บัตรเชิญงานแต่งงานตั้ง ๔ รายนะ"

กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "คำครองชีพสูงอย่างนี้นะ พวกเราก็จนกรอบกันพอสิ้นะซี"

กร่อย : ไม่สนุกเท่าที่ควร (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "งานเมื่อคืนนี้กร่อยจะตายไป คนตริก็ไม่เพราะ อาหารก็ไม่อร่อย"

กระจอก : ไม่น่าดู, ขอมข่อ (เดี่ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายป่านะกระจอกจะตาย แต่ขอบางทำเป็นผู้ดีตกยากให้คนสงสาร"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ศรีสุดาขอบพูดเสมอว่าผู้ชายกระจอกเขาไม่สนใจหรอก ต้องหล่อ รวย และมีความรู้"

กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "สุชาตินะอะไร ๆ ก็ที่อยู่หรอก เสียอย่างเดี่ยวชอบแต่งตัวกระจอกอยู่เรื่อย"

กระดิ่งจาลนไฟ : ผู้หญิงที่เคยแต่งงานมาแล้วและยังมีความงาม (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "กระดิ่งจาลนไฟดอกนี้หอมจริงนะ ขนาดมีลูกมาแล้วตั้ง ๓ คน ก็ยังมีหนุ่มๆ คอยตามรับทวงส่งหลายราย"

กระตุก : ไม่ยอมเสียผลประโยชน์ง่าย ๆ (เตี้ยว-นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ยายแม่ค้าก๊วยเตี้ยวผัดกระตุกขะมัด ขอพริกป่นหน่อยก็ไม่ได้ บอกต้องซื้อเพิ่ม"

กระตุกแข็ง : คายยาก, อคพนามาก (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกเรือคนกระตุกแข็งจริง เกาะท่อนไม้ลอยอยู่ในทะเลตั้งเดือนกว่าจะมีผู้พบ"

กระโถนทองพระโรง : คนที่เป็นที่รองรับอารมณ์ของคนอื่นตลอด (วลี-นาม+ช้อย)

นาม ตัวอย่าง "ไม่ว่าจะมีเรื่องทำให้อารมณ์ไม่ดีจากที่ไหนก็ต้องคุ้ยเราแทน เขาเห็นเราเป็นกระโถนทองพระโรงหรือไงนะ"

✓ กระทบกระทั่ง : ทะเลาะวิวาท, มีเรื่องขัดแย้งกัน (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนอยู่ด้วยกันนาน ๆ จะกระทบกระทั่งกันบ้างก็เป็นเรื่องธรรมดา"

✓ กระทบกระเทียบ : เปรียบเปรยสิ่ง (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "วลีนี้ปากร้ายนะ ชอบกระทบกระเทียบฉันบ่อย ๆ"

กระทั่ง : ยุเหยย (-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สุขภาพนี้~~นี้~~ กระทั่งคนโน้นที คนนี้ที ให้เขาผัดใจกัน"

✓ กระแทกกระทั้น : กระแทกตัวเพื่อแสดงความไม่พอใจ (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกอย่าทำเป็นกระแทกกระทั้นเวลาคุณพ่อคุณนะ เป็นกริยาไม่ดี"

กระป๋อง : ลักษณะเหมือนกระป๋อง (เตี้ยว-นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เมื่อไหร่คุณจะขายเจ้ารถกระป๋องคันนี้เสียทีนะ ไปไหนมาไหนจะได้ปลอดภัย"

กระเป๋ : ผู้เก็บตัวโดยสารรถเมลล์ชาย (เตี้ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "กระเป๋รถเมลล์สายนี้มารยาทดีเยี่ยมเลย"

กระเป๋เบา : ไม่มีเงิน (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอเดินออกจากห้างสรรพสินค้าก็กระเป๋เบาเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อกลางวันไปางล้างจานเสียกระเป๋เบาเลย"

- กระเป๋านัก** : มีเงินมากและจ่ายเงินง่าย (ประโยค-ประธาน+กริยา+กรรม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "นายคนนี้กระเป๋านักนำดูเลย ให้ก็ไปเก็บมาใช้ครั้งละมาก ๆ"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันอยากหากระเป๋านักสักคน ช่วยหาให้หน่อยซี"
- กล้วย ๆ** : ง่ายมาก (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "งานกล้วย ๆ อย่างนี้ไม่ต้องให้พี่ทำหรอก ฉันเองก็ได้"
- กลอนสด** : การพูดโดยไม่ต้องเตรียมตัว (ประสม-นาม+กริยา)
- นาม ตัวอย่าง "ท่านเจ้าคุณได้รับเชิญให้พูดที่โน่นที่นี้บ่อย ๆ บางทีก็ไม่มีกรเตรียมตัว
ต้องว่ากลอนสดกัน"
- กล่อม** : พูดจาหลอกให้หลงเชื่อ (เดี่ยว-กริยา)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่ค้าขายเพชร กล่อมคุณนายวันเสียจนหลงเชื่อซื้อไปหลายหมื่น"
- กลัดมัน** : บ้าต๋อง (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ผู้ชายหนุ่ม ๆ กำลังกลัดมันก็ยังงี้แหละ เห็นผู้หญิงว่าสวยไปหมดทุกคน"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เจ้าหล่อนไซ่ร้ายจริง ๆ เดี๋ยวอยู่เฉย ๆ ก็ถูกไอ้หนุ่มกลัดมันจากไหน
ก็ไม่รู้จุดไปข่มขืน"
- กลับคำ** : พูดอย่างหนึ่งไว้แล้วเปลี่ยนพูดเป็นตรงข้าม (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "คนอย่างฉันไม่กลับคำหรอก พูดคำไหนเป็นคำนั้น"
- กลับใจ** : เปลี่ยนความคิดเป็นตรงข้ามกับที่เคยคิดและกระทำ (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเขากลับใจได้ฉันก็จะให้อภัย แต่ต้องสัญญาว่าจะไม่ทำเช่น "อีก"
- กลับตาลปัตร** : เปลี่ยนเป็นตรงกันข้าม (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "เดิมทีตำรวจคิดว่าเจ้าหล่อนฆ่าตัวตาย เรื่องมันกลับตาลปัตรเป็นว่า
สามีวางแผนฆาตกรรม"
- กลับตัว** : เปลี่ยนความประพฤติ (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้เขากลับตัวเป็นคนดีแล้ว เหล้ายาไม่เคยแตะต้อง พอเลิกงาน
ก็กลับบ้านเลย"
- กลับบ้านเก่า** : ตาย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "หลวงอรุณา กลับบ้านเก่าไปซะแล้ว นำเสียดานนะ"

กลิ้ง : ลดเสี้ยวได้เก่ง, พุดจากสับกลอก (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นายชัยรัตน์นี่กลิ้งจริง ๆ ทำผิดแล้วยังสามารถกลิ้งไปได้จนพ้นผิด"

กลิ้งทุต : ตาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อคืนยังกินเหล้าอยู่ด้วยกันดี ๆ แท้ ๆ พอเช้าขึ้นกลิ้งทุตไปเสียแล้ว"

กวน, ยวน : พุดจาโยกโยให้รำคาญและเกิดโทสะ (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่กวนจริง ๆ ถามอะไรไม่เคยตอบตรงคำถามเลย พุดโยกโยอยู่ได้"

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่ามากวนฉันตอนนี้ได้ไหม ฉันกำลังต้องการสมาธิทำงาน"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "น้องชายเธอนี่พุดจากกวนจริง ๆ เลยนะ รับโทรศัพท์ทีละก็ ฉันปวดหัวเลย กว่าจะได้พูดกับเธอ"

กวนนัยน์ตา : ดูแล้วไม่ชอบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ท่าทางเขาดูแล้วกวนนัยน์ตาจริง ๆ ไม่รู้ไปเอาอย่างไรมา"

กริยากรรม ตัวอย่าง "รูปร่างกวนนัยน์ตาฉันจริง ๆ ช่วยเอาไปตั้งไว้ที่อื่นที่เถอะ"

กวนประสาท : ทำให้รำคาญ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กรับใช้คนนี่กวนประสาทจริง ใช้อย่างหนึ่งต้องทำอีกอย่างทุกที"

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่แกอย่ามากวนประสาทฉันหน่อยได้ไหม ฉันจะทำงาน"

กวาด : จับ, เก็บไม่ให้เหลือ (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตำรวจกวาดนักเล่นการพนันในบ้านอภิศ ส.ส. ได้ไปได้หมดเลย"

ก่อกวน : เริ่มทำสิ่งที่ไม่ดี (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ขณะนี้นักเรียนอาชีวะก่อกวนขึ้นอีก ตำรวจแทบจะปราบไม่ไหวอยู่แล้ว"

ก่อนเพื่อน : ก่อนคนอื่น (วลี-กริยาวิเศษณ์+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "สุทธินี่ตอนเรียนอยู่ไม่สนใจผู้หญิง แต่ก็แต่งงานก่อนเพื่อนเลย"

กีดกัน : ออกจาก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "น้องพี่จงกีดกันอีกหน่อยเถอะ เหลืออีกเพียงปีเดียวหนี่สินก็จะหมดแล้ว"

กันชน : ผู้ที่อยู่ระหว่างกลางของ ๒ ฝ่าย (วลี-กริยา+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี่ไม่น่าไปงานกับเจ้าเดชเลย มันพาสาวไปแล้วไปจะเอากับแฟนกันเลยต้องเป็นกันชน ข้อสำคัญแฟนมัน เป็นเพื่อนกับแฟนฉันด้วย"

กาฝาก : คนที่คอยแต่อาศัยคนอื่น (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ฉันไม่ยอมอยู่กับเขาก็เพราะเขาเห็นว่าฉันเป็นกาฝากนะซี"

ก้างขวางคอ : ผู้ที่ชอบเข้าไปยุ่งหรือแทรกแซงกิจธุระของผู้อื่น (ประโยค-ประธาน+กริยา
สกรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "ฉันไปก่อนละนะ ไม่อยากอยู่เป็นก้างขวางคอหรอก"

ก้ำมใหญ่ : มีผู้คุ้มครอง (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นารีเขากลัวเขาก็ก้ำมใหญ่ใครจะมาวางอำนาจกับเขาก็ให้รู้ไป"

กิน : โกง, รับประทาน (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ผู้ว่าคนใหม่กินแหลกเลย ประมูลถนนคราวที่แล้วเขาว่าไปตั้ง
๒ ล้านนะ"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอรู้เรื่องหมอกินตึกใหม่โรงพยาบาลประจำจังหวัดไหม ตอนที่สอบสวน
แล้ว"

กินไข่ ได้คะแนนสูง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ทีมไทยกินไข่อีกตามเคย เป็นที่รู้จักกันว่าทีมเกาหลีนี้เล่นเก่งมาก และมี
ความสามัคคีในหมู่ผู้เล่นดี คนก็เลยไม่แปลกใจ"

กินไข่แดง : ได้เป็นภรรยา (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าลงได้ข้างคืนกันสองต่อสอง ก็คงจะถูกเขากินไข่แดงไปแล้ว"

กินเครื่องเขิน : คอยรับของที่เขานำมาเช่นให้, รับประทาน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกข้าราชการพวกนี้ตั้งแต่ตั้งคอยกินเครื่องเขิน กับประจบผู้ใหญ่
เท่านั้น"

กินดิบ : ได้อย่างสบาย (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าแข่งขันกันตัวต่อตัวจะก้อฉันทินดิบเลย"

กินตำแหน่ง : ได้รับหน้าที่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ได้ข่าวว่าตุลาการนี่แกจะไปกินตำแหน่งผู้ว่าฯ ทางปีกซีได้หรือเพื่อน
ดีใจด้วยนะ"

กินโต๊ะ : รุมทำร้าย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุ ก็พบว่าชนพาลวัยรุ่นกำลังรุมกินโต๊ะชายกลางคน"

กินแถว : ตลอด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พอไม่พอใจแม่เลขาคนโปรดเข้าหน่อย เจ้านายก็โกรธกินแถวตั้งแต่หน้าห้องจนถึงภารโรง"

กินน้ำตา : นิ่งร้องไห้เสียใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "บอกแล้วว่าอย่าไปเชื่อผู้ชายบางกอก พอเขาไปแล้วก็ลืม ปลอ่ยให้เรานั่งกินน้ำตารอไปเถอะ"

กินน้ำพริกถ้วยเดียว : มีภรรยาคนเดียว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นิรตินะ ฉันดูหน้าก็ออก ทนกินน้ำพริกถ้วยเดียวไม่ได้หรอก"

กินผิว : มีสามีแล้วสามีตายหลายคน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ใคร ๆ ก็พูดกันว่ายายวารุณีนะกินผิว ก็ดูซีแต่งงาน ๓ ที ผิวตายทุกทีเลย"

กินเมีย : มีภรรยาแล้วภรรยาตายหลายคน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอเมียคนที่ ๒ ของแกตาย ใคร ๆ ก็ว่าคุณวินิจฉัยกินเมีย แต่แกก็อุโสภเสร์จริง ๆ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เมียฉันตายไป ๒ คนเท่านั้น ใคร ๆ ก็ท้าวฉันเป็นคนกินเมีย"

กินเมือง : ได้เป็นเจ้าของ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สมัยก่อนใครได้กินเมืองศิษย์โลกก็นับว่าเป็นคนสำคัญมากที่สุดทีเดียว"

กินรังแตน : เป็นคำเปรียบเปรยแสดงความโกรธทางสีหน้า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไปกินรังแตนที่ไหนมาจ๊ะ หักก็ไม่ตอบด้วย"

กินเลือดกินเนื้อ : แสดงอาการโกรธ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอคุณพ่อเห็นฉันกับพลที่หน้าโรงหนังก็ทำท่าราวกับจะกินเลือดกินเนื้อฉันนะ"

กินเส้น : ถูกกิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอนี้ก็ช่างไม่รู้อะไรเสียเลย หัวหน้าหมวดเรากินเส้นกับหัวหน้าเด็กเสียเมื่อไรละ"

กินอยู่พว้าย : ทั้งพี่ก้ออาศัย, กิน, (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "จะกินอยู่พว้าย ก็ระมัดระวังหน่อยซิ"

กึ่งแห่งเยอรมัน : คนที่ผอมมากและสูงมาก (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ใครอย่าไปกินอะไรกับยายกึ่งแห่งเยอรมันนั้นเลย กินเก่งซะมัดแต่ไม่อ้วน"

กฏแจผี : สิ่งที่ใช้สำหรับแทนกฏแจ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี้มีคนร้ายบุกเข้าสำนักงานและใช้กฏแจผีไข เอาพิมพ์ดีดในตู้เก็บพัสดุไป ๔ เครื่อง"

กุนชื้อ : ผู้บงการหัวหน้า (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "เรื่องการโกงครั้งใหญ่ในจังหวัดนะ ใคร ๆ ก็รู้ว่าเสียผู้มีอิทธิพลคนหนึ่งเป็นกุนชื้อ แล้วใครจะทำไมเขาได้"

กัณฑ์ : แก้วเอาชื่อเสียงขึ้นมา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฝ่ายกีฬาหวังว่าทีมบาสเกตบอลไทยจะช่วยกัณฑ์ไทยไว้ได้ ในการแข่งขันเอเชียนเกมส์"

เก็บ : ฆ่า (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "จริงไหมที่เขาว่าพ่อเลี้ยงส่งคนไปเก็บนายตำรวจที่พยายามรื้อคดีสักคดีไม่ในป่าสงวนนะ"

แก้วอี : ตำแหน่ง (เดี่ยว-นาม) (เกี่ยวเนื่อง)

นาม ตัวอย่าง "เขาคาดกันว่าคนที่จะได้ครองแก้วอีประธานสภาคนต่อไปเห็นจะไม่พ้นคนดี"

เกิดป็น้ำน้อย : เตี้ย (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอมันคนเกิดป็น้ำน้อยถึงได้ม่อต้อยแค่นี้เอง"

เกิดป็น้ำมาก : สูง (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พี่ชายเธอคงจะเกิดป็น้ำมากนะ รูปร่างอย่างกับเสาธง"

แก้ตักกริ : เมา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอตกตักบรรดาพวกที่มาร่วมสังสรรค์ก็แก้ตักกริ ลูกขึ้นร้องเพลงเสียงดังลั่น"

แก้แค้น : ทำอะไรเกินวัย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมลูกคนนี่แก้แค้นเหลือเกิน อายุแค่ ๔ ขวบมาขูดล้างแพนเสียแล้ว"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "อย่ามาทำตัวเป็นเด็กแก้แค้นน้อยเลย เป็นเด็ก เป็น เล็กก็ไปอยู่ส่วนเด็ก ๆ ไป"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เด็กสมัยนี้พูดจาแก้แค้นเหลือเกิน ผู้ใหญ่ได้ยินแล้วแทบหัวใจวาย"

แก้เผ็ด : กระทำตอบแทน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ที่เธอทำกับฉันวันนี้ เธอจำไว้ก็แล้วกัน สักวันหนึ่งฉันจะแก้เผ็ดเธอให้สาสมที่สุด"

แก้วัด : ชำนาญเพราะอยู่มานาน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็ก ม.ศ.๕ นะ เป็นตัวนำน้อง ๆ ดีนัก เพราะแก้วัดแล้ว ไม่เกรงกลัวกฎของโรงเรียน"

แก้มือ : ทำตอบแทน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันจะขอแก้มือโดยขอไปทำอีกหน ถ้าคราวนี้พลาดก็จะลาออก"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาจะชกแก้มือเดือนหน้านี้ และมีหวังจะชนะด้วย"

แก้ลำ : ทำตอบแทนที่อีกฝ่ายหนึ่งได้ทำไว้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอถูกวิชีตว่า เรื่องพาผู้หญิงไปเที่ยว ศัตรูก็แก้ลำด้วยการว่าวิชีตเรื่องปล้ำเลขานุการ"

แก้หน้า : ฎีชื่อเสียง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณวิชัยพยายามฝึกซ้อมอย่างเต็มที่ เพื่อแก้หน้าที่แพ้ไปคราวก่อน"

แกะดำ : ผู้ที่ประพฤติด่างจากคนอื่นในกลุ่ม (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ใคร ๆ เขาแต่งชุดข้าราชการกันทั้งนั้น จะให้ฉันเป็นแกะดำคนเดียวหรือ"

เกลือ : คนที่ไม่ยอมแพ้เปรียบใครแม้แต่น้อย (เดี่ยว-นาม) (เปรียบเทียบ)

นาม ตัวอย่าง "นารีนะเกลือเราดี ๆ นี้เอง ไปกินข้าวด้วยกันที่ไร แม้แต่คำน้ำก็ไม่เคยออกให้เลย"

โกย : หนีอย่างเร็ว (เดี่ยว-กริยา); กริยากรรม : ได้รับ

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกเล่นไฮโลไว้ในขอยน่ะ พอเห็นหมวกสีก็มาแต่ไกลก็เตรียมโกยแล้ว"

กริยากรรม ตัวอย่าง "หนังสือรักอุตุคดีโกยเงินได้ตั้งหลายล้าน"

ไก่อรงบ่อน : ตัวสำรอง (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "เธอเห็นฉันเป็นเพียงไก่อรงบ่อนของเธอเท่านั้นหรือ"

ไกลปืนเที่ยง : ไกลความเจริญ, ไกลจากศูนย์กลาง (วลี-กริยาวิเศษณ์+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันอยู่ไกลปืนเที่ยงไปหน่อย ก็ต้องซ้ำกว่าคนอื่นเขายังงี้แหละ"

ชนหน้าแข็งไม่ร่วง : ไม่กระทบกระเทือนฐานะทางการเงิน (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกเศรษฐีอย่างคุณจ่ายเงินแค่นี้ ชนหน้าแข็งไม่ร่วงหรอก"

ขบเผาะ : หลึงอาญน้อย (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หลานสาวเธอนี้กำลังขบเผาะเลย เธอกล้าส่งไปอยู่หอพักคนเดียวหรือ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เด็กสาววัยขบเผาะย่อมเป็นที่ชื่นชมเอ็นดูของชายแก่เสมอ"

ขบไม่แตก : แก้ไม่ตก, แก้ปัญหาไม่ได้ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรายังขบปัญหานี้ไม่แตกกันเลย งานจึงยังทำต่อไปไม่ได้"

ข่มขู่ : ข่มขู่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้าคนชายผ้าดำ เห็นว่าผู้หญิงมาคนเดียวจะถือโอกาสข่มขู่ให้ซื้อผ้าในราคาแพงกว่าที่ต่อกันไว้"

ขวัญเสีย : ไม่มีกำลังใจ, เสียกำลังใจ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรารู้ว่านักศึกษาขวัญเสียมาก เลยต้องอนุโลมบางสิ่งบางอย่างเท่าที่จะทำได้"

ขวัญหาย, ขวัญหนี, ขวัญบิน : ตกใจ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหม เธอเล่นมาหักเจียน ๆ ฉันขวัญหายหมด เตียวซ้อคไปล่ะว่ายังไง"

ขวัญอ่อน : ตกใจง่าย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมคนเขาขวัญอ่อน คุณเรียกดัง ๆ เขาก็สะดุ้งนี่ซิคะ"

ขวางตา : มองแล้วไม่ถูกชะตา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่สาวคนนี้ขวางตาฉันจริง ๆ ดูเหมือนแก้กำลังเล่นละครหลอกผู้ใหญ่"

ขวางโลก : ไม่ตามคนอื่น ๆ ส่วนมาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่คุณย่าขวางโลกนี่กันนะ คนอื่น เขาทำกันยังงี้ดูเขามั่งซี"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันเห็นท่าทางขวางโลกของเขาแล้วไม่ดีกว่าเราจะร่วมงานกันได้"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "สามีนฉันชอบพูดจาขวางโลกอยู่เรื่อย ๆ เขาถึงคุยกับใครไม่ได้นาน"

ขวางหู : ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหมคุณพ่อนี้ ชอบพูดจาขวางหูคนอยู่เรื่อยจนไม่มีใคร เขามาเยี่ยมเยียน พ่อแล้ว"

ขวางผ่าซอก : ตรง ๆ (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาชอบพูดจาขวางผ่าซอกอย่างนี้เสมอ แต่ก็เป็นคนซื่อตรงมาก"

ขอร้อน : ของผิดกฎหมาย (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ขอร้อนใคร ๆ ก็ไม่อยากจะซื้อ เพราะถ้าตำรวจจับได้จะกลายเป็นรับซื้อของโจรไป"

ขี้ดก : พูดขี้ด, อยู่ดอยขี้ด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ริชิตนี่คุยกับใครไม่ได้นาน เพราะชอบขี้ดกเขาอยู่เรื่อย ๆ"

ขี้ดใจ : โกรธ, ไม่ตามใจ. (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่าไปขี้ดใจลูกเลย เขาชอบใครก็เป็นสิทธิของเขาอนาคตของเขาไม่ใช่ของเรา"

ขี้ดคอก : ใช้แทนคอกเบี้ย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าแกไม่เอาเงินมาใช้ฉันก็ต้องเอาลูกสาวมาขี้ดคอกไว้ก่อน จนกว่าจะมีเงิน"

ขี้ดตาทัพ : ท้ามไว้ก่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณแดงจะไปหาคุณผู้ชายที่เรือนเล็กแล้ว แกช่วยไปขี้ดตาทัพไว้ก่อน เพราะถ้าไปพบคุณผู้ชายกับสำลีเข้าก็จะเกิดเป็นเรื่องใหญ่แน่"

ขี้ดหู : ฟังแปลก ๆ (ประสม กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันฟังเด็กคนนี้พูดแล้วขี้ดหูพิลึก ดูคล้ายแกก่าสังโกหกเรานะ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ไม่มีใครเขาอยากคบแกก็เพราะแกชอบพูดจาขี้ดหูคนอยู่เรื่อย ๆ ซี"

- ขา : ผู้เล่นการพนัน, คน (เที่ยว-นาม)
- นาม ตัวอย่าง "เธออย่าห่วงเขาเลย ขานั้นนะซึ่งไม่กลับบ้านหรอกจนกว่าจะค้าเสียก่อน"
- ข้าง ๆ ดู ๆ : ไม่ตรงทาง (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พอตำรวจถามเข้า เขาก็ตอบไปข้าง ๆ ดู ๆ ตำรวจจึงไม่เชื่อ"
- ขาดมือ : ขาด, ไม่มีอยู่ในมือ (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตอนนี้เงินฉันกำลังขาดมือเลย เบิกเงินธนาคารตั้งหลายหมื่น เห็นจะช่วยนายไม่ได้"
- ขายขนมจีบ : ไปเที่ยวสาว (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง "อีตามาตามหมายนะขายขนมจีบยันเลย ไม่ว่าใครขอให้เป็นผู้หญิง"
- ขายหน้า : อาย (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันขายหน้าเขาเหลือเกินที่มีลูกสอบตกซ้ำขึ้นอย่างแกล"
- ข้าวแดงแกงร้อน : บุญคุณ, อาหารที่ใช้เลี้ยงดู (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
- นาม ตัวอย่าง "คนไม่รู้จักคุณข้าวแดงแกงร้อนนี้คบไม่ได้"
- ข้าวยากหมากแพง : เศรษฐกิจตกต่ำ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ยามข้าวยากหมากแพงนะ เป็นเวลาที่ประชาชนระส่ำระสายที่สุดเลย"
- ข้าวใหม่ปลามัน : แต่งงานกันใหม่ ๆ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง "คู่นี้เขากำลังข้าวใหม่ปลามัน ดูซิไม่ห่างกันเลย"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ระยะข้าวใหม่ปลามันนี่อะไร ๆ ก็ดูหวานชื่นไปหมดอย่างนี้แหละ"
- ซี้ปาก : คนที่ถูกชูดึงในแง่ไม่ดี (ประสม-นาม+นาม)
- นาม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องไปส่งฉันหรอก ฉันซี้เกียจจะเป็นซี้ปากชาวบ้าน"
- ซี้เล็บ : แม่เพียงเล็กน้อยมาก (ประสม-นาม+นาม)
- นาม ตัวอย่าง "ยายหนูนี้ยังดล่องไม่ได้ซี้เล็บของพี่สาวหรอก รายนั้นเขาเก่งทุกทางเลย"
- ซี้หม ซี้หมา : เล็ก ๆ น้อย ๆ, ที่ไม่สำคัญ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอนะวันหนึ่งต้องเป็นโรคประสาทแน่ เรื่องซี้หมซี้หมาอะไรก็เก็บมาคิดอยู่เรื่อย"
- ซิ้นคาน : ไม่มีคนแต่งงานด้วย (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง "พี่สาวเธอนะเลือกมากเสียจนเดี่ยวนี้ซิ้นคานแล้ว ยังไม่ได้แต่งงานเสียที"

- ขึ้นสมอง : อยู่ในความคิดตลอดเวลา (ประสม-กริยา+นาม)
 คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ยายสุนิเระเขากำลังเป็นโรคภัยเดียวเรือขึ้นสมอง รบเราให้ไปเป็นเพื่อน
 ทุกวัน ทั้ง ๆ ที่อยู่ไกลแสนไกล"
- ขึ้นเสียง : พูดเสียงดังอย่างไม่พอใจ, เสียง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "แหมตามหน้อยเดียวคุณก็ขึ้นเสียงเซียวนะ เดียวนี้ถามอะไรไม่ได้แล้วหรือ"
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องมาขึ้นเสียงกับฉันนะ ฉันเบื่อเธอเต็มทีแล้ว"
- ขึ้นหน้า : ไม่เกรงกลัว (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็กคนนี้มีเล่นด้วยไม่เท่าไรหรอกก็ขึ้นหน้าเสียแล้ว"
- ขึ้นหน้าขึ้นตา : เป็นที่นิยมแพร่หลาย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ขึ้นหน้าขึ้นตามากในเมืองไทย"
- ขุดเลือด : คิดกำไรมาก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "พวกแขกเงินขุดเลือดชะมัดเลย ดอกเบี้ยร้อยละสิบแล้วยังหักดอกก่อน
 ด้วย"
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้าของบ้านเช่าหลังนี้รวยแล้วยังขุดเลือดผู้เช่าอีก"
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แม่ค้าแถวนี้ขายของขุดเลือดชะมัดเลย ไปกินที่อื่นดีกว่า"
- เขก : คิดราคาสูงกว่าปกติมาก, คิดกำไรเกินควร (เดียว-กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "แหมเมื่อคืนไปกินอาหารที่ร้านซีฟู้ด มันเขกเราเสียต้องควักหมตกระเป๋
 เลย"
- เขม่น : ไม่ชอบ, เกลียด, ไม่ถูกชะตา (เดียว-กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันเขม่นเจ้าชายชายตั้งแต่มันไปบอกผู้จัดการว่าพวกเราอู้งานกันแล้ว"
- เข้ากระดูกดำ : อย่างมากที่สุด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณแม่เคยบอกคุณพ่อว่า เกลียดคนเจ้าชู้เข้ากระดูกดำเลย หวังนั้นพอคุณ-
 พ่อไปปีเมียน้อย คุณแม่เลยขอย่า"
- เข้าสับเมฆ : เจ็บหาย, ไม่มาอีก (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พอเขาได้เงินจากฉันไปแล้วก็หายเข้าสับเมฆไปเลย ไม่รู้ว่าไปอยู่ที่ไหน"
- เข้าขา : ไปด้วยกันได้ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "มาสิเข้าขากับพ่ออารมณ์ดีนัก คนหนึ่งว่ายังงิงอีกคนก็ว่าตามเลย"

เข้าเค้า : เห็นรูปรอย, ได้เค้าเรื่อง (ประสม-กริยา-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันว่าเรื่องมันซึกจะเข้าเค้าแล้วนะ มีหวังผู้ชายต้องถูกจับแน่ ๆ"

เข้าถาน : หลับในทำนอง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายเหมียวเข้าถานไปเสียแล้ว คงซบซึงกับคำสอนของอาจารย์มาก"

เข้าต่ายเข้าเข้ม : กำลังถึงเวลาสำคัญ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เหตุการณ์กำลังเข้าต่ายเข้าเข้ม ก็พอดีเกิดปฏิวัติขึ้นก่อน"

เข้าตัว : เป็นผลสะท้อนถึงตัวเอง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันพูดถึงเรื่องการใช้เงินกับเขาไม่ได้เพราะพูดไปก็จะเข้าตัวตัวเอง"

เข้าอ้อ, เข้าหม้อ : สิม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอจบออกมาก็แต่งงานเป็นಮ್ಮบ้านเลี้ยงลูก ความรู้ที่เรียนมาก็เข้าอ้อหมด"

เข้าใต้เข้าไฟ : มีค้ำ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ถ้าจะไปหาใครในเวลาเข้าใต้เข้าไฟต้องบอกให้เจ้าของบ้านรู้ล่วงหน้าก่อน"

เข้าท่า : เหมาะ, แปรลงในทางที่ดี (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หนังเรื่องนี้เข้าท่าดีนะ ตัวโครงเรื่องก็ดี ดาราก็เล่นเก่ง"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เด็กคนนีทำงานเข้าท่าชะ ผู้ใหญ่บางคนยังทำได้ไม่เรียบร้อยเท่า"

เข้าเนื้อ : ต้องขาดทุน, เสียเปรียบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากพูดหรอก พูดไปก็มีแต่จะเข้าเนื้อตัวเอง"

เข้าบึ้ง : ถูกจับเข้าคุก (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าแกยังไม่เลิกสูบเฮโรอีนละก็ วันหนึ่งต้องเข้าบึ้งแน่"

เข้าฝึก : ขำนาญ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อาจารย์สั่งเรียนสอนกลศาสตร์มา ๓๐ ปี จนเดี๋ยวนี้เข้าฝึกแล้ว ไม่มีหนังสือก็สอนได้"

เข้าพระเข้านาง : การแสดงความรัก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "พ่อคนนี่เขาถนัดนักบทเข้าพระเข้านางนี่ะ แล้วยังเอิญก็มาได้เมียซึ้งด้วย เลยทะเลาะกันทุกวัน"

เข้าพุง : ลืม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เรียนมาแล้วไม่ได้ใช้ความรู้ก็เข้าพุงหมด เตี้ยวนี้รู้เด็กที่จบใหม่ ๆ ไม่ได้แล้ว"

เข้าไส้ : อย่างดูเด็ด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อว่าแม่ค้าข้าวแกงที่ถูกตำรวจจับไป แก่ตำตำรวจได้เข้าไส้จริง ๆ"

เข้าหน้า : พบหน้า, เข้าไปหา, เข้าไปใกล้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตอนนี้ฉันโชคไม่ดีเลยทำอะไรก็พลาดหมด ยังเข้าหน้าเจ้านายไม่ติดอยู่"

เข้าหา : เข้าไปหาที่ที่นอนในยามวิกาล (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอถึงเวลาค่ำจะเด็ดก็ตัดสินใจเข้าหาตะละแม่จันทราที่ตำหนัก"

เข้าหู : ทำให้ผู้ฟังพอใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "รู้จักพูดจาให้เข้าหูคนชะมึง จะได้มีเพื่อนมีฝูงกับเขาบ้าง"

แขวนกระเพาะ : ทนทิว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "แหมนัดเรากินข้าวเที่ยงแล้วมาถึงบ่าย ๒ โมง ใครจะแขวนกระเพาะรอได้เล่า"

แขวนนม : เลิกอาชีพขกมวย (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตั้งแต่โดน กิ่งเพชร แขวนนมนี้ ชีวิตเขาลำบากมาก"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แสนศักดิ์ เมืองสุรินทร์ประกาศแขวนนม ถ้าแพ็ครวนี้"

แข็งข้อ : ไม่ยอมเชื่อ, ไม่ยอมทำตามคำสั่ง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนใช้น่ะพ่อยู่นาน ๆ เขาก็มีจะแข็งข้อเพราะถือว่ารู้งาน"

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันเรียกให้ทำงานให้แค่นี้ทำไมไม่ทำ แกจะแข็งข้อกับฉันรี"

แข็งใจ : พยายาม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ยานี้ขมจะตาย ฉันต้องแข็งใจดื่ม เพราะอยากให้หายป่วยเร็ว ๆ"

ไขก๊อก : เลิก, เลิกล้ม, ยกเลิก (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมืองไทยนี้รัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้งไม่เคยอยู่ได้นานสักที อยู่ไม่เท่าไรก็ไขก๊อกหมด"

ไข่ดาว : แบนเหมือนไข่ดาว, รูปร่างเหมือนไข่ดาว (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "พวกนางแบบทั้งหลายมีส่วนมากอกไข่ดาวกันทั้งนั้น เพราะต้องรักษาหุ่นให้ผอม"

ไข่แดง : คนเดียวที่แตกต่างจากคนอื่นในกลุ่ม (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ปีนี้ผู้หญิงสอบเข้าคณะวิศวะ ได้คนเดียว เลยเป็นไข่แดงไปเลย"

ไขหู : ทำเป็นไม่ได้ยิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "อย่ามาทำไขหูหน่อยเลยนะ ฉันเรียกแกออกสั่งแกมัวทำอะไรอยู่ละ"

ไขว้ : จำนำ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เดือนนี้กันแน่จังเลย นี่ก็ไขว้นาฬิกาไปแล้ว แกพอจะมีให้ยืมไหม"

กงเส้นกงวา : ประพจน์ตัวสมำเสมอ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันขอบคุณประกอบตรงที่เขาคงเส้นกงวาดี เคยทำอะไรก็อย่างนั้น"

คมในฝัก : มีดีแต่ไม่ออก (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "อย่างเขาดีแหละคมในฝัก คือไม่พูดแต่ทำ"

ครอบ : คุมอยู่ในอำนาจ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ครูคนนี้เขาว่าครอบเด็กไว้ยุ่หมด พูดอะไรเด็กเชื่อทุกอย่างเลย"

ครึ่งพระเจ้าเหา : นานมากแล้ว (วลี-นาม+ขยาย)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เรื่องครึ่งพระเจ้าเหาเธอยังเก็บมาคิดอาฆาตแค้นอยู่ได้ อโหสิให้เขาไปเถอะ"

คลื่นกระทบฝั่ง : เจียบหายไป (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เรื่องนายตำรวจซ่อมผู้ต้องหาภายในห้องขัง เจียบหายไปเป็นคลื่นกระทบฝั่งเลย"

ควง : พาไปเที่ยวสองต่อสอง (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมื่อวานเห็นผู้จัดการควง เลขาคคนใหม่ไปดูหนังที่สยามเนาะ"

ควักกระเป๋า : ออกเงิน, จ่ายเงิน (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันชอบไปซื้อของกับน้ำพรรณี เพราะฉันจะไม่ต้องควักกระเป๋าเลย"

ควั่นหลง : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นผ่านไปแล้ว

นาม ตัวอย่าง "เขาเปลี่ยนรัฐบาลไปตั้งเดือนแล้ว ยังมีควั่นหลงเกี่ยวกับรัฐมนตรีในรัฐบาลเก่าอีก"

คว้าน้ำเหลว : ไม่สำเร็จ (ประโยค-กริยา+กรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไหนเห็นคุณนักร้องนักร้องยังงั้นละ ในที่สุดก็คว้าน้ำเหลวอีกตามเคย"

คว่ำ : มีมติไม่ยอมรับ (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สถาบันหนังสือพิมพ์คว่ำพระราชบัญญัติ เรื่องคนขายยา"

คว่ำบาตร : ไม่ยอมรับ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกนักเรียนพากันคว่ำบาตรระเบียบใหม่ที่ออกมา แกร่งครัดเกินไป"

คอ : ผู้นิยมของอย่างเดียวกัน (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "พวกนั้นนั่งกินเหล้าอยู่ด้วยกันได้ทุกเย็น ก็เพราะว่าคอเดียวกัน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นเพื่อนกันมาก่อนก็ไซ้ด้วยกันได้"

คอขาดบาดตาย : ร้ายแรงมาก (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันนึกว่าเป็นเรื่องคอขาดบาดตายเสียอีก เห็นวิ่งหน้าตื่นมาเลย"

คอทองแดง : คนที่กินเหล้าเก่ง (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "สำหรับคอทองแดงทั้งหลายนี้เหล้า ๓ ขวดไม่พอหรอก ต้องมากกว่านี้"

คอสูง : รสนิยมสูง (ในการดื่ม, รับประทาน) (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกเพื่อนของสมชายนี่คอสูง ๆ ทั้งนั้น ต้องดื่มเหล้านอกของไทยดื่มไม่ได้"

คั่นปาก : อยากจะพูด , อยากจะบอก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันนั่งฟังนายไกรสรโกหกเมียแล้วคั่นปากจึง อยากจะบอกให้เมียแสร้งความจริง"

คั่นมือ : อยากจะทำร้าย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่ออกไปให้ห่าง ๆ ฉันนะ เดี่ยวฉันคั่นมือขึ้นมา เธอก็จะเจ็บตัวเปล่า ๆ"

คับใจ : อึดอัดใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง " เอ็งคับใจ เรื่องอะไรก็บอกฉันสิ ฉันอาจช่วยเธอได้นะ"

คิ้ว : เกี้ยว (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หนูนี่ไม่เห็นหน้าเจ้าสักดีเลย ได้ข่าวว่าไปคิ้วนักร้องอยู่ไซ้ไหม"

คิ้วจ๊ะ : เกี้ยวสาวคนเดียว, เลือกของชิ้นเดียวกัน (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ได้ข่าวว่าแกไปชอบยายแอ้วหรือ อย่างนี้ก็คิ้วจ๊ะสมชายสิ"

คาราคาซัง : ดึกค้างอยู่, ยังไม่เรียบร้อย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เนื่องจากทะเลเป็นสมรสก็ไม่เรียบร้อย เรื่องหย่าก็เลยคาราคาซังอยู่"

คาหนังกาเขา : ขณะกระทำความผิด (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " เธอถูกจับได้คาหนังกาเขาอย่างนี้ เธอยังจะปฏิเสธอีกหรือ "

คางเหลืออง : บอบขี้มาก (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " เขาว่าตาสนิทที่ถูกจับฐานเมาสุราอาละวาดนะ ถูกตำรวจซ้อมเสีย คางเหลือองเลย "

คาคหน้า : คาคคะเนได้จากกริยาที่รู้จักหน้ามาก่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " ฉันคาคหน้าได้เลยว่าอย่างเธอน่ะสงบตกแน่ ๆ เพราะหนังสือหนังหาไม่เคยดู "

คาบลูกคาบดอก : ครึ่งๆ กลางๆ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " พระรูปนี้ท่านชอบเทศน์คาบลูกคาบดอก คนฟังก็ไม่ม่่วงนอน "

คาบเส้น : พอดี ๆ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " สอบคราวนี้ฉันคาบเส้นพอดีทุกวิชา เกือบต้องซ้ำชั้นแล้วไหมล่ะ "

คิดบัญชี : ล้างแค้น (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " วันนี้ฉันจะคิดบัญชีกับแกที่แกลต้อยฉันเมื่ออาทิตย์ก่อน "

คืนครู : ลืม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " ออย่ามาถามเรื่องวิชาการฉันเลย เดียวนี้ฉันคืนครูไปหมดแล้ว ตอบเธอไม่ได้หรอก "

คืนคำ : กลับคำพูด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " คนอย่างฉันพูดแล้วไม่เคยคืนคำ บอกว่าให้แล้วก็ต้องให้ขึ้นมา เชื่อใจได้เลย "

คู่หู : เพื่อนสนิท (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

นาม ตัวอย่าง " วิชา... เป็นคู่หูของทริลุคของน้ำ ก็เลยถามดูเผื่อจะพบหรืบ้าง "

เค็ม : ไม่ยอมเสียเปรียบใครแม้แต่น้อย (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง " เจ้าของบ้านข้าของเราเค็มเป็นบ้าเลย เมื่อวานนี้ยายชูลีย้ายออกไป อยู่เกินเดือน ๒ วัน แกยังคิดเงินเลย แกบอกว่าเศษเป็นวันก็ต้องคิด "

เคียงบ่าเคียงไหล่ : คู่กันไป, ทำเทียมกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " ผู้หญิงสมัยนี้เขาทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ชายได้แล้ว "

- เคลือบแฝง : ข่อนอัย (ประสม-กริยา+กริยา)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเชื่อว่าคดีนี้ต้องมีอะไรเคลือบแฝงอยู่นั่นเอง ไม่ใช่คดีธรรมดาแน่"
- แคคืบ : นิดเดียว (วลี-บุพบท+นาม)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แห้ววางอยู่ห่างแคคืบ เอื้อมมือหยิบเองก็ได้ ต้องมาใช้เขาด้วย"
- แค่ทางอ้อม : น้อยนิดเดียว (วลี-บุพบท+นาม)
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "อย่างแกนะมีความรู้แค่ทางอ้อม จะไปทำงานอะไรได้"
- โคลมลอย : ที่ไม่จริง, ที่พูดกันไปโดยไม่มีมูลความจริง (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ที่แรกนึกว่าเรื่องขึ้นราคาสินค้าจะเป็นข่าวโคลมลอย ที่ไหนได้ประกาศออกมาทีเดียวเกือบ ๑๕๐ ขึ้น"
- ซ้องปากแตก : คนที่เก็บความลับไม่อยู่ ต้องบอกให้คนอื่นรู้ทั่ว (วลี-นาม+ขยาย)
- นาม ตัวอย่าง "ยายฉี ซ้องปากแตก ประจำรุ่นเป็นคนบอกข่าวหมั้นของเธอ พวกเราเลยมาเยี่ยมแสดงความยินดีด้วย"
- ฆ่าเวลา : ทำอะไรให้หมดเวลาไป (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเห็นเจ้าหล่อนเข้าร้านเสริมสวยก็รู้ว่านาน เลยฆ่าเวลาด้วยการดูหนัง"
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เป็นไง มานั่งฟังเพลงฆ่าเวลาหรือไง บ่ายนี้ก็รู้ผลแล้วว่าได้หรือไม่ได้"
- เขี่ย : ไปอย่างรวดเร็ว, ขณะอย่างสบาย (เดียว-กริยา)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "นายไปก่อนเถอะ ฉันจะไปทีหลัง แล้วฉันจะเขี่ยให้ทันนายที่หัวหิน"
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ท่าเรือเขี่ยทหารอากาศ ๔-๒ ได้ครองอันดับ ๓ ถ้วย ก"
- งอแง : ขดอัย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ใครไปทำอะไรรักษา ทำไมถึงได้ลงไปนอนงอแงอยู่อย่างนั้น"
- งอมืองอตีน : ไม่ยอมทำงาน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "มัวแต่งอมืองอตีนอยู่อย่างนี้ เดียวก็อดตายหรอก ไปหางานทำเสียไป"
- งอม : แยมมาก (เดียว-กริยา)
- กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อวานนี้ฉันงอมเลย ถูกลูกค้าโกงแล้วยังผู้จัดการบ่นอีกว่าให้พิจารณาตัวเอง"
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตายละ อาทิตย์นี้เราต้องทำการบ้านกันงอมเลย กะว่าจะไปเที่ยวเสียหน่อย"

ง่อมพระราม : แอ้อย่างมาก, ลำบาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อก่อนฉันสบายเสีย เคย พอต้องอยู่คนเดียว เลยงง่อมพระรามเลย"

งัดข้อ : ชัดกัน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "การประชุมเริ่มตึงเครียด เมื่ออาจารย์ฝ่ายปกครองงัดข้อกับฝ่ายกิจกรรมนักเรียน"

งามหน้า : สิ่งที่น่าละอาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกสาวเธองามหน้าละซี เทียวได้ตบใครต่อใครตามใจชอบ"

งู ๆ ปลา ๆ : นิดหน่อย, เล็กน้อย (เสริมสร้อยแบบซ้ำคำ)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันพอพูดภาษาอังกฤษได้งู ๆ ปลา ๆ เท่านั้น เป็นล่ามไม่ได้หรอก"

เงินหนา : มีเงินมาก, รวย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เสียคนนี่เงินหนาตีนี้ ได้ข่าวว่าจ่ายให้ภรรยาไปหลายเงินทีเดียว"

เงินแห้ง : เงินเชื่อ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตอนนี้ปลายเดือนแล้ว กับข้าวต้องไปซื้อที่ร้านยายหมวย เพราะซื้อเงินแห้งได้"

เงื่อมมือ : อำนาจ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "น้องสาวเธอไม่พันเงื่อมมือเขาแน่ถ้าไม่เชื่อเธออย่างนี้นะ"

จนใจ : หมดปัญญา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเธอไม่เชื่อ ฉันก็จนใจเหมือนกัน ไม่รู้จะบอกเธอว่ายังไง"

จนตรอก : ไม่มีทางหนี (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอสำรวจล้อมบ้านเขาไว้ทุกด้าน เขาจนตรอกขึ้นมาก็เลยยิงผู้ตำรวจจนตัวตาย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ถ้าฉันไปไหนไม่พัน ฉันก็ขอสู้อย่างหมาจนตรอกนี้แหละ"

จนแต้ม : ไม่มีทางสู้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอถูกผู้ใหญ่ว่าเรื่องแอบขโมยขนมที่สาวกิน ยายต้นจนแต้มขึ้นมาก็เลยร้องไห้"

จนมุม : ถูกต้อนไปยังจุดหนึ่งซึ่งไม่มีทางหนีหรือโต้ได้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เสือขาวจนมุมตำรวจที่ปากน้ำ ขณะกำลังจะขึ้นเรือหางยาว"

- ✓ จบเห่ : ล้มเหลว (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าคุณแม่รู้เรื่องละก็จบเห่เลย มีหวังอดเที่ยวแน่ ๆ "
- จม : มาก ((เดี่ยว-กริยา)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "งานเมื่อคืนเสียตายแทนนายที่ไม่ได้ไป เพรจะมีสาว ๆ สวย ๆ ไปกันจมเลย"
- จมเป้า : มากมาย (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อคืนฝนตกหนักไปหน่อยคนเลยมางานน้อย อาหารเหลือจมเป้าเลย"
- จมปลัก : อยู่กับที่โดยไม่มีความก้าวหน้า (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ใครจะยอมจมปลักอยู่ที่นี้ ในเมื่อมีที่อื่นที่ดีกว่า"
- จมไม่ลง : ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับความยากจนของตนได้ (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนคนนี้เขาจมไม่ลง ถึงแม้จะหมดตัวก็ต้องซื้อรถคันใหญ่ ๆ "
- จรเข้ขวางคลอง : ขวางทาง (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 นาม ตัวอย่าง "เอ๊ะ พ่อคนนั้นนอนเป็นจรเข้ขวางคลองเลยนะ ใครจะไปจะมาไม่ได้"
- จับ : ซื่อไว้ (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ได้ข่าวว่านายจับเหรียญหลวงพ่องค์นี้ไว้มากไม่ใช่หรือ มีข่าวว่า ศักดิ์สิทธิ์คราวนี้ละก็รวยแน่"
- จับจืด : ทำงานไม่จริงจัง (ประสม-กริยา+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็ก ๆ อย่าหัดจับจืด ไม่กล้าทำงาน เลือกลงงาน โตขึ้นจะเป็นปัญหา มากทีเดียว"
- จับจิต : อย่างที่สุด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "วินัยกำลังหลงเจ้าหล่อนจับจิตเลย ใครเตือนอะไรก็ไม่ฟังทั้งนั้น"
- จับฉ่าย : หลากอย่างปนกัน (เดี่ยว-นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "งานจับฉ่ายนี้จับฉ่ายเป็นบ้าเลย ฉันอยากจะลาออกวันละร้อยครั้ง"
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เลขของคนใหม่ของเจ้านายนี้ไม่ไหวเลย ทำงานจับฉ่ายเป็นบ้าเลย"
- จับตา : ติดตามอย่างใกล้ชิด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยานำ ตัวอย่าง "ทางตำรวจกำลังจับตานายชำนานุกกับพวกอยู่ เพื่อให้ได้หลักฐานพอที่จะจับกุม"

จับต้นชนปลาย ประติดปะต่อเรื่อง (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันยังจับต้นชนปลายไม่ถูกเลยว่าเรื่องมันเป็นอย่างไร"

จับพลัดจับผลู : โดยมีได้คาดหมาย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "มาสิจับพลัดจับผลูอย่างไรก็ไม่รู้ เลยได้เป็นคุณนายเจ้าของปางไม้โดยไม่รู้ตัวเลย"

จับเส้น : รู้ใจ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาจับเส้นแม่เขาถูกเลยเป็นลูกคนโปรดของคุณแม่ไปเลย"

จิ้งจอกสังคัม : คนที่มีเล่ห์เหลี่ยมเหมือนสุนัขจิ้งจอก (ประสม-นาม+นาม) (เปรียบเทียบ)

นาม ตัวอย่าง "ประกาย่าไปเชื่อเขานะ หมอนั่นนี่จิ้งจอกสังคัมชัด ๆ"

จี : ตลก (เตี้ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นายรันชัยเล่าให้ฟังว่าเมื่อวานถูกสาวตามคือ จีชะมัดเลย เพราะหน้าแกยังกับแตรรักคู่ล้านะ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เมื่อเช้านี้ตอนเธอยังไม่มา มีเรื่องจีที่สุดเลย ยายแอ้วเจอคางคกในท้องน้ำ ร้องลั่นท้องเลย"

จีเส้น : ตลก (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หนังตลกแวนตาโตนี่จีเส้นดีจริง ๆ ใคร ๆ ดูก็ต้องหัวเราะทุกคน"

จับ : เกี่ยวผู้หญิง (เตี้ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ได้ข่าวว่าเจ้าโหน่งกำลังจับสาวบัญชีอยู่ที่นี่ว่า ถึงได้ไม่เจอหน้ามันเลย"

จูงจุมก : ชักจูงง่าย ๆ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นายเสมียนนั้นถูกเมียจูงจุมก สั่งให้ขโมยของเจ้านายก็ทำตาม"

เจ้าถิ่น : ผู้เป็นใหญ่ในถิ่น (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เจ้าถิ่นมาแล้ว เราต้องรีบ ๆ เดินหน่อยเตี้ยวจะมีเรื่อง"

คุณศัพท์ : ตัวอย่าง "ตาม เว่ยแถว ๆ เร็งนุครเขมมนะ อย่าเข้าไปพงที่จอดรถเลย มีแต่รถเจ้าถิ่นเท่านั้นจึงจะจอดได้ รถอื่นไปจอดเป็นถูกเจาะยงทั้งนั้น"

เจ้าน้ำตา : ร้องไห้เก่ง (ประสม-นาม+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอนี้เจ้าน้ำตาจริง ฉันยังไม่ทันว่าจะไรก็ร้องไห้แล้ว"

เจ้ามือ : งานจ่ายเงิน (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เมื่อคืนพวกผู้ชายไปกินลูบิยากี่กันจนตึก ที่พัฒนาเป็น เจ้ามือตามเคย"

แจกแว่น : ชกถูกตา (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายต่ายแจกแว่นให้นายชาคริตเสียตา เขียวทั้งสองข้างเลย เพราะ
หูดจาลวนลาม"

แจกหมอน : ไม่สนุก ขวนขวาง นำเปื้อน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หนึ่งเมื่อคืนนี้แจกหมอนจะตาย เสียแรงตั้งใจไปดู"

✓ แจกหมาก : ต่อยปาก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "มายังฉันมาก ๆ เตียวฉันก็แจกหมากแก่ให้กินน้ำพริกไม่ได้เสียหรอก"

แจ่งสี่เบี้ย : ซี้แจ่งอย่างละเอียด (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "กว่าคุณพ่อจะอนุญาตให้ไปได้ ฉันต้องนั่งแจ่งสี่เบี้ยให้ฟังเป็นชั่วโมงเลย"

แจ้ม : สวย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไซเหี้ยวงานประจำปีเจ้าพ่อข่มแสงกันใหม่ เขามีแห่องด้วย พวกสาว ๆ
ที่มาถึงธงล้วนแต่แจ้มกันทั้งนั้นเลย"

แจว : หนี (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้ารถลบล้อชนกับรถอื่นหรือชนคนก็ตาม ไซเฟอร์เป็นต้องแจวก่อนเสมอ"

ใจแข็ง : ใจคอมั่นคง, ชักจูงไคยาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ผมไม่เข้าใจว่าทำไมคุณถึงใจแข็งอย่างนี้ ทั้ง ๆ ที่คุณไม่มีคนอื่นคุณก็
ไม่ยอมแต่งงานกับผม"

ใจแคบ : ไม่คิดเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ใคร (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "รัศมีมีใจแคบจริง ๆ คิดจะเอาแต่ได้ถ่ายเดียวไม่เห็นว่าคุณอื่นจะเดือด-
ร้อนหรือไม่"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนใจแคบมีเพื่อนน้อยนั้นของธรรมดา เพราะไม่มีใครเขาอยากคบด้วย"

ใจง่าย : รักและยอมเสียความสาวให้ชายง่าย ๆ, ไม่หวงตัว (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันแปลกใจจังเลยว่า ทำไมสาว ๆ ทางเหนือถึงได้ถูกกล่าวหาว่าใจง่าย
ทั้ง ๆ ที่อาจจะมีส่วนเหนือเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่มีความประพฤติอย่าง
นี้น่ะ"

ใจจืด : ไม่เอื้อเฟื้อ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอนี้ใจจืดจัง มีบัตรหนังพริกก็ไม่ยอมบอกเพื่อนฝูงมั้งเลย"

ใจขึ้น : มีกำลังใจขึ้น (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอนายบอกว่ายังพอมีเวลาเหลือ ฉันค่อยใจขึ้นขึ้นมาหน่อยเพราะอาจจะ
เอางานกลับมาแก้ไขได้ทัน"

ใจเด็ด : ทำความตั้งใจอย่างแน่วแน่, ใจคอเด็ดเดี่ยว, มีความตั้งใจแน่วแน่ (ประสม -
นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็กคนนี้ใจเด็ดจริง ๆ พ่อแม่จะบังคับให้แต่งงานก็ไม่ยอมเลยฆ่าตัวตาย"

ใจแตก : เหลิง, ประพฤติตัวออกนอกกรอบที่ตั้งงาม (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็กพวกนี้ใจแตกเสียแล้ว ถ้าไม่ได้เที่ยวกลางคืนรู้สึกว่าจะนอนไม่หลับ"

ใจบ้า : กล้าได้กล้าเสีย (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้านายของฉันนี่ใจบ้านะ ฉันถึงได้รักและเคารพมาก"

ใจพระ : ใจดีมาก (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นายใหญ่ใจพระจริง ๆ ลูกน้องถึงได้รักและนับถืออย่างจริงจัง"

ใจเพชร : แข็งแกร่ง, อ. น (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เด็กคนนี้ถูกรถไฟทับขาขาด ยังนั่งดูขาตัวเองได้โดยไม่ร้องไห้เลย
อดทนอย่างนี้เขาเรียกว่าคนใจเพชร"

ใจลอย : เหมือนสติไม่อยู่กับตัว (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ดูซิ ฉันเรียกตั้งหลายคำไม่ได้ยินหรือ หมู่นี้เป็นยังไงนะใจลอยบ่อยจริง"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แห้วไม่รู้เดินใจลอยยังไง เกือบชนต้นไม้แน่"

ใจเสีย : จิตใจไม่เป็นปกติ คิดว่าจะเกิดเรื่องร้ายแรงขึ้น (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอได้รับโทรเลขที่ไรใจเสียทุกทีเลย กลัวจะเป็นข่าวร้าย"

ฉีกหน้า : ทำให้อาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แม่วิภาทำอย่างนี้เท่ากับฉีกหน้าฉันกลางที่ชุมนุมชน ฉันทนไม่ได้แล้ว"

✓ เฉง : ดู, คำว่า (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมื่อวานเจ้านายเฉงเจ้าชาเสียแย้เลยเพราะทำเครื่องหังโดยประมาท"

✓ เฉียว : อุดฉาด, สะดุดตา (เดี่ยว-กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ผู้ชายบางคนก็ชอบผู้หญิงที่แต่งตัวเฉียว เพราะเป็นจุดสนใจของคนอื่น"

เงื่อนไข : ขณะอย่างหวุดหวิด (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "บาสเก็ตบอลเมื่อวานนี้ ทีม ก. เงื่อนไข ทีม ข. แค่ลูกโทษคะแนนเดียว"

แฉโพย : เปิดเผยเรื่องทั้งหมด (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นายตำรวจ ๒ คน เป็นผู้แฉโพยเบื้องหลังการคอร์ปชั่นในกองทะเบียน
กรมตำรวจ"

ช่องทาง : วิธี การที่จะได้สิ่งที่ต้องการ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "พ่อแม่ย้ายมาอยู่กับลูก ๆ พ่อก็ออกไปหาช่องทางทำมาหากินคนเดียว"

ชักดาบ : โกง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หนววงนี้ฉันชักดาบที่สาวฉันมา เห็นเขามีหลายวง"

ชักเนื้อ : ออกเงินจ่วนตัวเกินไป (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ทำอาหารกินรวมกันที่ไร คนจ่ายตลาดต้องชักเนื้อทุกทีเพราะจ่าย
ไปมากกว่ากองกลาง"

ชักโย : บงการอยู่เบื้องหลัง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เค้าแก้มเป็นผู้ชักโยอยู่ เจ้าโต้งถึงได้กล้าทำถึงขนาดนี้"

ชักหน้าไม่ถึงหลัง : รายได้ไม่พอกับรายจ่าย (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "โอย ถ้ามีลูกมากกว่านี้ละก็ฉันตายแน่ แต่ฉันก็จะชักหน้าไม่ถึงหลังอยู่แล้ว"

ช้วนดาบปี : ตลอดเวลา (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ท้องไรท้องนาก็เป็นอย่างนี้ช้วนดาบปีแหละ"

ข้างเท้าหน้า : ผู้นำ, สามี (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "คนสมัยก่อนถือว่าผู้ชายเป็นข้างเท้าหน้า ภรรยาจึงต้องเคารพเชื่อฟัง
สามีชื่อ: สมอ"

ข้างเท้าหลัง : ผู้ตาม, ภรรยา (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "สมัยนี้มีเมียที่ไหนเขายอมเป็นข้างเท้าหลัง เขาก็ก้าวไปพร้อมกันทั้งนั้น"

ขึ้นปลามัน : ของดี, ของหรือคนที่มีคุณค่า (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ธเนศนะเห็นหมิง ๆ อย่างนั้น พอถึงคราวแสดงก็หมิง ขึ้นปลามัน เลย

ชู้ฉิว : ไม่ต้องทำงานคอยสั่งงานอย่างเดี่ยวเท่านั้น (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ภรรยาเขาแต่งงานกับลูกชายมหาเศรษฐี เดี่ยวนี้ได้แต่นั่งชู้ฉิวกับแต่งตัว"

ชีพจรลงเท้า : ต้องเดินทางเรื่อย, อยู่กับที่นานไม่ได้ (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+
หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันนะชีพจรลงเท้าอยู่เสมอ เพราะทำงานที่ต้องติดต่อลูกค้าถึงที่"

ขบตัว : ทำให้รู้สึกว่ามีค่า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกลูกคนมีเงินน้อย พ่อแม่มักส่งไปขบตัวเมืองนอก บางทีเรียนไม่สำเร็จ
ก็กลับมาวางท่าว่าเป็นนัก เรียนนอกได้เหมือนกัน"

เชิด : ขโมยเงินหรือสิ่งของไปโดยไม่ให้เจ้าทรัพย์ตามได้ (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อคืนเจ้าค่านาค้างที่บ้าน แล้วเชิดสเตอร์โอกับเงินในลิ้นชักหายไปเลย"

เชิดหน้าซูดตา : ทำให้เป็นที่รู้จักในทางที่ดี (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกรักเรียนให้เก่ง ๆ นะลูก จะได้เชิดหน้าซูดตาพ่อแม่บ้าง"

เชื่อน้ำมนตร์ : เชื่อคำพูด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ใครจะไปเชื่อน้ำมนตร์คนขายยา เขาอยากขายของเขาก็บอกว่าดี"

เชือมือ : เชื่อในความสามารถ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเชือมือนายเสมอแหละ แต่อย่าประมาทก็แล้วกัน"

เชือด : จับผิดโดยตั้งใจ, ึงโทษ, ฆ่า (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้านายคนนี่คอยมาเชือดพวกลูกน้อง เพื่อหาความดีความชอบ พวกลูกน้อง
เกลียดจะตาย"

แช่เย็น : เอาไปค้างไว้, ไม่ทำให้เสร็จลุล่วงไป (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยาย เลขาฯคนนี่ยังงั้นนะ ชอบเอางานไปแช่เย็นไว้ไม่เสนอผู้จัดการ"

กริยาพิเศษ ตัวอย่าง "ทำงานแช่เย็นอย่างนี้ไม่ไหว คนรอก็รอกันแยะ"

ช่วย : โขคร้าย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เดือนนี้ช่วยจริง ๆ เลย มาทำงานสาย ๓ วัน เจอผู้จัดการที่ประตุทั้ง
๓ วันเลย"

ข้อม : รุมทำร้าย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นั่น เพิ่งมาบอกว่าพวกอันธพาลกำลังข้อมน้องโทนี่ที่ใต้ตันโพธิ์"

ข้อมค้ำ : พูดตัก (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อวานปีดหนีไปเที่ยวบาร์แล้วมาโกหกแม่ว่าไปบ้านเพื่อน วันนี้พอถูก
คุณพ่อข้อมค้ำก็เลยสารภาพ"

- ✓ ขัดทอด : โทษ (ประสม-กริยา+กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ผู้ต้องหาที่ถูกจับขัดทอดผู้บังคับการซึ่งยังจับไม่ได้"
- ✓ ชาวเสียด : ลองถามความคิดเห็น (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไปชาวเสียด พวกชาวบ้านดูแล้วเขาจะให้การสนับสนุนเขาแน่"
- ✓ ชืด : จน, หมดเงินมาก (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เดือนนี้เจองานแต่งงานเข้า ๕ ราย เท่านั้นแหละชืดเลย"
เช้น : ให้ลืมน (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "กว่าจะได้ตำแหน่งผู้กำกับการ ต้องเช้นผู้ใหญ่ไปเป็นแสน ๆ"
- ✓ เซ็ง : ไม่สนุก, เบื่อ (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ตอนนี้เซ็งจริง ๆ ไม่อยากทำอะไรเลย อยากนั่งเฉย ๆ ทั้งวัน"
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเซ็งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแยกอยู่แล้ว ไม่รู้ว่าเมื่อไรจะเสร็จเสียที"
- เชียน : ผู้มีความสามารถอย่างยอดเยี่ยม (เดี่ยว-นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กคนนี้เป็นเชียนจริง ๆ เล่นเครื่องขุมทั้งวัน"
- ✓ เฒ่าหัวงู : คนแก่ที่ชอบหลอกเด็กสาว ๆ (ประสม-นาม+นาม)
 นาม ตัวอย่าง "สงสารดีจัง ถูกเฒ่าหัวงูหลอกไปข่มขืนเสียแล้ว"
- ดอกฟ้า : หญิงที่สูงศักดิ์และร่ำรวย (ประสม-นาม+นาม) (เปรียบเทียบ)
 นาม ตัวอย่าง "เธอน่ะเป็นดอกฟ้า แต่แก่น่ะ เปรียบเหมือนหมาวัดยังจะไปสนใจเธออีกหรือ"
- ดอง : เก็บไว้ไม่ทำให้สำเร็จลุล่วงไป (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเพิ่งรู้ว่าเขาดองเรื่องที่ผมขอย้ายไว้ ถึงได้เจ็บหายไปแล้ว"
- ดองเปรี้ยวดองเค็ม : เอาไปเก็บเจียบไว้นาน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ใครเอาคำสั่งของหัวหน้าไปดองเปรี้ยวดองเค็มที่ไหนกันนะ"
- ดักคอ : พutsch ไวก่อน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "พอคุณประสงค์มา ยายออร์กเตรียมไปแต่งตัวเซียด ฉันเลยต้องดักคอแกว่า เขามีธุระกับคุณพ่อ"
- ดั่ง : เป็นที่รู้จักดี, เป็นที่รู้จักทั่ว (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ตอนนี้ข่าวเรื่องปฏิวัติในบังคลาเทศ กำลังดั่งไปทั่วโลก"

✓ ดับ : ตาย (เดี่ยว-กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธออ่านข่าวเมียน้อยหึงสามีบุกยิงดับที่ทำงานหรือเปล่า"

ดับร้อน : ช่วยเหลือ, แก้ไขความเดือดร้อน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หน้าตาดูไม่สบายเลย มีอะไรไปปรึกษาคุณพ่อดูซิ ท่านอาจจะช่วยดับร้อนให้ได้นะ"

ดาบสองคม : สิ่งที่มีทั้งผลดีและผลร้าย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ที่จริงการฝึกอาวุธให้ชาวบ้านนี้เป็นดาบสองคมนะ เพราะถ้าพวกเขาเกิดถูกพวกก่อการร้ายเสี้ยมกล่อมได้ เขาก็ได้คนที่มีมือมาสู้กับเราเอง"

ดาว : คนสวยที่เด่นที่สุดในกลุ่ม (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "คนที่เดินมานั้นเ็นดาวคณะอักษรละ หน้ม ๆ มาจับทั้งเข้าทั้งเย็น"

ดาวค้างฟ้า : คนที่เด่นถึงจุดสุดยอด (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้ริยะดาเป็นดาวค้างฟ้าไปแล้ว นักร้องรุ่นใหม่ ๆ ก็ไม่มีใครสู้ได้"

ดาวไถ : คนที่คอยขอเงินหรือของจากคนอื่นโดยเจ้าของเขาไม่เต็มใจ (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "พวกนัก เลงที่นั่งอยู่ที่ร้านกาแฟะวันหนึ่ง ๆ ไม่ทำอะไร ทำตัวเป็น ดาว ฎประจำตรอกเลย"

✓ ดำดิน : หลบหายไปหาไม่พบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หลังจากที่ยืมเงินฉันไปครั้งหลังสุด เขาก็ดำดินเงียบหายไปเลย จนบ้านนี้ยังไม่มีใครพบ"

ดำน้ำ : ร้องเพลงถูก ๆ ผิด ๆ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายศรีนี่เก่งจริง ๆ ขึ้นไปร้องเพลง จำเนื้อเพลงไม่ค่อยได้ก็ยังดำน้ำไปจนจบได้"

ดีแตก : ที่เคยดีกลับไม่ดี (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่แห้วหลานสาวที่อยู่ด้วยกันนะ พอขมว่าดีเข้าหน่อยซักจะดีแตกเสียแล้ว เมื่อวานก็ไปตะลอน ๆ กับเด็กข้างบ้าน"

ดีมือ : กล้าวมก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แค่เธอบอกว่าพ่อฉันยังอยู่ในร้านนั้น ฉันก็จะดีมือขายอยู่แล้ว ยังจะซมให้ฉันเข้าไปในร้านอีกหรือ"

ติดลูกคิด : คิดกำไรขาดทุน (ประโยชน์-กิริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องห่วงหรอก ถ้าแก่เขาติดลูกคิดเรียบร้อยแล้วจึงตกลงขายไป"

ดึง : หน่วงเหนี่ยวให้ช้าลง (เดี่ยว-กิริยา)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "ฝ่ายเรานำไปแล้ว พอใกล้หมดเวลาก็เลยดึงเกมส์เอาไว้"

ดูแคลน : ดูถูก,เหยียดหยาม (วลี-กิริยา+ขยาย)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากให้คนดูแคลน ก็เลยยอมอดศึกว่าขอคนอื่น"

ดูตาย : ทำนิ่งเฉย (วลี-กิริยา+ขยาย)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "งานการมีแกก็อย่าดูตาย ช่วยเขาทำบ้าง"

กิริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อยู่บ้านคนอื่นเขาว่าอย่างนิ่งดูตาย มีงานมีการอะไรก็ช่วยเขาบ้าง"

ดูคำดูดี : สนใจ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "สามีแกไม่เคยมาดูคำดูดีอะไรกับแกเลย ทำไมแกถึงยังรักเขาอีก"

ดูตาม้าตาเรือ : ระมัดระวัง (ประโยชน์-กิริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กิริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คนอะไรเดินไม่ดูตาม้าตาเรือเสียบ้างเลย อย่างนี้เตะข้าวของพังหมด"

ดูด : ค่อย ๆ หลอกเอาเงินไม่ให้เจ้าของรู้ตัว (เดี่ยว-กิริยา)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "บ.านี้เก่งจริง ๆ นะ เป็นเมียน้อยเสียได้ปีเดียวก็ดูดเสียมาได้ตั้งหลายแสน"

เด็กเลี้ยงแกะ : เด็กที่หลอกหลวงผู้ใหญ่ คนหลอกหลวง (ประโยชน์-ประธาน+กิริยากรรม + หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "พ่อไม่ชอบให้ลูกทำตัวเป็นเด็กเลี้ยงแกะ ลูกต้องพูดความจริง"

เด็กอมมือ : ผู้ที่ไม่เคยเสีย, ยังไม่เป็นผู้ใหญ่ (ประโยชน์-ประธาน+กิริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "เธอนี่พูดไม่รู้เรื่องเลย ทำเป็นเด็กอมมือไปได้"

เด็ด : ยอดเยี่ยม (เดี่ยว-กิริยา)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "เลขาคคนใหม่เด็ดจริง ๆ เลย ผู้จัดการจะเกี่ยวโยงใจเจ้าหล่อนก็ไม่สน
แถมกลางวันยังนัดแฟนมารับไปกินข้าวกันอีก"

เด็ดขาด : เอาจริงเอาจัง (วลี-กิริยา+ขยาย)

กิริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้านายคนนี้เด็ดขาดจริง ๆ ใคร ๆ ก็เกรงกันทั้งนั้น"

กิริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อาจารย์สั่งเด็ดขาดไม่ให้ใครเข้าไปในห้องทำงานเวลาท่านไม่อยู่"

เด็ดดอกไม้ : ได้คนสูงศักดิ์และรวยกว่า, รักคนสวยเค็ม (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าแกคิดจะเด็ดดอกไม้แล้วน่าจะเป็นเจ้าบุญทุ่มสักหน่อย"

เด็ดเดี่ยว : แน่วแน่, มั่นคง (วลี-กริยา-ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องการปกครองคนแล้ว เจ้านายฉันนี่เด็ดเดี่ยวที่สุดเลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนเด็ดเดี่ยวอย่างนี้ลึกลับถือ พ่อชอบ เขาตรงนี้แหละลูก"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวแล้วว่าจะทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จเสียก่อนค่อยไปเที่ยว"

เดินตลาด : เผยแพร่สินค้าออกสู่ตลาด, ขายสินค้า (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พนักงานขายคนนี่เดินตลาดเก่งชะมัดเลย เขามียอดการขายสูงที่สุดเท่าที่บริษัทเคยมีมาเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คนทำงานเดินตลาดน่าจะควรขับรถเป็น เพราะต้องเดินทางทั้งวัน"

✓ เดินเต็ม : ใช้วิธีการ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเดินเต็มสูงกว่า ก็เลยได้แต่งงานกับบรรณา"

เดินโต๊ะ : บริการด้านอาหาร (ประสม-กริยา+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ร้านอาหารร้านนี้คนเดินโต๊ะพูดภาษาอังกฤษได้คล่องทุกคนเลย"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กผู้หญิงที่ทำงานเดินโต๊ะต้องรู้จักป้องกันตัวเอง เพราะคนที่มารับประทานอาหารมักพูดจาฉาวลาม เชื้อเสมอ"

✓ แดง : เป็นที่เปิดเผย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องทั้งหมดแดงขึ้น เพราะเสมีนพิมพ์ตีความลับไปเปิดเผยกับบุคคลภายนอก"

โดด : หลบ, หนี (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สองคนนี่โดดงานกันอีกแล้ว วันไหนไปพบเจ้านาย เขาก็จะเศร้า"

โคตรม : หนี (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถึงซึ่งโมงบาณีเรามักจะโคตรมไปนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ที่ห้องสมุด"

ได้เสีย : เป็นสามีภรรยากัน (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อแม่ของฝ่ายหญิงเห็นว่าทั้งคู่ได้เสียกันแล้วก็เลยจับแต่งงานกันเลย"

ได้หน้า : มีหน้ามีตา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันอยากรู้ว่าที่เธอเอาเรื่องฉันหนีเรียนไปฟ้องคุณแม่ฉันได้หน้าเท่าไรยะ"

- ตกถังข้าวสาร : ได้แต่งงานกับคนรวย (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "สุชาติเขาตกถังข้าวสารแล้วนะ เดี่ยวนี้ซื้บรถคันเบ้อเริ่มเลยเชียวะละ"
- ตกที่นั่ง : อยู่ในฐานะ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ทำไปทำมาฉันเลยตกที่นั่งท้าวมาสวรราช ต้องตัดสินใจใครผิดใครถูก"
- ตกชกรทั้งเป็น : อยู่ในสภาพที่เลวร้าย เป็นที่รังเกียจ (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันต้องตกชกรทั้งเป็นทุกวันนี้ก็ไม่ใช่เพราะเจ้าผู้ชายเลว ๆ คนนี้หรือหรือ"
- ตกปาก : พุด, รับคำ (ประสม-กริยา นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไปตกปากกับเขาไว้แล้วว่าจะไปดูหนังกับเขาคินนี้ แต่คุณพ่อยังไม่อนุญาตเลย"
- ตกร่องปล่องขึ้น : ตกลงแต่งงานกัน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ในที่สุดวราภรณ์ก็ตกร่องปล่องขึ้นกับนายความหนุ่ม และจะแต่งงานกันเดือนหน้านี้แล้ว"
- ตกหลุม : ถูกหลอก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เ... อ้าว่าจะเอาไปพยาบาลแม่ ฉันเลยตกหลุมให้เขาขอยืมเงินไป ๓,๐๐๐ บาท"
- ✓ ต้นตอ : เค้าเดิม, เรื่องเดิม, เหตุเดิม (ประสม-นาม+นาม)
 นาม ตัวอย่าง "คดีนี้ตำรวจได้สืบทราบมาว่าต้นตอคือสาวอะโกโก้ที่บาร์แถวพัฒนาพงษ์"
- ✓ ตบตา : หลอก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ผู้หญิงคนนี้พยายามตบตาฉันว่าแหวนวงนี้เป็นเพชรแท้ แต่ฉันดูออกก็เลยไม่สำเร็จ"
- ตบะแตก : เสียสมาธิ, เสียความตั้งใจ (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันจะดูหนังสือเสียหน่อยก็มาชวนให้ตบะแตก เลยต้องนั่งกินเหล้าแทน"
- ตบมือข้างเดียว : ทำฝ่ายเดียว (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่เชื่อหรือว่าเธอน่ะไม่ตกลงปลงใจกับเขา คนเราน่ะตบมือข้างเดียวมันไม่ดังหรอก"
- ตม : หลอกหลวง (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกที่มา นั่งชายพระอยู่ริมถนนนะส่วนมากก็จะตมคนโลกที่อยากได้ของดีราคาถูก"

ต้มหมู : หลอก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ทำอย่างนี้มันต้มหมูชัด ๆ เลยนี่ คิดว่าฉันจะโง่งขนาดนั้นหรือ"

ตรัสรู้ : รู้ (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ใครจะไปตรัสรู้ได้ล่ะว่าแกชอบอย่างไร ไถมาก็ไม่บอกพอทำเสร็จแล้วจะมา
โวยวายเอาอย่างอื่นไม่ได้แล้ว"

ตลาดมืด : วงการค้าที่ไม่ถูกกฎหมาย (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "เธอเชื่อไหมว่าเตี้ยวันนี้ก็มีเฮโรอีนขายอีกมากมายในตลาดมืด"

ต่อปาก : พูดโต้เถียง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เราอย่าไปต่อปากกับคนที่ไม่รู้จักกาลเทศะอย่างนั้นเลย ไม่เกิดประโยชน์
อะไรหรอก"

ตอกหน้า : ว่าเอาซึ่ง ๆ หน้า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันหมั่นไล่ความซื่อของเขาเหลือเกิน เมื่อวานเลยตอกหน้าเขากลับไป"

ต้องศรกรมเทพ : เกิดความรัก (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "วิชัยนั่งยิ้มทั้งวันเลย ตั้งแต่ต้องศรกรมเทพนี้ ช่างผิดกับเมื่อก่อนเป็น
คนละคนเลย เพราะเมื่อก่อนเขาทำหน้าเหมือนรูปปั้นทั้งวัน

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แกทำท่าเหมือนต้องศรกรมเทพแล้วหรือ พูดถึงเจ้าหล่อนทั้งวันเลย"

ตอด : โจมตีทีละน้อย, นินทา (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หมูนี่ผู้จัดตอดหัวหน้าเราบ่อย ๆ เรื่องคอยแก้ให้ลูกน้อง"

ตอม : เข้ามาพัวพันอยู่ใกล้ ๆ เป็นจำนวนมาก (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ดูหนุ่ม ๆ พวกนั้นซิ พวกมันตอมลูกสาวเจ้าของงานไม่ห่างเลย"

ตะครุบ : หกล้ม (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาตะครุบมากก็เลยตะครุบที่บ้าน แต่ก็ไม่ร้องไห้ เพราะดีใจที่
คุณแม่มา"

ตั้งตัว : สาม ... เสี้ยวหัวได้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อไหร่ฉันตั้งตัวได้จะกลับไปดูหน้าคนที่เคยดูถูกฉัน"

ตั้งหน้า : ทำด้วยความอดทน, พากเพียร (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ลีนดาถูกครุว่าไม่มีทางเป่าปัสก๊อตได้ เธอเลยตั้งหน้าฝึกเป่าเสียจนเดี่ยวนี้ฝีมือเกือบเท่าครูแล้ว"

ตั้งใจ : ละความเสียหาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ฉันต้องตั้งใจขายแหวนวงนี้ทิ้ง ๆ ที่รักมาก เพราะเห็นว่าการศึกษาของลูกสำคัญกว่า"

ตัดข่องน้อย : เอาตัวรอดคนเดียว (ประโยค-กริยาสกรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยานำ ตัวอย่าง "มารศรีไม่นำตัดข่องน้อยหนีไปคนเดียวเลย"

ตัดญาติขาดมิตร : เลิกคบกัน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาสกรรม ตัวอย่าง "ฉันเห็นจะต้องตัดญาติขาดมิตรกับคุณนายเพราะเธอเสียเงินแล้วแกตั้งทำเสีย ข้าไม่ทรงก็ไม่ใช้"

ตัดบท : ปิดโอกาสของอีกฝ่ายหนึ่ง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอกรรม ตัวอย่าง "ฉันยังไม่ทันอธิบายเหตุผลที่ขอไปค้างบ้านเพื่อนเลย คุณพ่อก็ตัดบทโดยเข้านอนเสียเฉย"

ตัดเป็นตัดตาย : เลิกคบหา (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาสกรรม ตัวอย่าง "ฉันตัดเป็นตัดตายลูกคนนี้มีมานานักหนาแล้ว"

ตัดหน้า : ชิงไปก่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอกรรม ตัวอย่าง "ฉันอุตสาหไปดูไว้แล้ว พอจะไปซื้อก็ไม่รู้ว่าใครตัดหน้าไปก่อนได้"

ตันคอหอย : ปลื้มใจ, ตื่นตันใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอกรรม ตัวอย่าง "พอฉันเห็นชาวบ้านมาส่งพวกเราอย่างอาลัย ฉันรู้สึกตันคอหอยพูดอะไรไม่ออกเลย)

✓ ตัวการ : คนก่อเรื่อง (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ตัวการในเรื่องนี้คือคนพดล เขาเที่ยวไปหลอกสาว ๆ ว่าจะมีการประกวดสาวน้อยร้อยชั่งที่นี่ ทำให้สาว ๆ มาแก้แค้นไปหมด"

ตัวตั้งตัวตี : ผู้ริเริ่ม, ผู้นำ, ผู้ก่อตั้ง (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "นายคนนี้แหละที่เป็นตัวตั้งตัวตีให้กรมกรหยุดงาน"

ตัวเป็นเกลียว : อย่างขยันขันแข็ง (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูก ๆ บ้านนี้เห็นแล้วนำชื่นใจ เราช่วยพ่อแม่ทำงานตัวเป็นเกลียวไม่เหมือนลูกเรา"

ตัวเปล่า : ไม่มีสามี (วลี-นาม+ขยาย)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันไม่ใช่คนตัวเปล่าแล้วนะ เธอจะมายุ่งกับฉันไม่ได้นะ"

ตาขาว : ขี้ขลาด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แกนี่ทำไมตาขาวอย่างนั้นะ ยังไม่ทันดูให้ถนัดเลยก็หาว่าเป็นผีเสียแล้ว"

ตาเขียว : แสดงความโกรธจัด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พี่สาวเธอตาเขียวแล้วฉันเห็นจะต้องไปก่อนละ แล้วพบกันใหม่นะ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณแม่โกรธจนตาเขียวปิด เรียกให้คุณพ่อกลับแล้วก็เดินตรงแนวไปที่รถ"

ตาตุ๋ม : รสนิยมต่ำ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "รับรองว่าฉันไม่ตาตุ๋มเหมือนเธอก็แล้วกัน อย่างน้อย ๆ คนที่ฉันจะแต่งงานด้วยก็ต้องเป็นคนดี"

ตาโต : อายากไฟ (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันไม่เชื่อหรอกว่าแม่ธิดาน่ะจะไม่ตกลง ซื้ร้านพอเห็นเงินเงินสดเข้า ก็ตาโตรีบรับค่าไม่ทันเสียอีก"

ตาถั่ว : ไม่เห็นสิ่งที่ควรเห็น (ประสม-นาม+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้าภูวดลนะมันตาถั่วจริง ๆ ยายรัศมีออกดีไม่เอา ไปเลือกเอาใครมาเป็นเมีย ก็ไม่รู้ เลยต้องมานั่งกลุ้มใจอยู่นี่"

ตาเป็นมัน : ด้วยสายตาแสดงความกระหาย (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "วันนั้นภานุ่งกระโปรงสั้นจู๋เลย ตอนเดินเข้ามาพวกหนุ่ม ๆ แก่ ๆ มองกัน ตาเป็นมันเลย คงวาบหวิวใจกันน่าดู"

ตาเพื่องตาสลึง : ใช้สายตาเกี้ยว (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ธนาชอบตาเพื่องตาสลึงกับพนักงานสาว ๆ อยู่เสมอ"

ตาลูก : แล่งงากระวยากได้ (ประสม-นาม กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอเสียเองบอกว่าจะให้เงินสดเป็นเงิน ๔ แสน นายอุดมก็ตาลูก รับผิดชอบลูกสาวให้โดยไม่ต้องถามความสมัครใจของลูกเลย"

ตาเล็กตาน้อย : หัวตาเจ้าชู้ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "วลันต์ชอบหัวตาเล็กตาน้อยให้เธอเสมอ"

ตากสมอง : พักผ่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้างานชิ้นนี้สำเร็จฉันคิดว่าจะไปตากสมองที่ชายทะเลสักพัก"

ตากหน้า : ละพิษฐิ, ละความอาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ฉันอุตส่าตากหน้ามาขอโทษเธอดังนี้แล้ว เธอยังไม่ยอมให้อภัยฉันอีกหรือ"

ตากอากาศ : ไปพักผ่อนฤดูร้อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ปีนี้พวกเราไม่ได้ไปตากอากาศที่ไหนเลย เพราะต้องการประหยัดตามนโยบายรัฐบาล"

ตามมีตามเกิด : เท่าที่มีอยู่ เท่าที่เป็นอยู่ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "มีอะไรก็เอามาทำกินกันไปตามมีตามเกิดก็แล้วกัน"

ตายใจ : เชื่ออย่างไม่ระแวงสงสัย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาทำให้ฉันตายใจก่อน พอตอนหลังเขาโกงฉันเสียหมดตัวเลย"

ตายด้าน : ไม่มีความรู้ลึก มักใช้กับทางเพศ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สามีภรรยาคู่นี้ต้องหย่าขาดจากกันเพราะสามีตายด้าน"

ตายคาบหน้า : ไปสู้อาข้างหน้า (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันขอหนีไปตายคาบหน้าดีกว่าอยู่เป็นทาสเขาที่นี่"

ตายทั้งเป็น : มีชีวิตอยู่เหมือนคนตายแล้ว (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "การถูกเอาตัวไปขายเป็นนางบำเรอทำให้เธอต้องตายทั้งเป็น"

ตำตา : อยู่กับตา, อยู่ต่อหน้า, ค้ายตาตนเอง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันเห็นตำตาเลยว่าแกขโมยแหวนคุณหญิงในตู้เซฟไป ยังจะจะปฏิเสธอีก"

ติดกับ : หลงกล, อุบาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ในที่สุดผู้ร้ายก็ติดกับตำรวจ ถูกจับกุมโดยละม่อม"

ติดปาก : พูดเสมอโดยไม่ได้ตั้งใจ (ประสม-กริยา-นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ขอโทษที่ฉันพูดคำว่า "ก็" กับเธอดังหลายครั้ง มันติดปากนะ"

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พวกนักโฆษณาต้องพยายามหาคำพูดที่ติดปากคนมากที่สุด"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อาจารย์คนหนึ่งของฉันท่านพูดคำว่า "โถ" จนติดปาก เป็นที่รู้กันของลูกศิษย์เขียวแหละ"

ติดพัน : ชอบ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หญิงสาวลือออกจากห้องบ่อย ได้ข่าวว่าไปติดพันสาวพยาบาลอยู่ดี"

ติดร่างแห พลอยไปด้วย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แสงจันทร์ไปเก็บขามก้วยเดี่ยวพอดี เลยติดร่างแหถูกจับเป็นโสเภณีไปด้วย"

ติดลบ : เงินไม่พอใช้จ่าย, ต้องหยิบยืมมาจากที่อื่น (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เดือนนี้ฉันแยเลย ติดลบไปเกือบพันบาทแล้วละ"

ติดลม : เพลิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ขอโทษด้วยที่ต้องรอนาน ฉันมัวแต่ติดลมคุยกับยายตี๋ที่ร้านผ้าบางลำภู"

ติดหมัด : หนัก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ไม่รู้เป็นโรคอะไร พอเห็นใครเขาเกา ฉันก็ติดหมัดขึ้นมาทีเดียว"

ติดกิน : ถือโอกาสที่อีกฝ่ายหนึ่งพลาดพลั้ง (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอฝ่ายโน้นเพลอ ทางเราก็อติดกินเสียเลยได้กำไรมาสองแสน"

ตีขลุบ : ถือโอกาส (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอเขาเห็นฝ่ายโน้นเงอะงะ เขาก็ตีขลุบเลยว่าฝ่ายโน้นผิด"

ตีไข่แตก : สามารถทำคะแนนได้จากคะแนนศูนย์ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ในนาที่ที่ ๒๐ ของการแข่งขัน ทีมไทยก็ตีไข่แตกและสามารถทำคะแนนนำในครั้งแรกได้"

ตีจาก : ห้างเหิน, แยกตัวไป (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้เบญจมาศเขาตีจากแกไปมีแฟนใหม่ที่ทำงานแล้วหรือ"

ตีตนไปก่อนไข้ : ทำเพื่อตรอนไปก่อนที่ความเดือดร้อนนั้นจะมาถึงจริง ๆ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกอย่าตีตนไปก่อนไข้เลย ใจเย็น ๆ รอดูเขาไปก่อนดีกว่า"

ตีตื่น : ทำคะแนนตั้งขึ้นมาจนใกล้เคียงอีกฝ่ายหนึ่ง (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อการแข่งขันดำเนินต่อไป บัณฑิตก็ตีตื่นขึ้นมาเป็น ๑๑-๑๒ "

ตีท้ายครัว : เป็นชู้กับภรรยาคนอื่น (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พงพ้อตาเพลอ ลูกเขยคนดีก็แอบตีท้ายครัวเข้าให้"

กริยากรรม ตัวอย่าง "อนันต์ชอบตีท้ายครัวเพื่อนบ้าน วันหนึ่งก็เลยถูกยิงตาย"

ตีปีก : แสดงอาการยินดี, ดีใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็ก ๆ ตีปีกกันใหญ่เมื่อรู้ว่าพ่อจะพาไปเที่ยวแดนเนรมิตรวันอาทิตย์นี้"

ตีแผ่ : เปิดเผยให้รู้ทั่ว (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าไม่จ่ายเงินให้ฉันบ้าง ฉันจะตีแผ่ เรื่องการโกงของเธอให้รู้กันให้ทั่ว"

ตีฝีปาก : พูดเถียง, พูดโยกโย้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอมีหน้าที่ตอบคำถามฉันเท่านั้น ไม่มีหน้าที่มาตีฝีปาก"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาพยายามตีฝีปากกับฉัน ฉันเลยทนไม่ได้"

ตีโพยตีพาย : เอะอะวอวายววยโดยไม่สมควร (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ผมเบื่อกรรยาผมตรงที่ตีโพยตีพายเกินกว่าเหตุอยู่เสมอ"

ตีวงกัน : วิวาทกันไว้ก่อน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันยังไม่ทันจะทำอะไรลูกเลย แม่เขาก็จัดการตีวงกันเสียแล้ว อย่างนี้แหละ ลูกถึงได้เลย"

ตีสองหน้า : หลอก, แสดงหน้าได้หลายอย่าง, ไม่จริงใจ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอย่อมมาตีสองหน้ากับฉันเลย ฉันไม่เชื่อเธออีกต่อไปแล้ว"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอย่อมไปคบกับคนตีสองหน้าอย่างนั้นเลย เชื่อเขาไม่ได้หรอก"

ตีสีหน้า : วางสีหน้า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่คนนี้เขาตีสีหน้าเก่งออกจะตาย เธอย่อมหวังจับโกหกเขาได้เลย"

ตีเสมอ : ทำเท่าๆ เสมอกัน, ไม่เคารพ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกน้องคนนี่นี่ไม่ไหว ฉันหักเข้าที่สองที่ก็ทำตีเสมอทีเดียว"

กริยากรรม ตัวอย่าง "คนที่ตีเสมอเจ้านายนี่โง่ เพราะไม่มีใครจะมองเขาว่าเป็นคนใกล้เคียงหรือ ส่วนใหญ่จะมองว่าไม่มีสัมมาคารวะมากกว่า"

ตีน้ำ : พวกที่ขับรถเร็วอย่างน่ากลัว (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พอหลัง ๔ ทุ่ม ถนนพหลโยธินก็มีแต่พวกตีน้ำใช้ใครจะขับรถไปทางนั้นก็ต้องระวังเป็นพิเศษ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "นั่งแท็กซี่เดี๋ยวนี้ก็อันตรายนะ ถ้าคุณไปเจอไซเฟอร์ตีน้ำเข้าก็เท่ากับเสี่ยงตายไปครึ่งหนึ่งแล้ว"

ตีนม : พยายามใช้วิธีย่องขึ้นบ้านโดยไม่ให้เจ้าของบ้านตื่น (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "บ้านฉันนี่ไม่รู้เป็นยังไง ตีนมขึ้น ๓ ครั้งแล้วและจับไม่ได้สักครั้ง"

ตีโรงตีศาล : คนที่หารายได้จากการปล่อยหนังสือคดีต่อราชการตามสถานที่ต่างๆ

นาม (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

ตัวอย่าง "กว่าจะติดต่อถึงตัวนายได้ก็ต้องผ่านพวกตีโรงตีศาลจะมารบกวน"

ดูย : หลอกหลวง (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธออ่านข่าวแก๊งปลอมลายมือดูยเจ้าของของบริษัทอาหารสัตว์หรือเปล่า"

ดูมสามโคก ผู้หญิงที่อ้วนมาก ๆ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ดูมสามโคกอย่างเธอนะ ผู้ชายที่ไหนเขาจะรักลงละ"

เตะจุมก : หอมพุ่งเข้าจุมก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ปีกไก่เหล่าแดงจานนี้ก็กลิ่นเหล่าเตะจุมกจริง ๆ "

เตะถ่วง : ชลอให้ช้า (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอเห็นใกล้หมดเวลาการแข่งขัน ทีมไทยซึ่งเสมอกับทีมเกาหลีอยู่ที่เตะถ่วง"

เต็มกลืน : ไม่ดีอย่างมากจนสุดที่จะทนได้ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายมารศรีนี่นะเต็มกลืนจริง ๆ หน้าตาก็ดูไม่ได้ ตัวก็อ้วน แถมยังตะกละ มุมมามอีกด้วย

เต็มคราบ : เต็มที่ เมาเต็มที่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "วสันต์เต็มคราบมาเซียว ใครช่วยพาขึ้นข้างบนหน่อย"

เต็มบาท : มีสติปกติดี (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้าคนนี่เต็มบาทหรือเปล่านะ จะมาสมัครงาน แต่งตัวเหมือนจะไปเล่นลิเก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอหาคนเต็มบาทกว่านี้มาทำงานไม่ได้แล้วหรือ หมอเนี่ยมันพูดจาเลอะ เลื่อนจริง ๆ"

เต็มประดา : มากเหลือเกิน, มากแล้ว (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหม เจ้าสอนนะทำเป็นคุย ยิ่งกับว่าตัวมันทำงานเก่งเสียเต็มประดา"

เต็มประตุ : เต็มที่, อย่างแน่นอน, (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอร่วมทำโครงการกับเขาด้วยนะ มันก็ผิดเต็มประตุอยู่แล้ว อย่าแก้ตัวเลย"

เต็มปาก : อย่างแน่ใจ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันพูดได้เต็มปากเลยว่า เขาเคยให้ความช่วยเหลือฉันจนรอดชีวิตมาได้"

เต็มเม็ดเต็มหน่วย : เต็มที่, อรบถ้วน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ปีนี้กรมสรรพากรคาดว่าจะเก็บภาษีได้ เต็มเม็ดเต็มหน่วยกว่าทุก ๆ ปี"

เติมอก : แน่ ๆ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอก็รู้อยู่เติมอกว่าฉันเดือดร้อนเรื่องอะไร แต่เธอก็ช่วยฉันไม่ได้"

แต่ได้ให้ : เข้าครู (วลี-บุพบท+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "โอ้โฮ เธอมาโรงเรียนแต่ได้ให้เชียวหรือ ฉันคิดว่าฉันจะมาเป็นคนแรกเสียอีก"

ได้รุ่ง : อยู่จนเช้า (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลอยกระทงปีนี้จะไปได้รุ่งที่ไหนคืนนะ เขาว่าปีที่แล้วสวนสามพรานสนุกดี"

✓ ได้ดิน : ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (วลี-บุพบท-นาม)

นาม ตัวอย่าง "สมัยสงครามโลกครั้งที่สองนะแถวนี้มีพวกได้ดินหลบซ่อนอยู่กันเต็มไปหมด"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เมื่อวานตำรวจจับเจ้ามือห่วยได้ดินรายใหญ่ได้ เลยเป็นข่าวใหญ่ทางหน้าหนังสือพิมพ์เลย"

ถกเขมร : ทำท่าเตรียมพร้อม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันถกเขมรแล้วกะว่าจะสู้ดูสักตั้ง พอตีคุณนายมาห่ามไว้"

ถลุง : ใช้จ่ายพุ่มเพื่อย (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แกรู้หรือเปล่านั้นว่าถลุงเงินพ้อไปปีละเท่าไร แล้วยังไม่ตั้งใจเรียนอีก"

ถ่อร่าง : พยายามไป, เายายามา (ประสม-กริยา นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "เธอนี้คิดยังไงนะถึงต้องให้ฉันถ่อร่างมาถึงที่นี่ด้วย เรื่องไม่เป็นเรื่องอย่างนี้"

ถอดเขี้ยวเล็บ : เลิกทำความชั่วร้าย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นั่นไงล่ะ เสือใหญ่อดีตเจ้าพ่อ เขาพบผ้าเขี้ยวนี้ถอดเขี้ยวเล็บเสียแล้ว"

ถอนคำพูด : คั้นคำพูด, กลับคำพูด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันขอให้เธอถอนคำพูด เสียเดี๋ยวนี้ ไม่งั้นฉันจะฟ้องเธอฐานหมิ่นประมาท"

ถอนตัว : เลิกเกี่ยวข้องกับ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เนื่องจากหุ้นส่วนตกลงกันในหลักการไม่ได้ ฉันก็เลยขอถอนตัว"

ถอนราก : กำจัดให้หมดสิ้น (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เราปรารถนาให้ได้ผลถอนรากกันเลยอย่าให้หนีรอดใครสักคนเดียว"

✓ ถอนหงอก : ว่าคนแก่อย่างเสียหายและขาดความเคารพ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เป็นผู้ใหญ่แล้วควรวางตัวให้เด็ก ๆ เคารพ ถ้าทำตัวเหลวไหลระรังเด็กรู้จักถอนหงอก"

- ถอยหลังเข้าคลอง : ไม่มีพัฒนาการ นับวันยิ่งล้มถล่มลง (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันเปื่องงานที่นี้เหลือเกิน นับวันมีแต่จะถอยหลังเข้าคลอง"
- ถังแตก : จน, ไม่มีเงิน (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตอนนี้ฉันกำลังถังแตก อย่าชวนไปไหนเลย"
- ถั่ว ๆ : เลว, ไม่มีคุณภาพ (เสริมสร้อย-ซ้ำ)
 คุณศัพท์ ตัวอย่าง "งานถั่ว ๆ อย่างนี้ก็ยังอุตส่าห์มีคนภาคภูมิใจที่ได้ทำอีก"
- ถั่วคำ : ชอบร่วมเพศกับชายด้วยกัน (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "จริงไหมที่เขาว่าเจ้าของห้อง เลื่อนี่ชอบถั่วคำ"
- ถ่างตา : พยายามอดนอน. (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยานำ ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี้พ่อเจ้าประคุณของฉันไม่รู้ไปเมาที่ไหน ฉันต้องถ่างตารอจนตี ๓ แน่ะ"
- ถ่านไฟเก่า : ความสัมพันธ์ในฐานะคนรักแต่ก่อน. (วลี-นาม+ขยาย)
 นาม ตัวอย่าง "เธอยอมให้แม่มั่นมายุ่งกับสามีเธอทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเขาเคยรักกันนะ ไม่น่าถ่านไฟเก่าปะทุหรือ"
- ถ้ามอง : แอบดู (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังพาตัวไปนั้นถูกจับ เพราะไปถ้ามองสาวข้างบ้านอาบน้ํ"
- ตีหัวส่ง : ขับไล่อ่างไม่สนใจใยดี (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนคนนี้นิสัยเป็นอย่างนี้แหละ เมื่อก่อนนี้รักกับพี่ชายฉัน เขาส่งเสียให้เรียน แหบตายพอเจ้าหล่อนได้ตีตีหัวส่งเขาเลย"
- ถึงใจ : จัด, สุดขีด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "แกงส้มร้านนี้รสชาติถึงใจจริง ๆ กินครั้งเดียวเป็นติดใจไปนาน"
- กริยาพิเศษ ตัวอย่าง "แหมนักร้องลูกทุ่งคนนี้เต้นถึงใจจริง ๆ ส่ายทั้งอกทั้งสะโพกเลย"
- ถึงบางอ้อ : เข้าใจ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอฉันบอกชื่อพ่อฉัน เขาก็ถึงบางอ้อ เพราะ เป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกันมา"

- ถึงพริกถึงขิง : อย่างดูเด็ด, สนุก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " ลำตัดคณะนี้เล่นถึงพริกถึงขิงจริงจัง คนดูฮาจนตลอดเวลา "
- ถือดี : ถือตัวว่าสูง, ว่าเท่าเทียมกัน (วลี-กริยา-ขยาย)
- กริยาอาการ ตัวอย่าง " เธอถือดียิ่งใจถึงได้ขึ้นเสียงกับฉัน เธอรู้ไหมว่าฉันเป็นใคร "
- ถือบังเหียน : เป็นผู้ควบคุม, เป็นผู้บริหาร (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " ถ้าคนมีความสามารถถือบังเหียนงานของบริษัท กำไรของบริษัทก็จะดีขึ้นมาก "
- ถือหาง : พนันข้าง, พนันฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง, เอาใจช่วย (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " ยังไง ๆ ฉันก็ต้องถือหางไอ้แสนแน่ เพราะเป็นคนไทยด้วยกัน "
- ถูกขา : ไปด้วยกันได้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " คู่นี้เขาเล่นถูกขากันดีนะ ถ้าเล่นข้างเดียวกันมีหวังชนะ เลิศประเภทคู่แม่ "
- ถูกคอ : เข้ากันได้ดี (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " สามีนฉันถูกคอกับคุณพ่อดี เพราะชอบกล้วยไม้เหมือนกัน "
- ถูกใจคำ : ถูกจุดที่อีกผู้หนึ่งไม่ต้องการให้พูดถึง (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " ฉันพูดถูกใจคำใจใหม่ล่ะ ถึงได้นั่งเงียบเสียงไม่ออกเลย "
- ถูกโรค : เข้ากันได้ดี (ประสม-กริยา+นาม)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " ฉันไม่ค่อยถูกโรคกับข้าวเหนียวทอด กินดีไรเจ็บคอทุกที "
- ถูกเส้น : ชัยร้ายต้องกัน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " แม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยงคู่นี้ข้างถูกเส้นกันดีเหลือเกิน ไม่น่าเชื่อเลย "
- เถนตรง : ชีอ, ทำอย่างตรงไปตรงมา (ประสม-นาม+กริยา)
- กริยากรรม ตัวอย่าง " ตาประยูรนี้เถนตรงจริง ๆ ฉันเห็นแกเดินจ้ำอ้าว ๆ ก็เลยถามว่าเมียจะออกลูกหรือ แกตอบหน้าตาเฉยว่าผมทำหมันแล้ว "
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง " คนเถนตรงอย่างนี้เธออย่าไปเที่ยวพูดเล่นนะ เคียวโกรธกันเปล่า ๆ "
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " ริชานี้ทำงานเถนตรงจริง ๆ สั่งแคไหนก็ทำแค่นั้น ต้องคอยกำชับให้ดี "

ทโมน : เด็กที่จนมาก (เตี้ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "ใครจะรับอาสาเลี้ยงทโมนทั้งสามคะ ถ้าฉันจะต้องไปดูงานเมืองนอกจริง ๆ นะ"

ทรัพย์จาง : จน (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่มีเงินให้แกยืมหรอก ตอนนี้ปลายเดือนฉันก็ทรัพย์จางเหมือนกัน"

ท่วมหัว : มาก (ประสม-กริยา+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "โธ่ฉันมีงานท่วมหัวออกอย่างนี้ เธอยังคิดว่าฉันจะมีเวลาไปมีเปียโน้อีกหรือ"

ท้องกาง : อิ่มมาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอบอกว่าจะลดความอ้วนแต่ฉันเห็นเธอกินข้าวจนท้องกางทุกมื้อเลย จะลดได้ยังไง"

ท้องท้ว : ทิวมาก (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณนี่แน่จริง ๆ นัดไปทานข้าวเที่ยวด้วยกัน ฉันรอจนท้องท้วแล้วก็ไม่เห็นมา"

ท้องขึ้น : ถูกบ่นมาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "บ้านนี้ขายริไลท้องขึ้นอยู่ที่บ้านแล้วมึง เพราะตั้งแต่เข้ายังไม่มีการเลือกสินค้าเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "มาสินี้ถูกบ่นจนท้องขึ้นแล้วมึง แล้วก็ยังไม่เห็นมาอีก"

ท้องยุงพุงกระสอบ : กินจุมาก (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็ก ๆ ที่นี้ท้องยุงพุงกระสอบทั้งนั้น เปลืองข้าวยิ่งกว่าเลี้ยงผู้ใหญ่อีก"

ทอดตัว : ยอมให้เขยชม (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หล่อนทอดตัวให้เขาด้วยความรักโดยไม่รู้ตัว เขามีเมียแล้ว"

ทอดน่อง : เรือ ๆ, เอื่อย ๆ, ช้า ๆ, (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ถ้าเธอมีวแต่เดินทอดน่องอยู่อย่างนี้ละก็ สามทุ่มก็ไม่ถึงบ้าน"

- ทอดสะพาน : เปิดโอกาสให้ผู้ขายมาเกี่ยว (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่รตีนี้เกี่ยวทอดสะพานให้หนุ่ม ๆ ไม่เลือกหน้าเลย"
- ทะเลกลางป่า : พุดโพล่งขึ้นมาโดยยังไม่ถึงเวลาหรือโดยผู้อื่นไม่คาด (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ขณะที่ทั้งกลุ่มกำลังครุ่นคิดถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ไฟโรจน์ก็ทะเลกลางปลั่งขึ้นมาว่า ถึงเวลาอาหารกลางวันแล้ว"
- ทันกิน : สำเร็จทัน (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอทำงานช้าอย่างนี้จะทันกินหรือ หัดให้เร็วกว่านี้หน่อยสิ"
- ทันควัน : ทันขณะมีเหตุการณ์ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตำรวจจับโจรได้ทันควัน ขณะกำลังสั่งให้เจ้าทรัพย์บอกที่ซ่อนเงิน"
- ทับถม : กล่าวร้ายซ้ำเติม (ประสม-กริยา+กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่าทับถมเขามากเลย เพียงแค่นี้เขาก็เสียใจจะแย่อยู่แล้ว"
- ทางผ่าน : คนที่เป็นที่รองรับอารมณ์ขายโดยเขาไม่เห็นคุณค่า (ประสม-นาม+กริยา)
 นาม ตัวอย่าง "สารก็เป็นแค่ทางผ่านขอฉันเท่านั้น ฉันจะแต่งงานกับอมรา"
- ทำพิษ : ทำให้ยุ่ง (ประสม-กริยา นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกชายเราทำพิษเสียแล้วสิ ดันไปนอกแม่ฉันว่าเจอเรากับผู้หญิงที่หน้าโรงหนัง"
- ทิ้งทวน : ทำเป็นโอกาสสุดท้าย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาทิ้งทวนก่อนปลดเกษียณด้วยการให้ลูกน้องคนโปรดได้ ๓ ชั้น"
- ทูปหม้อข้าว : ตัดหนทางหากิน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "มันเรื่องอะไรฉันจะมาทูปหม้อข้าวตัวเอง อยู่อย่างนี้ฉันก็สบายอยู่แล้ว"
- เทกระจาด : คว่ำ (ประสม-กริยา-นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "รถของพยูงไปเทกระจาดที่วังน้อย กุลชาติบาดเจ็บสาหัสอยู่ที่โรงพยาบาล"
- เทครัว : ไล่หญิงหมดทั้งบ้านเป็นภรรยา (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "หนอยเจ้าริชิต แก่คิดจะเทครัว เทียวหรือนี ได้ทีแล้วยังคิดจะเอาน้องอีก"

เทศน์ : ว่ากล่าว (เดี่ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นักเรียนบ่นกันทึมเลยว่า อาจารย์สมจิตนะ เทศน์ เก่งจริง ๆ"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อวานคุณพ่อ เทศน์ ฉันทใหญ่ เรื่องไปดูหนังรอบดึกนะ"

เท้าไฟ : เต็มรำเก่ง (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "งานปีใหม่นี้เปิดโอกาสให้คาราเท้าไฟ สนุกสนานกันเต็มที่"

แทงใจดำ : ตรงกับความ เป็นจริงและเขาไม่ต้องการให้ใครรู้

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันพูดแทงใจดำ ใจใหม่ละ ถึงได้นั่งเงียบ, เสียงไม่ขึ้นละซี"

ทะลอม : พูดจาทำนองเกี่ยวพาราสี (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกหนุ่ม ๆ ที่ไปเที่ยวงานวัดมักจะไปนั่งพูดจาทะลอม พวกแม่ค้าที่ไปขายในงาน"

นกดื้อ : คนที่หลอกเอาความลับจากศัตรู (มักเป็นหญิงสาว) (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ตำรวจต้องใช้นักสืบหญิงไปเป็น นกดื้อ จึงจับนักเลงพนันกลุ่มนี้ได้"

นกรู้ : รู้ล่วงหน้า, รู้รวดเร็ว (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่คนนี่ นกรู้ จริง รู้ว่าทองจะขึ้นราคาก็เตรียมซื้อเก็บไว้เสีย"

นกลองหัว : คนที่ทำตัวเหมือนมี ๒ นาย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ฉันเกลียดจังเลยพวก นกลองหัว นี้ อย่างจคบกับฉันดีกว่า"

นวด : ทำร้าย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อีตาตรีแกแก่ไปหาหมอนวดนิก เมื่อคืนเลยถูกเมีย นวด เสียจนตาเขียว"

นอกครู : ไม่ทำตามครูสอน (วลี-บุพบท+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "แกมันศิษย์นอกครู ไม่มีใครสนใจแกหรอก"

นอกคอก : ไม่ประพฤติตามบรรพบุรุษ (วลี-บุพบท+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่นึกเลยว่า แกจะนอกคอก อย่างนี้"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธออย่าพูดถึงไอ้กุนอกคอก คนนี้อีกเลย"

นอกใจ : ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีหรือภรรยา (วลี-บุพบท+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สามีเธอกำลังคิดนอกใจ เธอแน่ะ วันก่อนเห็นไปกับสาวที่ไหนก็ไม่รู้"

นอกจริต : ผิดประเพณี (วลี-บุพบท+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันไม่เคยคิดจะทำอะไรนอกจริต อย่างนั้นหรอกนะ"

นอกเรื่อง : พุดไปเรื่องอื่น (วลี-บุพพท+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่่านอกเรื่องนะ บอกมาดี ๆ ว่าเมื่อคืนไปไหนมา"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องพุดอกนอกเรื่องหรอก ยังไง ๆ ฉันก็ต้องถามเธอจนได้แหละ"

นอกใจ : ไม่ได้เกิดจากตน (วลี-บุพพท+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "แก่นะมันอกนอกใจ ใคร เขาจะอาลัย"

น้อง ๆ : รองลงไป, เกือบเท่า (เสริมสร้อย-แบบซ้ำคำ)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหมดูผู้หญิงคนนั้นซี สวยขนาดน้อง ๆ นางงามจักรวาลเลยละ!"

นอนใจ : ไม่กระตือรือร้น (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ดิฉันก็ไม่ได้นอนใจนะคะคุณนาย พยายามหาเงินให้เร็วที่สุด แต่ก็ไม่ได้
จึงต้องขอผิดไปอีกสักเดือน"

นอนตาไม่หลับ : เป็นห่วง เป็นกังวลตลอดเวลาแม้แต่ยามพักผ่อน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกยังอยู่ในคุกทั้งคนอย่างนี้พ่อแม่ก็นอนตาไม่หลับ ไม่มีจะสุขสบายได้หรอก
ลูกเอ๋ย"

นอนตีพุง : อยู่เฉย ๆ ให้สบาย (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าฉันถูกรางวัลที่หนึ่ง ก็นอนตีพุงเฉย ๆ สักปีไม่ต้องทำงาน"

นอนนก : นิ่งหลับ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เราไม่มีเงินจ้างพยาบาลพิเศษ ฉันก็เลยเฝ้าไข้เสียเอง ต้องนอนนก
อยู่ตั้งเกือบเดือนกว่า"

นอนหลับทับสิทธิ์ : ไม่สนใจสิทธิ์ของตนเอง (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่ามัวนอนหลับทับสิทธิ์อยู่เมื่อมีการเลือกตั้ง"

น้อยหน้า : รู้สึกว่าด้อย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณนายมณียอมเสียเงินบริจาคเป็นแสน เพราะไม่อยากน้อยหน้าคุณนายศรีทอง"

นั่งกินนอนกิน : รวย, ไม่ต้องทำงาน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่างคุณนารีนะ นั่งกินนอนกินไปชาติหนึ่งแล้ว"

✓ นั่งเก้าอี้ : ได้ตำแหน่ง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เชื่อว่าคุณกำธร จะได้นั่งเก้าอี้หัวหน้าฝ่ายพัสดุจริงไหม"

นั่งซึ้ง : อยู่ในฐานะที่สบาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เคี้ยวนี้मारศรีเขานั่งซึ้งแล้ว มีเงินใช้มีบริวารมากมาย วาสนาเขาดีนะ"

นำดู : ต้องมีเรื่องแน่ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าเธอไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับฉันละก็นำดู ฉันจะตามรังควาน เธอให้ถึงที่สุดเลย"

นำตา เข็ดหัวเข่า : เสียใจ (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าเธอหลงเชื่อคำพูดของเขา วันหนึ่งเธอก็จะต้องนำตาเข็ดหัวเข่าเหมือนฉัน"

นำท่วมปาก ภาวะที่พูดไม่ออก (ประโยค ประธาน+กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอท่านเอ่ยปากถึงเรื่องสังคมโลกเราก็นำท่วมปาก ต้องเอาออกมาให้"

นำบ่อทราย : สิ่งที้อย ๆ ได้ทีละเล็กทีละน้อย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "อาจารย์เนาวรัตน์จะลาออกจากเป็นครูสอนหนังสือก็เสียตาย เพราะงานนี้ฉันเป็นนำบ่อทราย"

นำบ่อน้อย : นำลายน (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พวกเราถ้าหิวก็ทนกินนำบ่อน้อยไปอีกหน่อย อีกไม่กี่กิโล เมตรก็จะถึงหมู่บ้านแล้ว"

นำพักน้ำแรง : ความมานะพยายาม (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "บ้านหลังนี้พอสร้างด้วยนำพักน้ำแรงจึงรึกมาก"

นำมนตร์ : คำพูดที่หว่ากให้หลง (ประสม-นาม+นาม) (เปรียบเทียบ)

นาม ตัวอย่าง "พวกนักร้องลูกทุ่งนี่ถ้าใครหลงเชื่อ นำมนตร์ก็เป็น เสียตัวหรือเสียทรัพย์ทุกรายแหละ"

✓ นำैया : ความสามารถ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ใคร ๆ ว่าที่เจ้าหล่อนไปมีซู้ก็เพราะสามีนมนำैयाเลยทนอยู่ไม่ไหว"

✓ นำร้อนน้ำชา : เงินที่ให้เพื่อได้รับความสะดวก (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

นาม ตัวอย่าง "เป็นที่รู้ ๆ กันว่า เศรษฐีให้ค่านำร้อนน้ำชาเขาช่วย เหลือมากหน่อย"

นำลายนแตกฟอง : พูดไม่หยุด (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คุณพ่อกำลังนำลายนแตกฟอง เพราะลูกเขยไปถามถึงเรื่องพระเครื่องเข้า"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "สมชายนี่พอพูดนำลายนแตกฟองเข้า ๓ ชั่วโมงก็ยังพูดไม่หยุด"

น้ำลายไหล : อดอยากได้ (ประโยชน์-ประธาน+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันเห็นเสื้อยืดสวย ๆ นั้นแล้วน้ำลายไหล แต่ก็ไม่มีเงินซื้อ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ถ้าไม่มีเงินก็อย่ามายื่นน้ำลายไหลเลย ไปที่อื่นดีกว่า"

นุ่งลมทมฟ้า : เปลือยกาย (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาว่าในอินเดีย พวกโยคีบางพวกถึงกับนุ่งลมทมฟ้าเวลาบำเพ็ญตบะ"

เนื้อหอม : เป็นที่หมายปอง, เป็นที่ชื่นชอบ (ประโยชน์-ประธาน+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สุชาดาเป็นเนื้อหอมจริงนะ มีหนุ่ม ๆ มานั่งจับกันทั้งวันเลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เจ้าแจ๊คเขาเป็นหนุ่มเนื้อหอม สาว ๆ ชอบเขาเพราะ เขามีรถสปอร์ตซี่"

ในไส้ : ร่วมสายโลหิตเดียวกัน (วลี-บุพบท+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอจะฆ่าลูกในไส้ของเธอได้ลงคอ เขียวหรือ"

ในหน้า : ในสีหน้า (วลี-บุพบท+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาพูดแล้ว เขาก็ยิ้มอยู่ในหน้าทำให้ฉันอายจนตัวชา เพราะ เมื่อวันก่อน เขาไปพบฉันท่าของตกกระจายอยู่ที่หน้าตลาด"

บท : ทำทาง, บทบาท (เดี่ยว-นาม) (เปรียบเทียบ)

นาม ตัวอย่าง "แหมเธอนี้บทมากจริงนะ จะไปหรือไม่ไปถ้าไม่ไปก็ไม่รอแล้ว"

บวม : ย่ำแย่ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พ่อเสียชังตาย พวกเมียและลูก ๆ ก็ใช้หนี้สินเขาบวมเลยเพราะแกเป็น เศรษฐีแต่เปลือก"

บอกศาลา : เลิกคบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สำหรับแม่คนนี้ กันเองเห็นจะต้องบอกศาลาเหมือนกัน เพราะเจ้าหล่อน ใช้เงินเปลืองเหลือเกิน"

บ้องตัน : สติไม่ค่อยสมบูรณ์ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พ่อเธอนี้ก็บ้องตันจัง เขามอบอกว่าตำรวจจะมาจับก็เชื่อเขา ทั้ง ๆ ที่ ตัวเองก็ไม่มีควมผิดอะไร"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "วิภาณีทำอะไรบ้องตันชะมัด มีอย่างหรือที่บ้านก็ใช้ไฟฟ้าฟรี ยังอุตส่าห์ ไปซื้อถ่านมาหุงข้าวอีก"

บ่อนแตก : เกิดเรื่องทะเลาะวิวาท (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สุชาติไปที่**บ่อนแตก**ที่นั่นทุกที"

บ้นท้ายดินระเบิด : สะโพกใหญ่และกลมกลึง (ประสม-นาม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่คนนี่**บ้นท้ายดินระเบิด**จัง เห็นแล้วน้ำลายไหล"

บ้าตีเด็ด : ทำอะไรอย่างไร้สติ (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกเกิด**บ้าตีเด็ด**อะไรขึ้นมาล่ะ ถึงได้ขับรถเร็วอย่างนี้"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนนิสัย**บ้าตีเด็ด**อย่างนี้นะ ต่อให้เอาข้างมาจุดก็ไม่อยู่"

บ้าน้ำลาย : พุดมากไม่ยอมหยุด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เอ้า ตาทริบ้าน้ำลายใหญ่แล้ว พุดคนเดียวอยู่ตั้งพักหนึ่งจนคนอื่นทาวแล้ว ยังไม่รู้เลิกตัวอีก"

บ้าเลือด : โกรธเพราะเห็นเลือด, มุทะลุตุตัน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่าเข้าไปใกล้เขานะ คนกำลัง**บ้าเลือด** เตียวจะถูกทำร้ายเอา"

บากหน้า : หักความละอายเข้ามา (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "พอนาล่อม เป็นปีที่สอง พ่อต้อง**บากหน้า**ไปขอผิดผ่อนหนี้กับเจ้าแม่เส็งอีก"

บาดใจ : อาจทำให้โกรธเหืองกันได้ง่าย

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องเงินเดือนขึ้น ๒ ชั้นนี้**บาดใจ**ฉันมาก เพราะตั้งแต่ทำงานมายังไม่เคยได้เลย"

บาดตา : เห็นแล้วไปเป็นที่สบอารมณ์ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอก็รู้อยู่แล้วว่าภาพของนรินะมัน**บาดตา**เขา ยังจะเอามาตั้งให้เห็นอีก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เขาไม่อยากเห็นภาพ**บาดตา**นั้นหรอก มันทำร้ายจิตใจเขา"

บาดหู : ที่ฟังแล้วไม่สบายใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธออย่าเล่าถึงความดีของสามีคนอื่นให้ฉันฟังหน่อยเลย รู้แล้วว่ามัน**บาดหู**ฉัน เธอก็ยังทำอีก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากได้ยินเรื่อง**บาดหู** ฉันก็เลยไม่ไปรับโทรศัพท์เสียคือ ๆ ยังงั้น"

บานตะโก้, บานตะเคียง, บานตะไค้ : มากมายเหลือเกิน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "โอโฮ! ขมมเหลือ**บานตะโก้**เลย เพราะฝีมือดีเกินไป"

บ้านปลาย : กลายเป็นเรื่องใหญ่, มากขึ้นเรื่อย ๆ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันคิดจะปลูกบ้านราคาแสนเดียว แต่จริง ๆ แล้วมันบ้านปลายจนเกือบสองแสน"

ปิดตะกุด : ปิดเมื่อปิดตัวแสดงความเกียจคร้าน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ใครเขาใช้ให้ทำอะไรหน่อยก็ปิดตะกุดอยู่นั้นแล้ว ช่างใช้ยากก็ใช้เย็นเสียจริง"

บิน : เดินทางโดยเครื่องบิน (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "รัฐมนตรีบินด่วนพบโจรเวหา แต่การเจรจาไม่ตกลงกัน"

บินเดี่ยว : ไปตามลำพังคนเดียว (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พักร้อนคราวนี้ท่านประธานสภาบินเดี่ยวไปพักผ่อนที่สวิส"

บี้ : โกง, ขโมย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แจกันใบนี้ไปบี้ของใครมาอีกล่ะ ฉันส่งสารร้านอาหารที่แกเข้าไปนึ่งกินจัง"

บีนน้ำตา : พยายามร้องไห้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องมานั่งบีนน้ำตาคร่ำครวญหรอก ก่อนจะทำความผิดทำไม่ไม้มคิดให้ดีเสียก่อนล่ะ"

เบ่ง : วางท่าว่าใหญ่โต (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่อย่ามาเบ่งแถวนี้ละ เดี่ยวจะหาว่าไม่เตือน"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหมฉันหมั่นไส้เจ้าอ้วนนั้นจังเลย มาถึงก็ทำเบ่ง สั่งองหจกก็จะเอาก่อน แถมยังสั่งเสียงเอะอะอีก"

เบาใจ : ไม่เป็นห่วง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเขารักลูกเราจริงจะมารู้ขอให้ เป็นเรื่องเป็นราวฉันก็เบาใจ ห่วงแต่ว่ามันจะไม่จริงจังด้วยนะซี"

เบาเต็ง : สติไม่ค่อยดี (ประสม-กริยา+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "อย่าไปพูดกับคนเบาเต็งพรรมนั้นเลย ทำให้อารมณ์เสียเปล่า ๆ"

เบาไม้ : ไม่ค่อยตกลงโทษ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่ถ้าจะเบาไม้ไปหน่อยละมัง ถึงได้ตั้งด่านขนาดนี้"

เบี่ยน้อยหอยน้อย : ไม่ค่อยมีเงิน, ไม่มีทุน (เสริมสร้อย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกเรามันเบี่ยน้อยหอยน้อย จะทำอะไรที่กล้าปาก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "การลงทุนทำการค้าขนาดนั้นะ คนเบี่ยน้อยหอยน้อยอย่างเราทำไม่ได้หรอก"

เบี้ยว : โกง (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พี่เขยฐานะเบี้ยวย็นเลย ขวนไปพูดหนึ่งก็ติดไว้ก่อน จะเลี้ยงไอศกรีมก็ผลัดไปวันหลัง ที่นี้ไม่เชื่ออีกแล้วละ"

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกคนงานโรงงาน เขานัดกันหยุดงาน เพราะ เจ้าของโรงงานเบี้ยวค่าแรงของเขาเป็นประจำนะซิ"

แบมือ : ขอเงิน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "โตจนปานนี้แล้วยังไม่รู้จักหางานทำ คอยแต่จะแบมือทำเตี้ยวใช้ได้เทรอ"

แบกหน้า : ทนอาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ฉันรักเธอและหนีมาอยู่กับเธออย่างนี้แล้ว เธอยังจะให้ฉันแบกหน้ากลับไปอยู่กับพ่อแม่ฉันอีก ฉันทำไม่ได้"

แบ่งภาค : แยกตัวได้เหมือนพระ เป็น เจ้าอิน เตีย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ครูไปสอนที่นี้ที่โน่นหลายแห่งจนฉันคิดว่าเขาแบ่งภาคได้เหมือนพระนารายณ์"

โบแดง : ยอดเยี่ยม (ประสม-นาม+กริยา)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "การกำจัดขยะดินแดง เป็นผลงานชิ้นโบแดงของรัฐบาลชุดนี้"

ประเคน : ให้ (เตี้ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันจะต๋ำน้ำพริกก็มาประเคนอยู่ได้ เตี้ยวฉันก็ประเคนไม้ตีพริกเสียหอรก"

ประสาท : ทำแบบคนที่สติไม่ค่อยดี, ทำเหมือนจิตใจไม่ปรกติ (เตี้ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อีตาคนนี้ทำจะประสาทนะ จะหันถั่วฝักอวาก็ต้อง เอาไม้บรรทัดมาวัดว่า จะให้ยาวท่อนละกี่เซนต"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอนี้ทำอะไรประสาทจัง ลูกกับข้าวมือนี้ซิ มีแกงเผ็ดตั้งสามอย่างแล้ว ไม่มีอะไรให้ลูกกินเลย"

ปรีปาก : พูด, บ่น (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พี่สาวของเธอเนะ เป็นคนดีจริง ๆ จะเหนื่ออย่างไรก็ไม่เคยปรีปาก"

ปล่อย : ขาย, ยอมขาย (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เห็นใครว่าเจ้าของสมเด็จกรูบางขุนพรหม เขาจะปล่อยพระของเขาในราคาตั้งแต่ห้าพันถึงสองแสน คุณสนใจไหมละ"

ปล่อยเกาะ : เลิกสนใจ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หมั้นไสนายสถาพรช่างห้องเหลือเกิน พวกเราปล่อยเกาะเขาเสียเลยตีใหม่"

ปล่อยไก่ : ทำอะไรโง่ ๆ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่รู้ว่ามีฝรั่งคนนั้นพูดภาษาไทยได้ ก็เลยปล่อยไก่ออกไปทั้งแล้ว
ค้อยรู้"

ปล่อยตัว : ไม่ระมัดระวังความประพฤติ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กสมัยนั้นปล่อยตัวกัน เสียจริง เป็น เพราะไปนิยมนับถือวัฒนธรรมของ
พวกตะวันตก"

ปลาชิวปลาซ่า : สิ่งที่ไม่มีความสำคัญ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "เธออย่าไปสนใจพวกปลาชิวปลาซ่าเลย เราทำงานของเราให้ดีก็แล้วกัน"

ปลาร้าคั่งปี : คนที่ไม่สวยอย่างมาก ๆ, ชี เھر (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ยายปลาร้าคั่งปีนั้นมาจากที่ไหนนะ ท่าทางเหมือนคนบ้าเลย"

ปลายแถว : คนที่รับคำสั่งระดับต่ำ ๆ, เกือบต่ำที่สุด (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พวกที่เขาเป็นเจ้านายใหญ่จริง ๆ นะ ไม่หยิ่งหรือก ส่วนพวกปลายแถว
นะทำท่าอย่างกับเป็นตัวเจ้านายใหญ่เต็มประดา"

ปลุกฝัง : ^{ปลุก} เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าพ่อแม่ปลุกฝัง เด็กตั้งแต่ยังเล็ก ๆ โตขึ้นก็จะเป็นคนมีระเบียบ"

ปลุกลมะพูด : พูด (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่ามัวปลุกลมะพูดอยู่เลย สมัยนี้เขาใช้วิธีปากว่ามือถึงกันทั้งนั้น"

ป่วยการเมือง : แกล้งป่วย (วลี-กริยา+กรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สุดาวันนี้ป่วยการเมืองอีกแล้ว เมื่อวานนี้ยังเห็นเดินข้อปึงอยู่แถวสยาม
เลย"

ปอกลอก : ^{ปอก} หลอกเอาเงิน (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาปอกลอกเธอจนหมดตัว แล้วก็หายหัวไปเลย"

ปอด : กลัว (เดี่ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อาจารย์ใหญ่เรียกให้ฉันไปพบ ไม่รู้ว่าเรื่องอะไร ฉันชกปอดเสียแล้ว"

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกนักเรียนใหญ่นี้ชกปอดกันน่าสงสารนะ ถูกชกเข้าหน่อยเดียวปอดฉันกันใหญ่"

ปอดลอย, ปอดแหก : กลัว (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอนี้ก็ปอดลอยไปได้ ผู้จัดการนะไม่ดูหรือ การที่ท่านจะเรียกใคร
ไปพบก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็น เรื่องร้ายแรงทุกทีไป"

ปักใจ : มั่นใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "เธอปักใจเชื่อว่า เขาเป็นคนฆ่าพ่อเธอโดยไม่มีหลักฐาน ไม่เป็นการด่วนตัดสินใจไปหน่อยหรือ"

ปักหลัก : อยู่,ตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันตั้งใจว่าจะปักหลักอยู่ที่เชียงใหม่แท้ละ"

ปิดขา : แกล้งให้เสียผลประโยชน์ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นายประยูรนี่ชอบปิดขาคนที่จะได้ดีกว่าเขา เลยมิศัตรูเยอะแยะ"

ปั่น : รีบทำงาน (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้านายสั่งให้พิมพ์ให้เสร็จบายนี่ ช่วยปั่นหน่อยนะ"

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไม่รู้ว่าจะมีเวลาหรือเปล่า นี่ฉันกำลังปั่นการบ้านเด็กอยู่ เดี่ยวจะต้องสอนกลางวันด้วย ไม่รู้จะเสร็จทันหรือเปล่าเลย"

ปั่นหัว : หลอกให้เชื่อ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กนักเรียนสมัยนี้ถูกนักศึกษาปั่นหัวเสียจนหลงผิดไปหลายคน"

ปั่นสีหน้า : วางท่า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องมาปั่นสีหน้าว่าไม่รู้เรื่องหรอก วุฒิเขาสารภาพมาแล้วว่าเขาร่วมมือหลอกฉัน"

ปากกระโถน : แพร่ข่าวเก่ง,พูดมาก (วลี-นาม+ขยาย)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ยายฉุนีปากกระโถนนะหรือ ป่านนี้คงเที่ยวพูดอยู่แถว ๆ บ้านนายสิบเรื่องเบี่ยเลี้ยงจะขึ้นแล้วละ"

ปากกล้า : ปากไม่ตี,กล้าเสียง (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่คนนี่ปากกล้าจริง ระวังตัวให้ดี เถอะจะถูกเสียนสักวัน"

ปากกัดตีนถีบ : ทำงานอย่างทรหดเพื่อให้พอเลี้ยงชีวิต (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันต้องทนปากกัดตีนถีบ เพื่อเลี้ยงชีวิตและลูกทั้งสามให้อยู่รอดไม่เคยมีเวลาที่พักผ่อนสนุกสนานเหมือนคนอื่นเขาเลย"

ปากแข็ง : ยืนกรานตามที่พูดไว้เดิม (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "มีหลักฐานอยู่ชัด ๆ แล้วว่าแกขโมยเงินฉัน ยังจะปากแข็งอยู่อีก"

ปากคม : มีคารมคมคายดี (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกที่โต้วาทีกันวันนี้ปากคมกันทั้งนั้น สนุกจริง ๆ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เวลานี้เรามีนักเขียนปากคมหลายคนพอที่จะทำให้หนังสือเราติดตลาดได้"

ปากตะไกร : พูดว่าคนเก่ง (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันเกลียดยายคุณนายปากตะไกรนั้นจริง ๆ วัน ๆ หนึ่งไม่ต้องทำอะไร
หรือ ว่าคนโน้นคนนี้ก็หมดเวลาแล้ว"

ปากตลาด : พูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพเหมือนแม่ค้า (ประสม-นาม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอดูยายคุณนายผู้กองคนใหม่ชื่อ ปากตลาดจังเลย วันก่อนว่าแม่ค้าฝึก
เสียเถียงไม่ทันเลย"

ปากคำแย : ขอบุญแท้ (ประสม-นาม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ยวยริไลนะปากคำแยจะตาย ขอบพูดให้คนโกรธกันอยู่เรื่อย"

ปากบอน : ชอบเอาเรื่องคนหนึ่งมาบอกอีกคนหนึ่ง (ประสม-นาม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่ปากบอนจริง เรื่องแค่นี้ก็ต้องเอาไปฟ้องด้วย"

ปากเบา : พูดได้เร็ว (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กคนนี้ปากเบาจริง ยังไม่ถึงขวบครึ่งก็พูดได้แล้ว"

ปากปลาร้า : ปากไม่ดี, ต่ำแก่ง (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ยายนอมปากปลาร้าคนนี้นะ เหมอ คนเขารู้จักกันทั้งตลาด"

ปากเปราะ : พูดมาก, เปิดเผยความลับง่าย ๆ (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "พวกปากเปราะนี้เลี้ยงไม่ได้ ประเดี๋ยวจะเอาเรื่องในบ้านไปเที่ยวโพ
ทะนา"

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่เธออย่าเที่ยวไปเล่าอะไรให้ยายมูฟ่าฟังนะ ยายนีละปากเปราะที่หนึ่ง
เลย"

ปากเปียกปากแฉะ : พูด, บ่นอยู่ตลอดเวลา (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตั้งแต่ฉันสอนนักเรียนมาก็มี เธอนี้แหละที่ฉันต้องปากเปียกปากแฉะอยู่ตลอด
เวลาจ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ทำไมต้องให้บอกจนปากเปียกปากแฉะนะจะให้ปิดประตูบ้านให้ตีก่อนนอน"

ปากโป้ง : พูดมาก, กระจายข่าว, ข้างห้อง (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่ปากโป้งไม่เข้าเรื่องเลยนะ ไม่ใช่เรื่องของแกทำไมต้องเอาไปพูด"

ปากมาก : พูดมาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเกลียดคุณชายขึ้นจริง ๆ เพราะแก**ปากมาก** เทียวว่าคนโน้นด่าคน
นี้ทั่วไปหมด"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คน**ปากมาก**อย่างแคะหรือ ชอบว่าคนอื่นเลวไปเสียหมดที่ตัวเองไม่รู้
จักอู"

ปากยาว : พูดต่อเรื่องออกไปเรื่อย ๆ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นี่เธอย่ำมาทำ**ปากยาว**ไปหน่อยเลย เรื่องของเขา เขาอาจจะไม่
อยากให้ใครรู้ก็ได้"

ปากเสีย พูดสิ่งที่ไม่ควรพูด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เอ๊ะ ลูกนี้**ปากเสีย**จริง แม่บอกตั้งกี่ครั้งแล้วว่าอย่าพูดเรื่องอะไรร้าย ๆ
ของคนอื่น ๆ เขา พูดแล้วจะได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา"

ปากหนัก : ไม่พูด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันก็**ปากหนัก**ไปหน่อย เมื่อตะกี้ลืมบอกให้คุณพ่อมารับ เทียวเลยต้อง
กลับแท็กซี่"

ปากหอยปากปู : คนที่ชอบนินทา (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากให้พวก **ปากหอยปากปู** รู้ว่าฉันหย่ากับคุณไฟโรจน์แล้ว"

ปากเหี้ยวปากกา : อันตรายต่าง ๆ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "ฉันดีใจจริง ๆ ที่ลูกเรารอด **ปากเหี้ยวปากกา**กลับมาได้"

ปิดกล้อง : เลิกถ่ายทำ (ภาพยนตร์) (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หลังจาก**ปิดกล้อง** "รักไม่รู้ลืม" ที่สวีเดนแล้ว อริญญาภิรติกลับเมืองไทย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉาก**ปิดกล้อง** "สลาดิน" พระเอกเกือบตกน้ำตาย"

ปิดปาก : ทำให้ไม่พูดได้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นายจำเลยมีหลักฐานแน่ชัดว่า ฝ่ายโจทก์ใช้เงิน**ปิดปาก**พยานไว้ไม่ให้
บอกความจริง"

บิ๊ะไว้ : นานแ้ว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "รถทัศนจาร เขาออกไปกันตั้งแต่**บิ๊ะไว้**แล้ว คุณเพิ่งมาถึง เหนอนี่"

ปิกกล้าขาแข็ง : สามารถช่วยตัวเองได้ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้เขา**ปิกกล้าขาแข็ง**ขึ้นมาแล้ว เขาก็ไม่สนใจพ่อแม่อีกแล้ว"

ปิ่นเกลียว : ไม่ถูกกัน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตอนนี้กรรมการบริษัทคนหนึ่งเกิด ปิ่นเกลียว กับผู้จัดการขึ้นมา ทหาว่าทำเกินหน้าที่"

โปโลมเผ้าทรัพย์ : คนที่ดูแลผลประโยชน์ให้คนอื่น (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "คุณผู้ชายเจ้าของบ้านนี้แหกหายสาบสูญไป ฉันก็เลยต้องเป็นโปโลมเผ้าทรัพย์ จะยึดไว้เองก็ไม่ได้ จะไปก็ไม่ได้"

พูด : เปิดเผย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อย่าได้เที่ยวไป พูด เรื่องนี้ให้ใครฟังนะ เที่ยวเขาจะหาว่าฉันเก็บความลับไม่อยู่"

เป็นกอง : อย่างมาก (วลี-กริยา+กรรม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ผิดาไม่ได้เจอหน้ากันพักเดียว สวยขึ้นเป็นกอง"

เป็นกอบเป็นกำ : มาก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันก็ไม่ได้กำไรเป็นกอบเป็นกำอะไร ได้พอเลี้ยงตัวเท่านั้นเอง"

เป็นก่ายเป็นกอง : มากมาย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกแกนี่ทำงานอะไรนะถึงต้องใช้เงินเป็นก่ายเป็นกองอย่างนี้"

เป็นกำลั่ง : อย่างยิ่ง (วลี-กริยา+กรรม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันหมั่นไล่แม่คนนั้นเป็นกำลั่ง อยากจะตีเสียให้หายไปทั้งตัว"

เป็นคั่งเป็นแคว : เจื้อยแจ้ว (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาคุยเป็นคั่งเป็นแคว ว่าคุณพ่อจะให้รถแก่เขา"

เป็นฉาก ๆ : เป็นเรื่องเป็นราวติดต่อกัน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาพูดเป็นฉาก ๆ เราเลยเถียงเขาไม่ขึ้น"

เป็นขึ้นเป็นอัน : แน่นอน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เขาก็ไม่มีรากได้เป็นขึ้นเป็นอันอะไร"

เป็นเชียน : เป็นผู้ริเศษ (วลี-กริยา+กรรม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ประจักษ์นะ เขาริ่งเร็วเป็นเชียนเลย"

✓ เป็นต่อ : ได้เปรียบ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาถือว่าเขาเป็นต่อเราอยู่ ก็เลยเกียงโน้นเกียงนี้อยู่รำไป"

เป็นดอกเห็ด : มากและรวดเร็ว (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พอพญาเริ่มเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคนนิยม / โรงแรมต่าง ๆ ก็ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด เชียว"

เป็นบ้า : ทำอะไรเหมือนคนบ้า (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอนี้เป็นบ้าไปได้ เธอไม่รู้หรือว่าคนไหนคุณหญิงไปผินทาต่อหน้าได้"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เด็กคนนี้เป็นบ้าเลย ถ้าเป็นลูกฉันตีตายแน่"

เป็นบ้าเป็นหลัง : อย่างหลงไหล (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นรินทร์หลงอุมาพรเป็นบ้าเป็นหลังเลย ขนาดหล่อนออกคำสั่งได้"

เป็นเปียบน : ได้เปรียบ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาถือว่าเขาเป็นเปียบนเราเขาก็เลยทำได้ตามใจ"

เป็นเปียบล่าง : ผู้ที่เสียเปรียบในทุก ๆ ด้าน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องอะไรจะยอมเป็นเปียบล่างให้เขาละ เราก็มลสิทธิ์เป็นเจ้าของบ้านเหมือนกันนี่นา"

เป็นเขื่อ : ฝั่งเหมือนคนไข้ (วลี-กริยา+กรรม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เอ๊ะ ฝั่งเป็นเขื่ออยู่ได้ แม่ถามทำไมไม่ตอบ"

เป็นปากเป็นเสียง : ทะเลาะ, ทุ่มเถียงกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ระยะหลังนี้พ่อเป็นปากเป็นเสียงกับแม่บ่อยขึ้น เพราะเงินไม่พอใช้"

เป็นปีเป็นขลุ่ย : เข้ากันได้ดี, ว่าจะไร่ว่าตามกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณพ่อของคุณแม่นะ เป็นปีเป็นขลุ่ยกันดีนักละ"

เป็นฝั่งเป็นฝา : แต่งงาน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อไหร่ลูก ๆ เป็นฝั่งเป็นฝา กันหมด พ่อก็จะเข้าวัดเข้าวาไปตามเรื่อง"

เป็นพายุ : รวดเร็วและมาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตาคนนี่แกลืนเป็นพายุเชียว มีน้ำลั่งถึงได้อ้วนอย่างนี้"

เป็นพินเป็นไฟ : โกรธมาก, โกรธเอะอะ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ผมกลับบ้านผิดเวลาหน่อย เธอก็ เป็นพินเป็นไฟขึ้นมาเชียว"

เป็นไม้เบื่อไม้เมา : ไม่ถูกกัน, ไม่ชอบพอกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณยายแจ่มนะ เป็นไม้เบื่อไม้เมากับเด็กรับใช้เลย เจอหน้าที่ไรต้องคำทุกที"

เป็นระนาว : เป็นแถว (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "รถประจำทางชนรถเมล์เล็ก ผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บเป็นระนาวเลย"

เป็นลม ๆ : ล้วนแต่อารมณ์ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "อย่าไปถือสาเขาเลย นายคนนี่เขาเป็นลม ๆ บางทีก็ดีใจหายบางทีก็เหมือนไม่รู้จัก"

เป็นล่ำเป็นสัน : อย่างเอาจริงเอาจัง (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอดูซิขนาดเขาขายน้ำพริกยังทำได้เป็นล่ำเป็นสันขนาดมุ่งข้างประเทศได้เลย"

เป็นวรรคเป็นเวร : ตลอดเวลา, มาก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอไปทำอะไรลูก เข้านะถึงได้ร้องเป็นวรรคเป็นเวรอย่างนั้น"

เป็นหูเป็นตา : ดูแลแทน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ระหว่างที่พ่อไปติดต่องานที่ต่างประเทศ งานในบริษัทลูกช่วยเป็นหูเป็นตาแทนพ่อด้วยนะ"

เป็นหมัน : ไม่สำเร็จ, เก้อ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ความฝันที่จะไปสหรัฐของฉันเป็นหมันเสียแล้ว เพราะคุณแม่ไม่ยอม"

เป็นอื่น : ไปมีรักใหม่, นอกใจ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ไม่น่าเชื่อว่าสามีหล่อนจะเป็นอื่น เพราะหล่อนสวยออกอย่างนี้"

เป่าปี่ : ร้องไห้ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เวลาที่เธอจะยอมให้เขารังแกทำไมไม่คิด พอถึงเวลานี้จะมานั่งเป่าปี่ทำไม"

เปิด : หผี (เตียว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ข้าเปิดก่อนละพวก ชินซึกข้า ตำรวจมากี่โดนจับเท่านั้นเอง"

เปิดกล้อง : เริ่มถ่ายทำ(ภาพยนตร์) (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉลอง รักดีวีจิตร เปิดกล้อง "สิงห์รถบรรทุก" วันที่สี่ระบุรี"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "วันเปิดกล้อง "แต่คุณครูด้วยคมแฝก" พระเอกติดถ่ายหนัง เรื่องอื่น จึงมาได้"

เปิดฉาก : เริ่มต้น (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยานำ ตัวอย่าง "คอมมิวนิสต์เปิดฉาก โจมตีหมู่บ้านทางปักซ์ได้"

- เปิดทาง : ยอมละโอกาสให้แก่ผู้อื่น (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าคุณชอบเจ้าหล่อนจริง ๆ ละก็ ผมก็ยินดีจะเปิดทางให้"
- × เปิดโปง : เปิดเผยให้รู้ทั่ว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเธอไม่ปฏิบัติตามที่ฉันสั่ง ฉันจะเปิดโปงความเลวร้ายของเธอให้หมด"
- เปิดหูเปิดตา : ความเป็นไปของโลกภายนอก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอนั่งลุกอยู่แต่ในบ้าน ไม่ไปเปิดหูเปิดตาวิวัฒนาการของโลกบ้างหรือ"
- เปิดอก : ไม่มีปิดบัง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์อย่างเปิดอกเกี่ยวกับเรื่องการปฏิวัติ"
- เปรี้ยว : ลักษณะนิสัยไม่เรียบร้อยสมเป็นผู้หญิง, คบชายโดยไม่ระวังหัว (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายรติณีแก่เปรี้ยวน่าดู เห็นไปไหนกับผู้ชายสองต่อสองอยู่บ่อย ๆ"
- เปรี้ยวปาก : อยากรกิน
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เห็นพวกแกกินเหล้าแล้วเปรี้ยวปากจริง ๆ แต่หมอสั่งห้ามไม่ให้ฉันกิน"
- เปลี่ยนมือ : เปลี่ยนเจ้าของ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แหวนวงนี้เปลี่ยนมือมาหลายทีแล้ว เห็นอยู่กับใคร เจ้าของก็มักตายด้วยอุบัติเหตุทุกที"
- แปด เหลี่ยมแปดคม : คล่องในทางที่ไม่ดี, มีเล่ห์เหลี่ยมในทางคดโกงมาก
 (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "จักรานะแปด เหลี่ยมแปดคม ไว้ใจไม่ได้หรอก"
 คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอทำไม่ถึง เชื่อกันแปด เหลี่ยมแปดคมอย่างนั้นได้นะ"
- แปรพักตร์ : เปลี่ยนใจ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "นางนุช แปรพักตร์เสียแล้ว เตี้ยนี้ไปไหนกับผู้จัดการหนุ่มนั้น เรื่อยเทียว"
- ไปค้ำถ่าน : ตาย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "หลวงอัชภณี ไปค้ำถ่านเสียแล้วเมื่อวานนี้เอง"
- ไปน้ำขุ่น ๆ : เสี่ยงหรืออธิบายด้วยเหตุผลที่เชื่อไม่ได้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาก็แก้ตัวไปน้ำขุ่น ๆ ยังงั้นแหละ ไม่ได้เรื่องไม่ได้ราวอะไร"

ผ่่อนสั้นผ่่อนยาว : รู้จักใช้วิธีการที่ไม่ดึงหรือหย่อนเกินไป (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนเราแต่งงานกันแล้วก็ต้องรู้จักผ่่อนสั้นผ่่อนยาว บ้างชีวิตครอบครัวถึงจะเป็นสุข"

ผ่่อนหนักผ่่อนเบา : รู้ว่า เวลาใดควรรุนแรงหรือไม่ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เราเป็นแม่บ้านต้องรู้จักผ่่อนหนักผ่่อนเบา ไม่เช่นนั้นก็แย่เหมือนกัน"

ผักชีโรยหน้า : ทำดีเฉพาะ เวลาจะอวด ทำดีเฉพาะบางเวลาบางโอกาส (ประโยค-ประธาน +กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกนี้ชอบทำงาน ผักชีโรยหน้านัก เขามาไม่ให้อู้ตัวก็ดีแล้ว"

ผ่าเหล่า : ไม่เหมือนญาติพี่น้อง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกคนนี้ทำไม่ถึงผ่าเหล่าอย่างนี้ พวกเราไม่เคยมีใครสักขโมยอย่างนี้เลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เหตุที่ลูกคนนี้มีนิสัยผ่าเหล่านั่น อาจเป็นเพราะอยู่หอพักตั้งแต่เด็ก"

ผ้าชีรี้วห่อทอง : คนที่ดูขมข่อแต่ร่ำรวย (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "นี่ละ ผ้าชีรี้วห่อทอง ละ เห็นแต่งตัวปอน ๆ อย่างนี้มีเงินเป็นร้อยล้านนะ"

ผ้าพับไว้ : คนที่เรียบร้อยมาก ๆ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ลูกสาวคุณหญิงนะ ผ้าพับไว้เราดี ๆ นี่แหละ พี่ชายถึงไม่ชอบเพราะถามอะไรก็มัวแต่อายอยู่นั้นแหละ"

ผิดใจ : ารธ (วลี-กริยาวิเศษณ์+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เรื่องแค่นี้จะผิดใจกันเทียวหรือ คิดดูให้ดีนะ"

ผิดฝาผิดตัว : เกิดความผิดพลาดขึ้น (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง ".....ผิดฝาผิดตัวยังงั้นนะ น้องสาวถึงได้ไปแย่งสามีพี่สาวได้นะ"

ผิดหูผิดตา : เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด ๆ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "โอ้โอ้ตั้งแต่แต่งงานนี้ผิดหูผิดตาไปเลยนะ ไม่เหมือนเมื่อก่อนเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "โอ๊ย พอมีลูกแล้วเขาสวยผิดหูผิดตาไปเยอะ จำแทบไม่ได้เน้อ"

ผี : คนที่ทำอะไรลับ ๆ ล่อ ๆ ไม่เปิดเผยเหมือนผี (เตี้ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "ถ้าจะไปดูหนังไทยที่เพิ่งเข้าฉายใหม่ ๆ ละก็ไปจองตั๋วเสียดีกว่า ราคาคูที่จจะ ต้องไปซื้อตัวจากพวก ผี หน้าโรงหนัง"

ผี : ปลอม, ไม่จริง

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เลือกตั้ง สจ. คราวที่แล้วนี้ได้ข่าวว่ามี บัตรผีเยอะเยอะเลยหรือ แต่ไม่มีคนกล้าไวเพราะกลัวอิทธิพล"

ผีเข้าผีออก : ไม่คงที่ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เครื่องหมายจราจรตรงนี้ผีเข้าผีออกจริง เมื่อวานยังเสียวได้ วันนี้ห้ามเสียวแล้ว"

ผีทะเล : ชั่วร้าย, น่าเกลียด (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ - ตัวอย่าง "คนผีทะเลอะไรก็ไม่รู้ ทำทำยึกยักเหมือนคนชักกระตุก ใครจะทนเดินด้วยได้"

ผีเสื้อยักษ์ : คนที่รูปร่างใหญ่โตหน้าตาน่าเกลียด ปกติใช้กับผู้หญิง (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "สันทนแต่งงานกับผีเสื้อยักษ์อย่างยายสมนาไม่ได้หรอก กลัวแกจะเหยียบแมน"

ผู้ตีแปดสาแหรก : ผู้ตีที่ถึยตัวว่ามี เชื้อสายเก่าแก่จึงหยิ่ง (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พวกผู้ตีแปดสาแหรกนี้หน้ามันไ้จริง จะกินจะนอนยุ่งยากนัก"

ผูกขาด : ทำแต่ผู้เดียว (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง ชาวจีนในเมืองไทยผูกขาดการค้าภายในประเทศเสียเกือบทั้งหมด"

✓ เผลอ : ใส่ความ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เพื่อนกันทำไมมา เผลอกันอย่างนี้ เดี่ยวแฟนกันเกิดเชื่อขึ้นมาจริง ๆ ก็แยซี"

✓ เผลอชน : ใกล้เคียง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นายพันตำรวจโทคนนั้นถูกยิงเผลอชน ตายคารถแก่งขณะกลับบ้าน"

แม่กระจาด หงาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อวานนี้มีคนเห็นนางเอกหนังไทยไปหกล้มแม่กระจาดที่ศูนย์การค้าราชดำริ"

แม่ศักราช : นอนแผ่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "งานยุ่งออกจะหายแก่ก็หลบมา แม่ศักราชอยู่ที่นี้แทนที่จะไปช่วยเขา"

แม่สองสลึง : นอนเพราะหมดแรง, เหนื่อยมาก (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอกลับจากงานเดินรำถึงบ้านเท่านั้นแหละแม่สองสลึงเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นั่นใครนะมานอนแม่สองสลึงอยู่ที่นี่"

- ✓ เพลงฤทธิ์ : อาละวาด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เห็นเจียบๆ อย่างนั้น เวลาแม่เจ้าประคุณเพลงฤทธิ์ขึ้นมาคุณชายต้อง
 ออกมานอนข้างนอกเลยเหียวแหละ"
- ฝอย : คุยเก่งและคุยได้ทุกเรื่องเป็นเวลานาน (เดี่ยว-นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณพลศรีนี่ะ ใครๆ ก็รู้ว่าฝอยเก่ง ไม่อย่างนั้นคงจัดรายการคุยกัน
 ทางวิทยุและโทรทัศน์ตั้ง เยอะแยะไม่ได้หรอก"
- ฝังใจ : ติดอยู่ในใจ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "อุบัติเหตุครั้งนั้นฝังใจเขามาก จนเขาไม่กล้าขับรถอีกเลย"
- ฝังหัว : ติดแน่นในความคิด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาเชื่ออย่างฝังหัว เลยว่าลูกจะต้องเหมือนพ่อแม่"
- ฝันหวาน : ฝันถึงสิ่งที่ดีงาม (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ก็แกมัวแต่ฝันหวานว่าจะได้เป็นเจ้าของบริษัทใหญ่โต ก็เลยไม่มีจะกิน"
- ฝากชื่อ : ทำอย่างไว้ชื่อเสียง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาได้ฝากชื่อไว้ในผลงานชิ้นสุดท้ายก่อนที่เขาจะตาย"
- ฝากตัว : นบนอบ, อ่อนน้อมเข้าหา (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ผมขอฝากตัวอยู่กับท่านด้วยคน จะได้ฟังบารมีของท่านบ้าง"
- ฝากลดคลาย : แสดงความสามารถเต็มที่ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาฝากลดคลายไว้เมื่อครั้งที่มาแสดงคราวที่แล้ว"
- ผิด : ไม่ตกลง (เดี่ยว+กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แห่มหนึ่งเรื่องผิดจริงๆ ที่โฆษณาหน้าโรงว่าเป็นหนังตกลง"
- พระยาเทครัว คนที่ได้พี่น้องของภรรยาเป็นภรรยาหมด (ประโยค-ประธาน กริยากรรม หน่วย
 กรรมตรง)
- นาม ตัวอย่าง "สุชาติถูกเพื่อนๆ ล้อว่าจะ เป็นพระยาเทครัว เพราะตอนนี้ก็ได้พี่น้องเมียอีกคนแล้ว"
- พระอิฐพระปูน : คนที่ไม่มีความรู้สึก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 นาม ตัวอย่าง "ฉันไม่ใช่พระอิฐพระปูนนี่จะได้ยอมให้คำว่าเอาอย่างนั้น"
- พระเอก : สามี (ประสม-นาม+นาม)
 นาม ตัวอย่าง "หมูนี้อ่าไม่เห็นคุณอาภัสราไปไหนมาไหนคนเดียวเลยอ ไม่รู้พระเอกไปไหนเสีย"

พลอยฟ้าพลอยฝน : ได้ไปด้วย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อดุพีที่ไร ฉันก็พลอยฟ้าพลอยฝนไปด้วยทุกที"

พลิกกระเป๋ : ทำให้หมดเงิน(ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ม้าแข่งเที่ยวนี้ พลิกกระเป๋ฉันกินหนักจนเป็นแถว ม้าตัวเต็งไม่เข้าเลย"

พอง : แสดงอาการดีใจเมื่อถูกชม (เตี้ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหม พอชมว่าหล่อหน่อยเดียว พองเชียวนะ ถึงยังใจความหล่อก็กินเข้าไปไม่ได้หรอก ขยันทำมาหากินดีกว่า"

พอพิดพอเหวี่ยง : ไล่เสียกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "นักมวยคู่นี้ฝีมือพอพิดพอเหวี่ยงกัน น่าดูจริง ๆ"

พอหอมปากหอมคอ : นิดหน่อย, พอประมาณ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คนกินเหล้าเป็นเขากินพอหอมปากหอมคอเท่านั้น ไม่กินจนเดินโซเซหรอก"

พอเนื้อหอม : คนที่มีผู้หญิงรุมรัก, เป็นที่รู้จักดีในสังคมผู้หญิง (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พอกลับมาจากเมืองนอกก็เป็น พอเนื้อหอมเตี้ยวนะ ได้รับเชิญไปงานโน้นงานนี้ไม่ได้ขาด"

พอพวงมาลัย : คนที่สนุกไปวันหนึ่ง ๆ โดยไม่ทำงาน (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ตาเอกนี้ทำตัวเป็นพอพวงมาลัยอยู่ได้ ไม่รู้จักหางานหาการทำบ้าง"

พอเรือพ่วง : พ่อหม้ายที่มีลูกติด (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พอเรือพ่วงคนนี้มีสาว ๆ คิดใจแยะ คงเป็นเพราะมีเงินและยังหนุ่มด้วย"

พะกงสิ : ไข่ของกอกกลาง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อยู่อย่างนี้สบายจะตาย ค่าใช้จ่ายทุกอย่างก็พะกงสิหมด เงินเดือนเธอก็เก็บไว้ได้ทั้งหมด"

พาชื่อ : เชื้อโดยไม่ระวาง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอเขาบอกว่า เป็นพนักงานซ่อมพิมพ์ดีด เด็กก็พาชื่อยกพิมพ์ดีดมาให้เขาเสร็จแล้วมาทีหลังปรากฏว่าถูกหลอกไปเสียแล้ว"

พินเสีย : อารมณ์ไม่ดี (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณพ่อกำลังพินเสีย อย่าเข้าไปกวนเชียว"

แพแตก : พลัดพวากกระจัดกระจายกันไป (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อพ่อตายเข้า ครอบครัวยกแพแตก เพราะไม่รู้จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร"

แพะรับบาป : คนที่ได้รับโทษโดยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้น (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากให้เธอต้องกลายเป็นแพะรับบาปก็เลยมารับสารภาพ"

ฟังขึ้น : คำพูดมีเหตุผลเชื่อถือได้, มีน้ำหนักพอ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันว่าที่เขาอ้างมาก็ฟังขึ้นนะ แต่ฉันไม่เชื่อว่าเขาคิดเช่นนั้นจริง ๆ"

ฟังไม่ขึ้น : ไม่มีน้ำหนักพอ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ข้ออ้างของเธอฟังไม่ขึ้นเลย ฉันอภัยให้ไม่ได้"

ฟังหูไว้หู : พิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ผู้ใหญ่ที่ดีต้องรู้จักฟังหูไว้หู ถ้าเชื่อทุกคนก็ไม่มีใครนับถือ"

✓ ฟาดแข้ง : แข่งขันฟุตบอล. (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "วันเสาร์หน้า ทีมไทยจะลงฟาดแข้ง กับทีมสิงคโปร์ ไนโรบรองชนะเลิศ"

มดแดง : ชายที่ตามจับผู้หญิงสวย (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "หนูเจียนนี่แก่น่ารักจังนะ ได้ข่าวว่ามีมดแดงมาจับกันเต็มไปหมด"

ม้วนเสื่อ : ขาดทุน, เลิกล้มกิจการ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นักสร้างหนังบางคน สร้างได้เพียงเรื่องเดียวก็ต้องม้วนเสื่อไปเลย"

มวยล้ม : การเล่นที่หลอกลวง (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม)

นาม ตัวอย่าง "เธออย่าไปเล่นเอามวยล้มเข้าล่ะ เสียเงินเปล่าเลยทีเดียวนะ"

มัดมือชก : ใช้วิธีการบังคับให้จำยอม (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาเล่นมัดมือชก ทางเราก็ไม่รู้จะทำอย่างไรเพราะไม่กล้า"

มัน : สนุก (เดี่ยว-นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "งานรับน้องเมื่อคนนี่มัน เป็นบ้าเลย คนตรีตั้ง ๓ คณะเนาะ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คนตรีคณะนี้เล่นมันจริง ๆ ถ้าเล่นยังงี้เดินกันได้ทั้งวันทั้งคืนเลย"

มั่วสุม : พบปะคลุกคลีกันด้วยจุดประสงค์ในทางที่ไม่ค่อยดี (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันขอห้ามไม่ให้แกไปมั่วสุมกับพวกเด็กข้างบ้าน เมื่อวานฉันเห็นมันสูบกัญชา"

ม้าติดกะโหลก : คนที่กิริยาไม่เรียบร้อย (ประโยชน์-ประธาน+กรรมกริยา+หน่วยกรรมตรง)
 นาม ตัวอย่าง "วิชูดานะหรือ ก้าม้าติดกะโหลก เราดี ๆ นี้เอง จะเดินเห็นอะไรไม่เรียบร้อย
 เลย"

มาเพีย : นักเลงที่มีอิทธิพล (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "ตำรวจที่อเมริกาไม่ยอมให้คนไทยเข้าประเทศเขาก็เพราะว่ามีคนไทย เกเร
 หลายพวกไปตั้งตัว เป็นมาเพีย สร้างความเดือดร้อนในประเทศเขา"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เรื่องที่มีการฆ่ากันตายในร้านอาหารที่อเมริกานี้ เป็นเรื่องของแก๊งมาเพีย
 ๒ พวก ที่ไม่ถูกกันอยู่แล้ว มาพบกันในร้านก็เลยฆ่ากัน"

ม้ามิด : ผู้ที่ได้อะไรโดยไม่ใช่ที่คาดหวังมาก่อน (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ใคร ๆ ก็คิดว่า ดร. สุรินทร์จะได้ตำแหน่งนายกฯ แต่พอรวมคะแนนออกมาคน
 ได้กลายเป็นม้ามิดไปเสียได้"

มาไม้ไหน : ใช้กลวิธีอย่างไร (ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรายังไม่รู้ว่ามีฝ่ายเขาจะมาไม้ไหน ต้องระวังตัวไว้ก่อน"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอจะมาไม้ไหนกับฉันนี่ ฉันไม่มีอะไรจะให้เธอหรอกนะ"

มาเหนือเมฆ : ใช้วิธีการที่แปลกกว่าคนอื่น (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "รายนี้มาเหนือเมฆแฮะ ไม่ใช่วิธีการขอเงินแต่ใช้วิธีเอาของมาขาย
 ราคาแพง ๆ แต่ให้เราซื้อด้วยความสงสาร"

มารหัวชน : ลูกที่พ่อแม่ไม่ต้องการให้เกิด (นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ผู้หญิงที่หนีตามผู้ชายไปไม่ทันไรพอเกิดมารหัวชนขึ้นมาผู้ชายก็ไล่ส่ง"

มีเนื้อมีหนัง : อ้วน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อรชานะมีเนื้อมีหนังที่ไหนกัน ผมจนนับซีโครงได้แล้ว"

มีปลอกคอ : มีผู้คุ้มกัน (ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เราเป็นคนมีปลอกคอ ก็เลยกล้าพูดกล้าทำ"

มีปากมีตา : ได้เปรียบ (ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม้มาลินีจะมีปากมีตากับฉันก็เรื่องความรู้เท่านั้นแหละ อย่างฉันนี่ไม่มี
 ทางจะได้เปรียบฉันหรอก"

มีเรือน : แต่งงาน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง ลูกสาวผมมีเรือนไป ๒ คนแล้ว เหลือลูกสาวคนเล็กอีกคนเดียว"

มีหัว : มีพรสวรรค์, มีความสามารถ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กคนนี้มีหัวทางดนตรีนะ น่าสนับสนุน"

มีหน้ามีตา : มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันก็อยากมีหน้ามีตาเหมือนกัน แต่ฉันไม่มีเงินนะ"

มือกาบ : นักล้วงกระเป๋ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ถ้าจะเดินดูของแถวพาหุรัดละก็ระวังพวกมือกาบให้ดี เพื่อนฉันโดนกรีดล้วงกระเป๋าสตางค์ไปโดยไม่รู้ตัวเลย"

มือขวา : ผู้ช่วยคนสำคัญ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้ณรงค์เป็นมือขวาของผู้จัดการแล้วนะ เพิ่งเข้ามาอยู่ได้ไม่กี่ปีเลย"

มือแข็ง : ไม่มีสัมมาคารวะ, ไม่แสดงความเคารพ (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "น้องชายคุณมือแข็งจริง ผมเป็นพี่เขยแท้ ๆ จะยกมือไหว้สักทีก็ไม่มี"

มือเติบ : ใช้เงินหรือใช้ของเปลือง (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกคนนี้มีมือเติบจริง ใช้กระดาษคราฟต์ครั้งม้วน

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เด็กคนนี้มีมือเติบจริง ไม่ประหยัดเสียเลย"

มือบอน : เห็นอะไรก็อยากจับอยากต้อน (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "พวกมือบอนนี้ไม่รู้เป็นยังไง ผ่าผนังสะอาด ๆ เป็นต้องเขียนให้สกปรก"

กริยากรรม ตัวอย่าง "มานั่งที่นี่เฉย ๆ แล้วก็อย่ามือบอน เดี่ยวของเขาจะเสีย"

มือมืด : ขโมย ผู้กระทำความผิดที่ยังจับไม่ได้ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อเข้านี้พอภาวะโรงไปเปิดประตูห้องเก็บเอกสาร ก็พบว่าพิมพ์ดีดและเครื่องคิดเลขหลายเครื่องถูกมือมืดขโมยไปเสียแล้ว"

มือไม่ถึง : ยังมีความสามารถไม่พอ (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "งานใหญ่ระดับนี้ละ วิศวกรเพิ่งจบใหม่ยังมือไม่ถึงหรอก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ทำไมนายถึงเอาคนมือไม่ถึงไปทำ รู้ไหมว่างานนั้นจะเงินเป็นล้านนะ"

มือไว : ชอบลักขโมย (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คนใช้มือไวก็เสี่ยงไว้ไม่ได้"

มือสะอาด : สุจริต (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คนคนนี้มีมือสะอาด ใจได้ในด้านการทำงาน"

มือห่างตีนห่าง : ไม่เรียบร้อย ไม่ละเอียดย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกคนนี่มี มือห่างตีนห่างจริง ทำอะไรไม่มีความเรียบร้อยเลย"

มืออ่อน : มีสัมมาคารวะ (วลี-นาม+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กคนนี่มีมืออ่อนน่ารักจริง จะไปก็ลาจะมาก็ไหว"

มุ้งสายบัว : ลุก (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เกือบถึงเวลาห้ามออกนอกบ้านแล้ว แกจะขับรถกลับทันหรือเปล่า ถ้าไม่ทัน ก็หาโรงแรมนอนดีกว่า ฉันซีเกียดไปนอน มุ้งสายบัว"

มุดหัว : หายเจียบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตอนไฟไหม้แกไปมุดหัวอยู่ที่ไหน แทนที่จะมาช่วยชนของหนีไฟ"

แม่ : ยักยอก, แอบขโมยไว้ (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณแม่ไล่ย้ายศรีคนไข้ออกไปแล้วเพราะทำให้ไปซื้อของที่ไร เป็นต้องแม่เงินทองไว้ทุกที"

แม่ค้าท่าเตียน : คนที่มีกริยาเหมือนแม่ค้าที่ส่งเสียงเอะอะ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พวกเธอนี่ส่งเสียงเอะอะเจียวจ้าวยังกับแม่ค้าท่าเตียนเลยนะ"

แม่พิมพ์ : ครู (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "คนที่จะทำหน้าที่เป็นแม่พิมพ์ของชาติได้ ก็ต้องทำตัวให้ดีก่อน"

แม่แรง : คนที่เป็นกำลังใจให้(ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "งานหนักกว่านี้ฉันก็ทำได้ ถ้ามี แม่แรงคอยนั่งให้กำลังใจอยู่ใกล้ ๆ"

แม่เสือ ภรรยาที่ดุและ เข้มงวดกับสามีมาก ผู้หญิงที่มีลักษณะดูร้าย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เมื่อคนเจ้าชังกลับบ้านคงถูก แม่เสือตีเอน้ำว่มแน่ เพราะเจ้าหล่อนตามมาพบหมอนี่กำลังจับนักร้องอยู่ที่เดียว"

แม่หม้ายทรงเครื่อง : หญิงหม้ายที่ร่ำรวย (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "วรเดชนี่โชคคินะได้แม่หม้ายทรงเครื่อง แถมไม่มีลูกติดเสียด้วย"

แม่เหล็ก : สิ่งดึงดูดความสนใจ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ดาวใจนะ เป็นแม่เหล็กทำให้คนเข้ามาเที่ยวที่คลับนี้มากที่สุดทีเดียว"

แมงดา : ผู้ชายที่ต้องให้ผู้หญิงหาเลี้ยง (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "เธออ่านข่าวแมงดาที่บ้านค่อมีย เขาหรือเปล่า โหดเหี้ยมจริง ณะ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "พอศาลพิพากษาให้ประหารชีวิต เจ้าแมงดาถึงกับเข่าอ่อน"

แมวมอง : คนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลากร (ประโยชน์-ประธาน-กริยากรรม)

นาม ตัวอย่าง "คนนี่แมวมอง ของบริษัทลอรিসแนะนำให้มาเป็นนางแบบ"

ไม้ : ลูกไม้, กลเม็ด, เล่ห์กล, วิธีการ (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "เธอรู้อใหม่่ว่าตำรวจเขาใช้ไม้ไหนจับทุจริตในเมืองนั้น"

ไม้กั้นน้ำ : ไม้กั้น, ประเดี้ยวเดี้ยว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "หน้าตาสวย ๆ ผิวขาว ๆ อย่างนี้หรือจะมาทำสวน รับรองว่าไปไม้กั้นน้ำหรง"

ไม้ใกล้ฝั่ง : คนแก่ (ประโยชน์-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "พ่อนะเหมือนไม้ใกล้ฝั่งแล้ว ไม้รู้จะตายวันตายพรุ่งเลย"

ไม้แข็ง : วิธีการที่เข้มงวด (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "ถ้าพูดดี ๆ ลูกไม่เข้าใจ แม้ก็เห็นจะต้องใช้ไม้แข็งเสียแล้ว"

ไม้ใช้เล่น : เก่ง, คล่อง มาก, จริงๆ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ผู้ชายคนนี่ไม้ใช้เล่นนะ พบหน้ากันวันเดี้ยวชวนไปดูหนังเลย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แม่สามีเธอนี่ร้ายไม้ใช้เล่นนะ ปกครองลูกเหมือนยังเป็นเด็กแล้ว พลอยมาเกลียดเธอด้วย"

ไม้ได้ความ : ไม้ได้เรื่อง : ไม้ดี (ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่ไม้ได้ความเลย ฉันให้ทำอย่างนี้แกก็ไปทำอีกอย่าง"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันเพิ่งเห็นชั้ววันนี้เองว่าเธอทำงานไม้ได้ความ เคยได้ยินแต่คนอื่น เขาพูด"

ไม้ได้ศัพท์ : ไม้รู้เรื่อง (ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอนี่ฟังไม้ได้ศัพท์ แล้วยังเที้ยวไปพูดให้เขาเสียหายอีก"

ไม้เด็ด : ที่เด็ด, ของดี (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "มีไม้เด็ดอะไรกันบอกกันมั่งซี อัย, "บไว้คนเดี้ยวนำ"

- ไม้ตาย : วิธีการสุดท้าย (ประสม-นาม+กริยา)
 นาม ตัวอย่าง "ผู้หญิงก็มีไม้ตาย ตรงที่ใช้น้ำตาทำให้ใจอ่อนแอแหละ"
- ไม่เต็มบาท, ไม่เต็มเต็ง : สติไม่สมประกอบ (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอย่าไปถือสาเขาเลย ใคร ๆ ก็รู้ว่าเขาไม่เต็มบาท หลีกให้ห่าง
 เขาไว้ดีกว่า"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอไปพูดกับเจ้าคนไม่เต็มบาทนั้นทำไม พูดกันรู้เรื่องเธอ"
- ไม่ทันกิน : ชกช้ำมาก (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อย่างเธอนี้ทำอะไรไม่ทันกินเลยนะ เป็นแม่ค้าก็ไม่ได้"
- ไม้นวม : วิธีการที่อ่อนโยน (ประสม-นาม+นาม)
 นาม ตัวอย่าง "สามีของกลอยใจนะ ยิ่งว่าเหมือนยิ่งยุ เธอก็เลยต้องใช้ไม้นวมแทน"
- ไม้นอกกรอบ : คนที่ทำอะไรนอกแบบแผนของวงศ์ตระกูล (วลี-นาม+ขยาย)
 นาม ตัวอย่าง "แกมันไม้นอกกรอบไม่ต้องมาเกี่ยวข้องกับเรื่องมรดกอะไรกับเขาหรอก"
- ไม่เป็นสับปะรด : ไม่ดี (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "แม่เลขาของกันคนนี่ไม่เป็นสับปะรดเลยนะ ต้องแก้กันยันเลย"
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แม่ครัวใหม่ที่ทำกับข้าวไม่เป็นสับปะรดเลย แกงจืดยังกับน้ำล้างจาน"
- ไม่พ้นขวดฉลุ : ไม่พ้นเคราะห์ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอก็ระวังตัวให้ดีเถอะ เดียวก็ไม่พ้นขวดฉลุหรอก"
- ไม่ย่อย : มีลักษณะแก่งกล้าในตัว (เดี่ยว-กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็กคนนี่ไม่ย่อยเลยอายุแค่ ๑๐ ขวบรู้จักขโมยของแล้ว"
- ไม่ยี่หระ : ไม่สนใจ (เดี่ยว-กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ใครอยากจะนินทาอย่างไรฉันก็ไม่ยี่หระหรอก ฉันถือว่าฉันไม่ผิดเสียอย่าง"
- ไม่เอาไหน : ไม่ดี ไม่ได้เรื่อง (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอนี่ไม่เอาไหนเลยจริง ๆ นะ ฉันไม่อยากจะสั่งอะไรเธออีกแล้ว"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "แหม คนไม่เอาไหนอย่างนี้อ่าไปชวนเขาเลย ไปแล้วคนอื่นก็หมดสนุก"
- กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นี่หรือคนดีของเธอ ทำงานไม่เอาไหนเลย ตั้งแต่คุยเท่านั้น"
- ยกครุ : บูชาครุ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันอยากจริงจัง ๆ ว่าการเล่นกลแบบนี้เขาเล่นกันอย่างไร ยกครุ
 เธอร้อยบาทช่วยสอนหน่อยซิ"

- ✓ ยกเค้า : ขโมย (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอมาแจ้งตำรวจว่าเธอถูกคนร้ายยกเค้า เครื่องเพชรเสียหายหมด"
- ยกเมฆ : โทกหก, คิดขึ้นเองโดยปราศจากความจริง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องมรดกอะไรต่าง ๆ นะเขายกเมฆให้ทั้งทั้งนั้น จริง ๆ นะเขายังเข้าห้องแถวสลัมอยู่เลย"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เรื่องยกเมฆอย่างนี้ทำไม เธอถึงยังเชื่อได้นะ หัดคิดบ้างซิว่ามันเป็นไปได้ไหม"
- ยกธงขาว : ยอมแพ้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องผู้หญิงนี่ฉันต้องขอยกธงขาว เพราะไม่มีค่ามาเงินหัด"
- ยกนิ้ว : ถือว่ายอดเยียม (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรื่องการแสดงตกลงก็ต้องยกนิ้วให้กับ ชาลี แชลปิ้น"
- ยกยอด : เลื่อนไป, เก็บไป, รวบรวมไว้คราวต่อไป (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "คราวนี้จ่ายแค่นี้ก่อนนะ ที่เหลือขอยกยอดไปไว้คราวหน้าแล้วกัน"
- ยกหางตัวเอง : ยกตัวเอง, ยกตัวเอง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขายกหางตัวเองอยู่เสมอแหละ ใคร ๆ ก็หมั่นไส้เขาทั้งนั้น"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนยกหางตัวเองนะ ไม่มีใครเขาอยากพูดด้วยหรอก"
- ยอมใจ : ทำให้จิตใจเข้มแข็ง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พอถึงวันนัด ลุงแดงก็กินเหล้ายอมใจ แล้วเอาผ้าขาวม้าคาดพุงเดินไปหานายฝรั่ง"
- ยอมแมวขาย : หลอกเอาของไม่ดีให้ (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรารู้ว่าเจ้าเซลแมนคนนั้นพยายามยอมแมวขาย ก็สินค้าที่เขาเอมาน่ะลักษณะสละกมันไม่น่าไว้ใจเลย"
- ยันป้าย : เสมอ, ตลอด (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันไม่ยอมไปไหนกันที่หรอก จะไปไหน ๆ ก็เดินยันป้ายเลย"
- ยาม้อใหญ่ : นำเปื้อนมาก (วลี-นาม+ขยาย)
 นาม ตัวอย่าง "ตอนเป่เที่ยวสังกิ้นกันแต่เช้าผัด พอกลับมาผัดผัดนี่เป็นยาม้อใหญ่เลย"

- ✓ ยาหอม : คำพูดหวาน ๆ พูดหวานๆ (ประสม-นาม+กริยา)
 นาม ตัวอย่าง "เขาบ่อนเธอด้วย ยาหอมจนกระทั่งเธอใจอ่อน"
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องมายาหอมฉันรู้ทันหรอก"
- อย่างสามชุก : เดินเข้าหาอย่างระมัดระวังขณะจึงจะทำอันตราย (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ศึกตีตรงค์ อย่างสามชุก เข้าหาแล้วเตะไปที่กำนคอกขุนพลน้อยได้อย่างสวยงาม"
- ยำหัวตะปู : พูดยำเรื่องที่เขาไม่พอใจ (ประโยค-กริยาสกรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอก็รู้ว่ามันเป็นแปมค้อยของเขา เธอก็ยังจะยำหัวตะปูอยู่นั้นแหละ"
- ยิงฟัน : ยิ้มกว้าง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอลงมี คนเฝ้าสวนเห็นเราเข้าเท่านั้น แกก็ยิงฟันแหง ริ่งออกมาเปิดประตูรับ"
- ✓ ยิว : ไม่ยอมเสียเปรียบใคร (เดี่ยว-นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ใคร ๆ เขาก็รู้กันทั่วแหละว่า นายรามชิงท่ยิวขนาดไหน แต่ก็ไม่วายกู่เงินแก"
- ✓ ยืห้อ : พันเพ (เดี่ยว-นาม)
 นาม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องบอกก็รู้ว่านายทรงชัย อัศวสีลาภราดรเป็นจีนนอก คุณามสกุลก็บอกยืห้ออยู่แล้ว"
- ยีนกระต่ายขาเดียว : ยีนอันอยู่อย่างเดียว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกฉันมันยีนกระต่ายขาเดียวว่าจะแต่งกับนายพิชัย ฉันก็เลยต้องตามใจ"
- ยีนคำขาด : ไม่ให้โอกาสปฏิเสธ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เสียเหลี่ยม ยีนคำขาดกับคุณสวัสดิ์ให้ใช้เงินภายในอาทิตย์นี้ ไม่เช่นนั้นจะฟ้องแน่"
- ยีนจุมก : หาเรื่อง , เข้าไปเกี่ยวข้องโดยไม่ใช้ฐานะของตัวเอง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ใคร เขามีเรื่องอะไรกันละก็เจ้ามานพเป็นต้องยีนจุมก เข้าไปทุกที"
- ยีนหมยีนแมว : แลกกันทันที (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาตกลงแลกหนังสือการ์ตูนกับเรา แต่ต้องยีนหมยีนแมวนะ"
- คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ถ้าใช้วิธียีนหมยีนแมวละก็ตกลงเลย"

เย็นใจ : รออย่างไม่ต้องกังวล อย่างสบายอารมณ์ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง " ถ้าหากกริธบอกว่าเขาทำได้ละก็ เย็นใจ ได้เลยว่าจะต้องได้คะแนนเกือบเต็ม "

แยมพราย : เปิดเผยความลับบ้าง (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยากรรม ตัวอย่าง " เขาไม่เคย แยมพราย เลยว่ามีเงินเป็นล้าน ๆ อย่างนี้ "

กริยากรรม ตัวอย่าง " เขาไม่เคย แยมพราย กับใครเลยว่ามีภรรยาแล้ว "

โยนกลอง : ปิดความรับผิดชอบให้พ้นตัว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง " เรื่องเรือเร็วนี้ โยนกลอง ไปมาจนปานนี้ยังไม่สามารถใช้งานได้เลย "

ร่มโพธิ์ร่มไทร : ที่พึ่ง (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง " ขอให้คุณนายอยู่เป็น ร่มโพธิ์ร่มไทร ของบ่าวตลอดไปนะคะ "

ร่วงโรย : แกล้ง (ประสม-กริยา +กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง " เธออย่าสมณะว่าคนเรานะมันก็ต้อง ร่วงโรย ไปตามกาลเวลา เราจะ
ไม่เป็นสาวนานนักหรอก "

รวบหัวรวบหาง : ช่มชืนเอาเป็นภรรยา (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง " สมัยนี้จะให้คนไข้อยู่ได้นานและซื้อสตัยต้องให้เจ้าของบ้าน รวบหัวรวบ
หาง เสียเลย "

ร้อน : เทียวไปโดยไม่มีหลัก (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง นทม เมื่อไรแกจะหางานหากการทำเสียที นี้ก็จบมาตั้งปีกแล้ว
แม้ไม่เห็นแกทำอะไร เทียว ร้อน ไป ร้อน มาอย่างนี้น่ากลัวใจแทน "

ร้อนตัว : เตือดร้อนไปก่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง " เราว่าคนที่ทำตัว เลว ๆ คนไหนไม่ได้ทำก็ไม่ต้อง ร้อนตัว ขิ "

ร้อนผ้าเหลือง : บวชอยู่ไม่ได้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง " มีสึกาไปหาบ่อย ๆ ท่านก็ ร้อนผ้าเหลือง ต้องสึกออกมาในที่สุด "

ร้อนอาสน์ : อยู่กับที่ไม่ได้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง " สันรู้ว่าคนอย่างแกนะ เป็น ร้อนอาสน์ อยู่บ้านนานไม่ได้ ต้องหาเรื่องไปโน่น
ไปนี่อยู่เรื่อย "

รวมร้อ : ไกล ๆ (เดี่ยว-กริยาวิเศษณ์)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง " คนไข้มาโรงพยาบาลจะตายอยู่ รวมร้อ แล้ว ยังต้องเข้าคิวรอบัตรอีก "

ร้อยแปด : มากมาย, สารพัด (เดี่ยว-คำบอกจำนวน)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "วันๆมีแต่เรื่องร้อยแปดอย่างนี้ วันหนึ่งฉันคงต้องบ้านแน่ ๆ"

ร้อยล้น : พุดกลีบกลอก (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนร้อยล้นเชื่อไม่ได้อย่างคุณนะ ไม่มีใครเขาอยากต้อนรับหรอก"

ร้อยเล่ห์ : เล่ห์เหลี่ยมมาก (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

นาม ตัวอย่าง "เขาว่าผู้ชายนะมีร้อยเล่ห์ ผู้หญิงจึงต้องระมัดระวังตัวเองที่สุด"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนร้อยเล่ห์อย่างคุณนะ ใครเชื่อก็ต้องเสียใจไปจนตาย"

ร้อยเล่มเกวียน : มากมายนับไม่หมด (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

นาม ตัวอย่าง "เขาว่ามายาหญิงนะมีร้อยเล่มเกวียนแต่ฉันว่ามีมากกว่านั้น"

ร้อยสิร้อยอย่าง : มากมาย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นิสัยคนเรานะ แตกต่างกันร้อยสิร้อยอย่างไม่เหมือนกัน"

ร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำ : ทั่วทุกแห่ง (วลี-คำบอกจำนวน-ลักษณะนาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันไปมาร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำแล้ว ไม่เคยพบที่ไหนสวยเหมือนที่นี่เลย"

ระสະเกิด : พุดย่าอยู่เรื่อย ๆ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอนี่จะคอยระสະเกิดไปสิ้นไหนกันนะ เรื่องตั้งนานแล้วเลิกพูดเสียทีเถอะ"

ราพณาสุรย์ : ราบเรียม (เดี่ยว-นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ภูเขาไฟระเบิดทำลายบ้านเมืองราพณาสุรย์หมดเลย"

รำพัด : เล่นไพ่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คุณย่าน่ะ วัน ๆ หนึ่งไม่มีอะไรทำก็รำพัดได้ทั้งวันนะแหละ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหมเรากลับมาเหนื่อย ๆ ไม่เห็นแม่เจ้าประคุณ มัวไปนั่งรำพัดอยู่ข้างบ้านเสียนี่"

รีด : ขอเงิน (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตำรวจแถวนี้ไม่ต้องทำอะไรหรอก คอยรีดเงินพวกผิดกฎหมายก็รวบพอแล้ว"

รีดไถ : ชูเชิญเอาเงิน (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตำรวจเลว ๆ ก็ยังมีอีกมากที่คอยรีดไถชาวบ้านอยู่เสมอ ๆ"

รู้ต้นลึกหนาบาง : รู้เรื่องราวที่เป็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอไปรู้ต้นลึกหนาบางกับเขาด้วยหรือ เล่าให้ฉันฟังบ้างสิ"

รู้ใต้ : จับอุบายได้ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธออยากจะไปกับคุณนรินทร์ใช่ไหมล่ะ แหมรู้ใต้เข้าหน่อยทำเป็นโง่ธ"

รู้มาก : เอาเปรียบ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แกอย่ารู้มากกว่าคนอื่นนักเลย มันเป็นนิสัยไม่ดี"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนรู้มากนี้คบไม่ค่อยได้ เอาเปรียบอยู่เรื่อยเชียวคนเขารังเกียจ"

รู้แล้วรู้รอด : เรียบร้อย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันจะพูดกับเขาให้รู้แล้วรู้รอดไป จะได้สบายใจทั้งสองฝ่าย"

รู้สึก : สำนึกถึงสิ่งที่ทำไปแล้วว่าผิด (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พวกที่ไม่ชอบเข้าเรียนทั้งหลายนี้ ผลการสอบออกมาแล้วจะรู้สึก"

รู้ไส้ : รู้ความจริง, รู้เบื้องหลัง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันหมั่นไส้คุณนายลีนจีเหลือเกิน ทำท่าเป็นผู้ดี ยิ่งกับว่าเราไม่รู้ไส้ว่ามีหนี้สินพะรุงพะรัง"

เรียงคิว : ร่วมกันโทรมหญิง, ข่มขืน (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สายตรวจผ่านไปพอดีก็พบวัยรุ่น ๔ คนกำลังเรียงคิวเด็กสาวผู้เคราะห์ร้ายนั้น"

เรียบวูธ : ไม่มีเหลือ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "กับข้าวในตู้เย็นฉันจัดการเรียบวูธไปแล้ว"

เรือพ่วง : ลูกติด (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

นาม ตัวอย่าง "วารสารเขาติดขังใจนะถึงยอมแต่งงานกับคุณชลัดดีทั้ง ๆ ที่คุณชลัดดีนี่เรือพ่วงตั้ง ๔ ลำ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "พอเมียตาย คุณธวาก็เลยกลายเป็นพ่อเรือพ่วง"

เร่งถามหา : ตาย (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าไม่มาโรงพยาบาลละก็ ปานนี้เร่งถามหาแล้ว"

เร่งทิ้ง : ที่ฝังรพน้ำเกลียด (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

นาม ตัวอย่าง "ยายเร่งทิ้งที่บ้านนี้หรือ สันปดระวางไปนานแล้ว"

- ฤทธิ์** : การอาละวาด, ความร้ายกาจ (เดี่ยว-นาม)
 นาม ตัวอย่าง "แม่คนนี้เขาฤทธิ์มากมาตั้งแต่เด็กแล้ว เพราะพ่อแม่ตามใจเหลือเกิน"
- ลงขัน** : ร่วมบริจาค, ร่วมให้เป็นกองทุน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรามาเล่นไพ่กันเถอะ ใครเสียก็ลงขันเอาไว้เป็นค่ารถไปเที่ยว
 พรุ่งนี้"
- คุณค่า** ตัวอย่าง "เงินลงขันนี้เป็นของฉันมากที่สุด เพราะฉันเสียเกือบทุกเกมเลย"
- ลงแขก** : รุมข่มขืน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกวัยรุ่นในซอยลงแขกมาลีนีเสียจยสลบเหมือด"
- ลงคอ** : คล่อง, โดยไม่ตะขิดตะขวง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ดูซิเป็นอาเขาแท้ ๆ ยังโง่งหนานได้ลงคอ คนอย่างนี้ไม่น่านับถือแล้ว"
- ลงทุน** : อุตสาหะ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยานำ ตัวอย่าง "ฉันลงทุนตัดชุดใหม่ เพื่องานของเธอโดยเฉพาะนะ"
- ลงมือ** : ทำร้าย (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมคุณวิดิจนจะถึงกับลงมือกับเมียที่เดียวหรือ ไม่น่าเชื่อเลย"
- ลงรอย** : ถูกกัน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่ฝักร้อยละ ๔๐ จะไม่ลงรอยกับลูกสะเก้ไม่รู้ว่าเป็นยังไง"
- ลงเอย** : ตกลงแต่งงานกัน, ตกลงกัน (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "คู่นี้เขาถูกกันมาตั้งนานแล้ว เพิ่งจะลงเอยเมื่ออาทิตย์นี้เอง"
- ลดลาวาศอก** : ขอมแพ้, อะลุ่มอะล่วย (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "คนคนนี้ไม่มีลดลาวาศอกให้ใครหรอก ถัวเสียงกันต้องเอาชนะเขาให้ได้"
- ลบลายเสือ** : ปราบคู่แข่ง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ใคร ๆ เขาว่าคุณเล่นหมากรุกเก่งที่สุด วันนี้ฉันจะลบลายเสือให้คุณ"
- ลบเหลี่ยม** : ทำลายความเชื่อถือ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาลบเหลี่ยมนักเลงด้วยการพาลูกสาวเขาหนี"
- ลม** : อารมณ์, คารม (เดี่ยว-นาม)
 นาม(อารมณ์) ตัวอย่าง "วันนี้ท่านผู้อำนวยการลมไม่ดี คงจะทะเลาะกับคุณนายมา"
- นาม(คารม)** ตัวอย่าง "เขาว่าผู้ชายเจ้าชู้เนะ ผู้หญิงคนไหนที่หลงลมก็ต้องซ้ำใจไปจนตายแหละ"

ลม ๆ แล้ง ๆ : โดยไม่มีที่ท่าว่าจะจะเป็นความจริง (เสริมสร้อย-แบบซ้ำคำ)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นั่งแจนก็ได้แต่ลม ๆ แล้ง ๆ ว่าจะได้เป็นคุณนาย"

ล้มจม : หมดเงินทองและทรัพย์สินสมบัติ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันต้องล้มจมก็เพราะผู้ชายคนนี้ เขาหลอกฉันว่าจะเอาไปลงทุนค้าขายที่แท้ไปเล่นไพ่เสียหมด"

ลมจับ : เป็นลม (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมื่อวานทำงานจนลึ้มกินข้าว พอเลิกทำก็เลยลมจับต้องไปหาหมอเลย"

ล้มทั้งยืน : ขาดทุนย่อยยับทั้ง ๆ ที่แต่เดิมมั่นคงมาก, พินาศ (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอถูกคู่แข่งผลิตสินค้าออกที่ตลาด บริษัทเวลานั้นล้มทั้งยืนเลย"

ล้มทับ : ให้เป็นผู้จ่าย, ให้เลี้ยง (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "วันนี้พวกเราไปล้มทับเสียเล็กให้เต็มทีสักหน่อย"

ลมปาก : คำพูด (หรือให้ดูที่ลม) (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ถ้ามาสิไม่เชื่อลมปากเจ้าสมชายหนุ่มบางกอกนั้น ก็คงไม่ต้องเป็นโสเภณีขายตัวอย่างนี้หรอก"

ลมใส่ : เป็นลม, ตาพร่ายืนไม่อยู่ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอศาลพิพากษาประหารชีวิต นักโทษก็ลมใส่"

ล้มหมอนนอนเสื่อ : ป่วย (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้าคุณขณะนี่ก็ถึงกับ ล้มหมอนนอนเสื่อไปด้วยความเสียใจ"

ล้มหัวจมท้าย : แต่งงานเป็นสามีภรรยากัน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หลังจากที่ฉันตัดสินใจล้มหัวจมท้ายกับเขาแล้ว เราก็ช่วยกันทำงานเก็บเงินจนมีบ้านเล็ก ๆ เป็นของเราเอง"

ล้วงคองเห่า : ล่องตีกับผู้มีอำนาจหรือกับผู้มีอิทธิพล (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ขโมยสมัยนี้ช่างกล้าล้วงคองเห่าจริง ๆ ขนาดบ้านอธิบดียังถูกยกเค้า"

ล้วงตบ : หลอกเอาของดีไป, หลอกเอาความลับ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอน่ะชอบผู้ชายปากหวาน ระวังจะถูกล้วงตบหมดตัวนะ"

ลวดลาย : ความร้ายกาจ, ความไม่ดี, ข้อเสีย (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เจ้าเด็กรับใช้คนใหม่ที่มาอยู่ได้ไม่นานก็เริ่มแสดงลวดลายแล้ว เมื่อวานนี้ออกจากบ้านไปตอนเย็นจนเข้กยังไม่กลับ"

- ลอกคราบ** : ขโมยไปจนเกลี้ยงตัว (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ไอ้โจรที่ลอกคราบฉันในขอยเมื่อคืนนี้ถูกจับแล้ว"
- ลองดี** : ทดลองสู้ (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ใครอยากลองดีก็เชิญ ถ้าเจ็บตัวกลับไปอย่าหาว่าฉันใจร้ายนะ"
- ล่องหน** : หายไป (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาจางของฝากไว้ แะไปห้องน้ำเดี่ยวเดี่ยว พอออกมานายคนนั้น ล่องหนไปแล้ว"
- ลอยชาย** : อย่างสบายอารมณ์ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ใครว่านที่ไปเมืองนอก ฉันเห็นยังเดินลอยชายอยู่เลยนี่"
- ลอยนวล** : หนีไปได้อย่างสบาย, อยู่อย่างสบาย (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "คนร้ายปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์รายนี้ ยังลอยนวลอยู่ จับไม่ได้"
- ลอยแพ** : ไม่รับผิดชอบอีกต่อไป (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ปีการศึกษาหน้าโรงเรียนราษฎร์ขอปิดกว่าร้อยโรงเรียน นักเรียนจะถูก ลอยแพกว่า ๓ หมื่นคน"
- ลอยลำ** : อย่างสบาย (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "การแข่งขันฟุตบอลครั้งนี้ทีมโรงเรียนเราชนะลอยลำเลย เพราะมีตัวของทีมเยาชนตั้ง ๕ คน"
- ลักไก่** : ทำโดยไม่ให้เขารู้ตัว, ได้โดยบังเอิญ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "วานิชลักไก่แก่นะ ใครคุยกับเขาเดี่ยวเดี่ยวความลับเปิดเผยหมด"
 คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เจษฎาพรได้ลักลักไก่ เลยตะเข้าประตูไป โดยผู้รักษาประตูตั้งตัวไม่ทัน"
- ลั่นวาจา** : ลั่นวาจาเป็นคำพูด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันได้ลั่นวาจาเอาไว้แล้วว่า ใครตอบปัญหาฉันได้ฉันจะไหว้ ๑ ที"
- ลับปาก** : ผิดฝีปาก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "หมื่นคุณนายคำแก่นั้นอีกตั้งแยะ คงจะไปลับปากไว้เพราะได้ข่าวว่าคุณผู้ชายมีเมียบ่อย"

- ล้างมือ** : เลิกกระทำ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
กริยากรรม ตัวอย่าง "แต่ก่อนนี้เสียอำเขารวยมาเพราะค้าฝิ่น แต่เดี๋ยวนี้เขาล้างมือจากการค้าเสียแล้ว"
- ล้างสมอง** : เปลี่ยนความคิด (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
กริยากรรม ตัวอย่าง "จริงหรือที่เขาว่าในบางแห่งเขาใช้ครูล้างสมองเด็กนักเรียนนะ"
- ล้างหน้า** : นำหน้าไป (วลี-กริยาวิเศษณ์+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "เดี๋ยวนี้พยอมเขาล้างหน้าเพื่อนฝูงไปไกลแล้ว ตำแหน่งหัวหน้ากองรอเขาอยู่"
- สิ้น** : ค่ำ (เดี่ยว-นาม)
นาม ตัวอย่าง "พวกนายความก็อย่างนี้แหละ สิ้นของเขาเป็นเงินเป็นทองนี่เขาก็ต้องฝึกมาก"
- สิ้นจรรยา** : ไม่รู้รส, กินโดยไม่เลือก (วลี-นาม+ขยาย)
กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกอยู่โรงจักรนะ สิ้นจรรยาทั้งนั้น อะไรๆ ก็กินได้ ขอให้แน่นท้องเท่านั้น"
- สิ้นทอง** พุดเก่ง(ประสม-นาม+นาม)
คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เจ้าพระยาโกษาปานนี่นับว่าเป็นพุดสิ้นทองทีเดียว เจรจาได้คมคายนัก"
- สิ้นลังกา** : พุดร่ามาก (ประสม-นาม+นาม)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกที่ไปเรียนอินเตียไม่รู้ว่ากลับมาจะพุด เป็นสิ้นลังกาเลยหรือเปล่าล่ะ"
- สิ้นท้อย** : เหนื่อยมาก (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันวิ่งจนสิ้นท้อยก็ตามรถคุณชายไม่ทัน"
- ล้มตาอำปาก** : ตั้งตัวโต, มีพอกินพอใช้ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
กริยากรรม ตัวอย่าง "ขอให้ฉันพอล้มตาอำปากได้ก่อนเถอะจะใช้นี่ให้"
- ลูกไก่ในกำมือ** : คนที่อยู่ใต้อำนาจซึ่งจะจัดการอย่างไรก็ปฏิเสธไม่ได้ (วลี-นาม+ขยาย)
นาม ตัวอย่าง "สาวเธอณะเป็นลูกไก่ในกำมือฉัน เธอย่าพของนักเลย"
- ลูกจ๊อก** : ลูกน้องที่ไม่มีความสำคัญ (วลี-นาม+ขยาย)
นาม ตัวอย่าง "โธ่เอ๊ย นึกว่าแกไปทำงานอะไร ที่แท้ก็ไปเป็นลูกจ๊อกเขาที่อำเภอกอขอยซื้อโอเลี้ยงให้เสมียน"
- ลูกทรี** : คนอกตัญญูต่อพ่อแม่ (วลี-นาม+ขยาย)
นาม ตัวอย่าง "ตำรวจจับ ลูกทรี พาเพื่อนปล้นบ้านแล้วฆ่าแม่ตายได้แล้ว"

- ลูกท่านหลานเธอ : ลูกของเจ้านาย (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
 नाम ตัวอย่าง " เรือนแถวโน้น เป็นของพวกลูกท่านหลานเธอนะ "
- ลูกนกลูกกา : คนที่ช่วยตัวเองไม่ได้ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 नाम ตัวอย่าง " กรุณาผิดผ่อนหนี้สินให้ผมบ้าง นึกว่าสงสารลูกนกลูกกา เกิดครบ "
- ลูกยอ : ค่ายอ (ประสม-นาม+กริยา)
 नाम ตัวอย่าง " พอแล้ว วันนี้ฉันไม่ต้องกินข้าวแน่ เพราะกินลูกยอ เธอจนอím "
- ลูกเสื่อลูกจรเข้ : คนที่ไม่รู้จักกตัญญูคน ลูกโจร คนที่ร้ายเหมือนสัตว์ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 नाम ตัวอย่าง " ฉันไม่ควรเลี้ยงลูกเสื่อลูกจรเข้ไว้ เนรคุณฉันเลย "
- ลูกแหง : เศษตางค์ (วลี-นาม+ขยาย)
 नाम ตัวอย่าง " ค่ากล้วยเดี่ยว ๕ บาทใช้ไหม ฝึ้นแน่บั้ง เอ๊ยมีแต่ลูกแหงทั้งนั้นเลย "
- ✓ ลูกหม้อ : คนเก่าของที่นี่ไม่ได้ย้ายมาจากที่อื่น (ประสม-นาม+นาม)
 नाम ตัวอย่าง " ได้ข่าวว่าคนที่จะมารับหน้าท้ออิศริกรมตำรวจคนต่อไป เป็นลูกหม้อของกรมตำรวจ
 เองหรือ "
- ✓ ลูกหลง : สิ่งที่ได้รับโดยบังเอิญปกติมักเป็นสิ่งไม่ดี (ประสม-นาม+กริยา)
 नाम ตัวอย่าง " เมื่อคราวโจรปล้นตลาด คุณตาถูกลูกหลง เข้าที่หัวเข้า "
- ลูกคม กล้าลบล้าง, กล้าทำในสิ่งที่ไม่ดีใครกล้าทำ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง " เจ้าหนุ่มที่มาจับลูกสาวข้า มันคิดจะลูกคมข้าหรือใจ "
- ลูกหน้าปะจุมก : เกรงใจเพราะเป็นพรรคพวกกัน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง " เขาจะลงโทษใครก็ได้เพราะพี่น้องกันทั้งสิ้น กลัวจะไปลูกหน้าปะจุมก "
- เล่นงาน : ดู, ว่า (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง " แกหนีไปไหนเสีย เมื่อกลางวันนี่นะ ปล่อยให้เจ้านายเล่นงานฉันเสียแ่
 เลย "
- เล่นตัว : ทำเป็นไม่สนใจ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง " นืออย่าเล่นตัวไปหน่อยเลย ความรู้แค่ ม.ศ. ๓ อย่างเธอนะจะไปหางาน
 อื่นดีกว่านี่ไม่มีแล้ว "
- กริยาพิเศษ ตัวอย่าง " สมน้ำหน้ายายฉวีวรรณ ลูกถ้าแก่เฮงมาชอบหน้าเป็นเล่นตัว เขาเลยไป
 ขอคนอื่นเลย "

- เล่นตา : ชายตาให้ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "วัยรุ่นสาว ๆ สมัยนี้ ชอบเล่นตากับผู้ชายเสียจริง"
- เล่นพวก : ช่วยเหลือพวกเดียวกัน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าสอบแข่งขันความรู้กันจริงฉันก็ไม่กลัว ขออย่าเล่นพวกก็แล้วกัน"
- เล่นเพื่อน : ชอบผู้หญิงด้วยกัน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาว่ายายกรรณิการ์นี่ชอบเล่นเพื่อนจริงไหม น่าเสียดายนะหน้าตาก็สวย ไม่น่าเป็นอย่างนี้เลย"
- เล่นไม้ปิด : ขอผิดผ่อน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ยายมณีนี่ร้ายจริง ๆ พ่อคุณแม่ไปทางไหนหนัก ๆ เข้า แก่ก็เล่นไม้ปิด บอกว่าอาทิตย์หน้าจะให้ก็เหลวทุกที"
- เล่นลั่น : คารมมาก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "นี่อย่าเล่นลั่นหน่อยเลย จะตกลงหรือไม่ก็ว่ามา ฉันไม่มีเวลามาฟังคารมของเธอหรอก"
- เล่นสำนวน : มีคารมมาก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อย่ามาพูดเล่นสำนวนนะ ฉันใช้ให้ทำอะไรก็ทำไป"
- เล่นเอาเถิด : หลอกหลอน (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "กว่าจะตกลงกันได้ก็ต้องเล่นเอาเถิดกันอยู่พักใหญ่"
- เลยเถิด : เลยขีดความพอดีไป (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กวัยรุ่นปล่อยให้ออกไปเที่ยวกับ... ๆ บ่อยเข้า เตียวไปคบผู้ชายก็จะเลยเถิดไป"
- เลา ๆ : เล็กน้อย, พอเป็นทางให้คิดต่อไป (เสริมสร้อย-แบบซ้ำคำ)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันรู้มาเลา ๆ ว่าเขาจะมีการเพิ่มเงิน แต่ไม่รู้ว่าเป็นเงินเดือนหรือเงินค่าครองชีพเท่านั้น"
- เสี่ย : ประจบ (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เรามันเสี่ยไม่เป็น ถึงไม่เคยได้สองชั้นกับใครเขา"
- กริยากรรม ตัวอย่าง "ดูแม่เลขาเออนั้นเสี่ยเจ้านายทั้งเข้าทั้งเย็น สงสัยปีนี้ได้ ๒ ชั้นอีกแน่"
- เลี้ยงด้อย : เลี้ยงไว้เป็นภรรยา (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ได้ข่าวว่าเตียวนี้ขายไปเลี้ยงด้อยเด็กนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ หรือ"

เลือดในอก : ลูกแท้ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ถึงลูกจะไม่ใช้ลูกที่แท้จริงของแม่ แต่แม่ก็รักลูกเหมือนเลือดในอกจริง ๆ นะ"

ไล่เบียด : ดูว่า, สอบสวน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอว่าจะไรลูกสาวไม่ได้ คุณแม่ก็มาไล่เบียดคนเลี้ยง"

วัดพื้น : ทกล้ม (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถนนตรงนี้สั้นมาก เดินระวังหน่อยเดี๋ยวจะวัดพื้นเอา"

วัดรอยตีน : พยายามทำให้เท่าเทียม, ทำให้เหมือน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้าลูกชายคนนี้นั้นพยายามวัดรอยตีนพ่อ อีกหน้อยคงคุมกิจการได้"

วัดลิ่มดิน : คนลิ่มตัว (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "เจ้านี่นะเป็น วัดลิ่มดิน แท้ ๆ เดียว พอได้ดีเข้าหน้อยก็ไม่วัดจึกพี่น้องเสียแล้ว"

วัดสันหลังหว่า : คนที่มีความผิดติดตัวอยู่ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "วัดสันหลังหว่าก็อย่างนี้แหละ คอยระวังว่าเขาจะจับความผิดของตัวได้"

วางก้าม : วางท่าว่าใหญ่โต (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณธเนศนี่วางก้ามจัง ถือว่าเป็นลูกผู้จัดการ"

วางโต : วางท่าว่าใหญ่โต (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "หนอยแน่ พอรวยหน้อยเลยทำเป็นวางโต เลิกคบเพื่อนเก่า ๆ หมด"

วางมาด : วางท่า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พี่ชายยายล่ายองนะ พอมารับน้องสาว ก็วางมาดเป็นนักเรียนนอกมา
เชียว ดูแล้วหมั่นไส้พิลึก"

วางมือ : เลิกเกี่ยวข้อง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ปีหน้างานบริษัทจะยกให้ลูกชาย ส่วนฉันจะวางมือแล้ว ให้อันหนุ่มเขาทำ"

ว่าวดิตถุ : คนที่ชั้นสูงเสียจนไม่สามารถตกลงที่ทำได้แล้ว (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+
หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "เขานะเป็นว่าวดิตถุเสียแล้ว เรื่อย่าพยายามไปคิดจะดึงเขาลงมาอยู่ในที่
ต่ำ ๆ กับเราอีกเลย"

วิ่งเต้น : พยายามหาทางติดต่อให้ได้รับความช่วยเหลือ (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ทางพี่ก็พยายามวิ่งเต้นแล้ว แต่อีกฝ่ายหนึ่งเขาก็ทำผู้ใหญ่เหมือนกัน
เรื่องมันก็เลยยาก"

- วิ่งรอก : เทียวไปเที่ยวมา (ประสม-กริยา+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "อาจารย์ที่โน่นขาดไป ๑ คน ฉันเลยต้องวิ่งรอกทั้งสองแห่ง"
- วิ่งราว : ขโมยโดยการฉกของแล้ววิ่งหนี (ประสม-กริยา+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี้ตำรวจจับคนวิ่งราวกระเป๋าตังค์คนแก่ได้ที่ปากซอย"
- เวียนเทียน : ผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีวันจบ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
กริยานำ ตัวอย่าง "การเลือกตั้งครั้งที่แล้ว เขาว่าพวกของกำนันเวียนเทียนกันลงบัตรเลย"
- ไว้ตัว : หยิ่ง (ประสม-กริยา+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกสาวคุณพระประศาสน์นะไว้ตัวจะตายไป เขาไม่ให้วคลูกคลีกับชาวบ้านหรอก"
- ไวไฟ : รวดเร็ว ทางเรื่องเพศสัมพันธ์ (ประสม-กริยา +นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมเด็กสมัยนี้ไวไฟกันเหลือเกิน ยังเรียนไม่ทันจบก็มีแฟนกันแล้ว"
- ไว้ลาย : รักษาชื่อเสียง (ประสม-กริยา+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "จะสู้กับใครก็ต้องไว้ลายนักเลงเก้ายอดเสียหน่อย"
- ไว้หน้า : ไว้ศักดิ์ศรี (ประสม-กริยา+นาม)
กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอไว้หน้าฉันบ้างซิ อย่างนี้อยู่ด้วยกันไม่ได้หรอก"
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอทำอะไรให้ไว้หน้าฉันบ้างซิ อย่าให้ฉันต้องฮับอายเพื่อนฝูง"
- ศอกกลับ : พุดย้อน (ประสม-นาม+กริยา)
กริยากรรม ตัวอย่าง "จินตนาไปต่อว่าสมชายว่าไปเที่ยวไหนไม่บอก สมชายเลยศอกกลับเจ้าหล่อนว่าที่ตัวเองล่ะ"
- ศาลเตี้ย : ตัดสินคดีกันเอาเองตามความพอใจ (ประสม-นาม+กริยา)
นาม ตัวอย่าง "ที่นี่เขาใช้แต่ระบบศาลเตี้ย ไม่ต้องสนใจว่ากฎหมายเขายังไง"
- ส่งเดช : ไม่เต็มใจ, พอให้เสร็จ ๆ ไป (ประสม-กริยา+นาม)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกเธอทำรายงานกันมาส่งเดชอย่างนี้แล้วฉันจะให้คะแนนอย่างไร"
- สด ๆ ร้อน ๆ : ใหม่ ๆ (เสริมสร้อย-แบบซ้ำคำ)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาเพิ่งไปเมืองจีนมาสด ๆ ร้อน ๆ เลย ลองถามเขาดูสิว่าที่นั่นเป็นอย่างไรบ้าง "

สนตะพาย : หลอก (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาวัดตามานพดุกเมียสนตะพายเข้าให้แล้ว จะมีใครเสียอีกนอกจาก นายร้อยข้างบ้าน"

สมน้ำสมเนื้อ : สมควร (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "รถคันนี้แสนสองหมื่นบาท ราคาก็สมน้ำสมเนื้อพอที่จะซื้อมาใช้ได้"

สมัยหิน : เก่าแก่, นานมากแล้ว (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "นี่เธอไปเอารองเท้าสมัยหินที่ไหนมาใส่ล่ะ รูปร่างน่าเกลียดจัง"

สร้างตัว : สร้างหลักฐาน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ขอเวลาให้ผมสร้างตัวสักสองปีเถิดนะ แล้วผมจะกลับมาหาคุณ"

สวด : ดู, ว่า (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เมื่อวานนี้คุณพ่อเพิ่งสวด เธอไปหยอก ๆ วันนี้เธอก็กลับบ้านคำอีกแล้ว"

สวนสนาม : เดินไปเดินมาโดยไม่ทำงาน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เข้าหัวแต่สวนสนาม อยู่那儿แหละ ไม่เข้าทำงานกันเสียที"

สวมเขา : มีคู่ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ธเนศถูกเมียสวมเขาให้แล้ว"

สวมรอย : แอบอ้าง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เพราะความหละหลวม จึงมีคนสวมรอยฉ้อรับรางวัลไปเลย"

สวมหน้ากาก : หลอกหลวง, ไม่มีความจริงใจต่อกัน (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สมัยนี้ไว้ใจคนยาก เพราะคนในสังคมต่างก็สวมหน้ากากเข้าหากัน"

สองใจ : มีภรรยาหรือมีรัก ๒ คนในเวลาเดียวกัน โดยไม่สำมารัดคัดคนใดคนหนึ่งได้ (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากจะเชื่อว่าเป็นคนสองใจ แต่ฉันก็ไม่สามารถคัดคนใดคนหนึ่งได้เพราะ เขาเป็นคนดีและฉันรักเขาทั้งสองคน"

สอดรู้สอดเห็น : สนใจเรื่องของคนอื่น (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ภาสึทำไม่ถึงชอบสอดรู้สอดเห็น เรื่องของชาวบ้านนักนะ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอทำตัวเป็นคนสอดรู้สอดเห็นไปทำไม มันไม่ใช่ฐานะอะไรของเธอเลย"

สะกิดใจ : เตือนให้คิด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "วันที่คุณณรงค์ตายนะ เหมือนมีอะไรมาสะกิดใจฉันให้ เป็นห่วงเขาอย่าง
ประหลาด"

สะดุดใจ : จุกคิดขึ้น (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันมาสะดุดใจ ก็ตอนที่เขาบอกว่า เราพบกันเป็นครั้งสุดท้ายแล้วนะ
ไม่ดีกว่า เขาจะคิดฆ่าตัวตายอย่างนี้"

สะดุดตา : เต็มมากเป็นพิเศษ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "รถคันนี้ใครเห็นก็สะดุดตา เพราะทาสีเหมือนรถใส่แว่นเลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "บ้านหลังนี้สะดุดตาดีจริง แต่แบบบ้านเป็นทรงโบราณไปหน่อย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ความจริงที่สาวเธอนี้ก็สวยสะดุดตาจริง ๆ ไม่มีหนุ่มที่ไหนมาจับเลยหรือ
หรือว่าเลือกมากไป"

สะท้อนใจ : มีความรู้สึกสมเพช (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันเห็นเด็ก ๆ ไม่มีพ่อแม่เหล่านั้นแล้วก็สะท้อนใจ สงครามมันช่างร้าย
กาจจริง ๆ"

สะบัดข้อ : มาก, น่าดูมาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เลขาคณใหม่ของท่านผู้อำนวยการนี่เซฟสวยสะบัดข้อเลย เดินผ่านทีหนึ่ง
หัวใจแทบจะหยุดเต้น"

สั่งสอน : ทำให้รู้สึกด้วยการใช้กำลังทำร้าย (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันต้องสั่งสอนแก่ให้รู้สึกเสียบ้างว่าการไปยุ่งกับ เรื่องของชาวบ้าน
มีผลเสียอย่างไร"

สันหลังยาว : ขี้เกียจ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกนี่สันหลังยาวจริงนะ ตื่นตั้งแต่ ๗ โมงเช้า ยังนอนกึ่งอยู่ในที่นอน
จน ๑๐ โมงแล้วยังไม่ลุกไปล้างหน้าอีก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "อย่าหัดลูกให้เป็นเด็กสันหลังยาว ฉันไม่ชอบ"

ลับ : ว่าให้เสียหาย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ตอนนี้หนังสือพิมพ์ตั้งหน้าลับกรมตำรวจ เรื่องตำรวจรีดไถราษฎร"

สับหลัก : จัดไม่ให้พบกัน (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้าชายมันมีแฟนตั้งครึ่งโหล ไม่รู้ว่ามันสับหลักได้อย่างไร ไม่เห็นคนไทย
รู้เลย"

สาตเสียเทเสีย : อย่างเสียหาย (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณอนุสรณ์ถูกรรยาค่าสาตเสียเทเสียจึงขอหย่า"

สายป่านสั้น : ไม่มีพูนมาก (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เรามันสายป่านสั้นจะทำอะไรก็ต้องคิดให้ดี"

สิ้นชื่อ : สูญสิ้นชื่อเสียง, ตาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไอ้ค้างจระเข้ที่ดูมาก ๆ จนคนเล่าลือกันพักใหญ่ สิ้นชื่อเสียแล้ว ถูกฆ่า
ตายเมื่อวานนี้เอง"

สิ้นเนื้อประดาตัว : ยากจน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พอฉันสิ้นเนื้อประดาตัวเข้า เพื่อนที่มีอยู่ก็หายหน้าไปหมด"

สิ้นบุญ : ตาย (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณยายสิ้นบุญไปแล้ว หลาน ๆ ก็ไม่มีใครสนใจเหมือนเมื่อก่อนเลย"

สิ้นไร้ไม้ตอก : หมดทางหากินเลี้ยงตัวเอง (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันน่าจะยังไม่สิ้นไร้ไม้ตอก ถึงขนาดต้องขอใครกินหรอก"

สิบแปดมงกุฏ พวกลอกหลวงคน (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

นาม ตัวอย่าง "พวกสิบแปดมงกุฏมันหากินกับคนโลกและโง่ ถ้ามีคนพวกนี้อยู่มันก็ยังหากินอยู่ได้"

สูงเอาเผากิน : ไม่ดีที่สุดใน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันเกลียดจริง ๆ เลย คนที่ทำงานสูง เอาเผากิน"

สุดกู่ : ไกลเกินใจ (วลี-กริยาวิเศษณ์+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาไปไกลสุดกู่แล้ว ยังจะรอดเขาอยู่ทำไม"

สุดขีด : ถึงขั้นสูงสุด (วลี-กริยาวิเศษณ์+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เด็กตกใจกลัวสุดขีดถึงกับ เป็นลมหมดสติ"

สุดลิ่มทิ่มประตู : จนถึงที่สุด อย่งที่สุด (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกแกนี่มันคือสุดลิ่มทิ่มประตูเลยนะ ฉันไม่รู้เหมือนกันว่ามันเหมือนใคร"

สุดหล้าฟ้าเขียว : ไกลมาก (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ถึงเธอจะอยู่สุดหล้าฟ้าเขียว ฉันก็จะตามไปหา เธอจนได้"

สุดเหวี่ยง : อย่างที่สุด (วลี-กริยาวิเศษณ์+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "งานเมื่อคืนนี้พวกเราสนุกกันสุดเหวี่ยงเลย กลับบ้านเอาตี ๓ เนอะ"

สูม : ประดังกัน, กองสูม (เตี้ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "งานสูมอยู่เต็มห้อง ผู้จัดการยังจะใช้ให้ทำโน่นทำนี่อีก ไม่ลองมาทำเอง
มั่งนี่"

สูมสี่หุ้มห้า : สูม ๆ ไปอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เธอย่าเตาสูมสี่หุ้มห้าดีกว่า ไปอ่านมาให้เรียบร้อยก่อนค่อยตอบ"

สูบิตา : สูจนถึงที่สุด (วลี - กริยา + ส่วนขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ทั้ง ๆ ที่เป็นรองเขาอยู่ แต่ทีมโรงเรียนเราก็กสูบิตาจนเสมอกันได้"

สูบเลือด : เรียกเงินแพง (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หมออรรถณีไม่ไหวสูบเลือดคนไข้เหลือเกิน คนจน ๆ รักษาไม่ไหวหรอก"

เส้น : พวกห้องที่มีอำนาจ (เตี้ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "เตี้ยวนี้ใครจะไปสมัครทำงานที่ไหนก็ต้องรีบวิ่งหาเส้นก่อน ถ้าไม่มีก็อย่าหวังว่าจะ
ได้เลย"

เส้นตาย : เวลาที่กำหนดบังคับ (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "อาจารย์กำหนดเส้นตายมาให้วันพรุ่งนี้แล้ว แต่ฉันยังทำรายงานไม่เสร็จเลย"

เส้นตั้น : หัวเราะง่าย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอเส้นตั้นจัง ไม่เห็นขำสักหน่อยก็หัวเราะอยู่ได้"

เส้นยาแดงผ่าแปด : ผิดเตี้ยว (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกกระสุนเลือดหัวฉันไปเส้นยาแดงผ่าแปด"พูดเท่านั้น ดีว่าฉันหลบทันนะ"

เส้นลิก : ไม่ขำ, ขำยาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอเล่าแค่นี้เขาไม่ตลกหรอก พ่อคนนั้นเขาเส้นลิกจะตายไป"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คุณนี่ช่างเป็นคนเส้นลิกจริง คนอื่นเขาฟังแล้วหัวร่อจนตัวออกอุกกลับเลยๆ"

เสไฟฟ้าเดินได้ : คนที่รูปร่างผอมและสูงมาก ๆ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "บ้านนี้มีเสไฟฟ้าเดินได้ สองคน กินเท่าไรไม่รู้จักอ้วนตั้งแต่สูง"

เสียดคน : กลายเป็นคนเลว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้านนท์ต้องเสียดคนไปเพราะผู้หญิงหมอนวดคนนั้นแท้ ๆ เตี้ยว"

เสียตัว : เสียพรหมจรรย์ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หล่อนต้องเสียตัวให้กับชายคนนั้น เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์"

เสียท่า : เสียเปรียบ, ถูกเอาเปรียบ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เราเสียท่าเขาแล้ว ยอมตกลงตามเงื่อนไขแต่โดยดีเถอะ"

เสียที : พลาดหลังให้ผู้อื่น (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่บอกแล้วไม่เชื่อว่าอย่าไว้ใจผู้ชาย พอเสียทีเขาแล้วก็ต้องมานั่งร้องไห้เสียใจ"

เสียหน้าตา : ร้องไห้ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณแม่บอกว่าจะไม่ยอมเสียหน้าตาให้กับลูกเลว ๆ อย่างแก"

เสียปาก : เป็นเสียดแก่ปาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันไม่อยากพูดถึงเขาให้เสียปากหรอก คนไม่มีความรับผิดชอบอย่างนั้น"

เสียยี่ห้อ : เสียชื่อเสียง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมอุตสาห์วางท่าเป็นเสีย แต่ไม่มีเงินจ่ายค่าอาหาร เสียยี่ห้อหมด"

กริยากรรม ตัวอย่าง "คนอย่างฉันมีหรือจะกินแล้วไม่จ่าย เสียยี่ห้อ เสียขังหมคนะซี"

เสียรู้ : ถูกหลอก (วลี-กริยา+กรรม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่น่าเสียรู้ชายคนนี้เลย เห็นหน้าตาชื่อ ๆ ไม่น่าจะทำได้ลงคอ"

เสียแรง : นำเสียค่าย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

ตัวอย่าง "เธอกำกับฉันอย่างนี้ยิ่งทำให้ฉันเจ็บใจ เสียแรงรักยังทรยศได้"

เสียเส้น : ทำให้หยุดชะงัก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมคนกำลังนิทานเจ้านายอยู่ เธอเข้ามาเจียบ ๆ อย่างนี้ เสียเส้นหมด"

เสียเหลี่ยม : ถูกลบวางเกียรติยศ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าปล่อยให้เขาทำอย่างนั้น ฉันก็เสียเหลี่ยมนักเลงหม...นะซี"

เสียงเขี้ยว : ด้วยความโกรธ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณแม่ตวาดเสียงเขี้ยวที่เดียวให้หยุดเอ๋ยถึงมาสิ ลูกสาวที่หนีตามผู้ชายไป"

เลื่อนหนาม : คนที่อยู่ขวางคนอื่น (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ถ้าหากเขาสามารถกำจัดคู่แข่งของเขาคนนี้ได้ก็นับว่าหมดเลื่อนหนาม เขาจะได้ตำแหน่งผู้จัดการแน่ ๆ"

เสียวไส้ : ทวาดเสียว, นำดินเดิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คุณแม่ไม่กล้าดูกายกรรมชนิดที่ใช้มัดเสียบคออย่างโทรทัศน์เมื่อวาน บอกว่าเสียวไส้"

เสื่อข้อนเล็บ : คนที่ข้อนพิขสงไว้ไม่ให้คนอื่นเห็น (ประโยค-ประธาน กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "สุชาตินะ เสื่อข้อนเล็บนะ เห็นเขาเจียบ ๆ แต่ฝีมือแน่นัก"

เสื่อเฒ่าจ่าศีล : คนที่ทำเจียบ ๆ แต่ร้ายกาจ (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)

นาม ตัวอย่าง "เธอเชื่อที่เขาพูดหรือ พ่อคนนี้ทำทางเป็นเสื่อเฒ่าจ่าศีลนะ"

เสื่อนอนกิน : คนกลางที่ไม่ได้ลงทุนทำอะไรมากแต่ได้ประโยชน์อย่างสบาย (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)

นาม ตัวอย่าง "ไม่ว่าจะเปลี่ยนรัฐบาลไปกี่ยุค พ่อค้าข้าวก็นั่งเป็นเสื่อนอนกินอยู่ร้นยังค้ำนั้นเอง"

เสื่อผู้หญิง : ผู้ที่เชี่ยวชาญในการเกี่ยวและหลอกหลวงผู้หญิง (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "เจ้าวิชานะมัน เป็นเสื่อผู้หญิงคอยไปหลอกเด็กนักเรียนโดยเอาเงินล่อ ใครหลงไปกับมันก็ เสียทุกรายนะแหละ"

เสือกกะโหลก : ยุ่ง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ไม่ใช่เรื่องที่แกจะต้องมาเสือกกะโหลกด้วยเลย"

แสบ : ร้ายกาจ (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอรู้อะไรว่านายวิณินจะแสบที่สุดเลย ทั้งโกงเงินหลวงและก๊อปปี้ประชาชนด้วย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เจ้าคนนี่ทำแสบจริง ๆ รับจ้างเราขนของหนีภาษีแล้วยังคบคิดกับตำรวจ กอยจับเราอีก"

ใส : เห็นได้ชัดเจน, ง่าย (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เลขข้อนี้ใสมาก ที่จริงถ้ารู้เคล็ดแล้วจะทำได้ภายใน ๒ นาทีเท่านั้น"

ใส่นะ : นินทา, ฟ้อง (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมพ่อเจ้านายมา ยายสมรใสใหญ่เลยว่าพวกเราหนึ่งงานไปดูหนึ่ง"

ใส้แขวน : อย่างมาก (ประกอบกริยาหิว) (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันรอเธอไม่ไหวแล้วนะ ฉันกินก่อนละ เพราะฉันหิวจนใส้แขวนอยู่แล้ว"

ใส่ความ × : กล่าวร้ายให้โดยไม่มีความจริง (ประสม-กรรม+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาใส่ความฉันว่าเป็นคนร้าย แต่ไม่มีหลักฐานฉันก็เลยแจ้งจับข้อหาหมิ่นประมาท"

ใส่ดินหมา : รีบหนีไปโดยเร็ว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้านกมางอแงขอเงินแม่ไปดูหนึ่ง แม่จะว่ายังไงก็ไม่ยอมฟัง แต่พอเห็นพ่อถือไม้เรียวออกจากห้อง ก็ใส่ดินหมาไปเลย"

ใส่ไฟ × : กล่าวหา, ว่าร้าย (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอนี่ชอบใส่ไฟคนอื่นเขาเรื่อยเชียว ฉันไม่เห็นว่าเป็นอย่างที่เขาพูดสักหน่อย"

ใส่หน้ายักษ์ : ทำหน้าตาแสดงว่าโกรธ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอไม่ต้องมาใส่หน้ายักษ์หรอก เมียเธอหนักก็เป็นความผิดของเธอ"

กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อโกรธกับเมียที่บ้านก็มาใส่หน้ายักษ์กับเรา ยิ่งกับเราเป็นที่ระบายนามณ์"

ใส่หัวโขน : แต่งตั้งให้มีอำนาจ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เราเป็นเพื่อนกัน แต่พอเข้าที่ทำงานเขาใส่หัวโขนให้เป็นนาย ฉันก็ต้องเป็นนายแก่"

ใส่หัว : เนรเทศตัวเอง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "ขอให้ใส่หัวออกไปจากบ้านฉันเดี๋ยวนี้ แกมันเนรคุณเลี้ยงไม่ได้"

ใส่แห้ง : อดอยาก, ยากจน (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกทหารนายสิบส่วนใหญ่ใส่แห้งกันทั้งนั้น เงินเดือนยังไม่ค่อยพอค่าเหล้าเลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันบอกเธอแล้วว่าอย่าไปรักพวกนักประพันธ์ใส่แห้งเลย จะอดตายเสียเปล่า ๆ"

หน้าปากคอก : ง่ายมาก, ไม่ลึกซึ้ง (วลี-นาม+ขยาย)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ปัญหาหน้าปากคอกอย่างนี้ใคร ๆ ก็ตอบได้ ถ้าจะถามฉันให้ยากกว่านี้ดีกว่า"

นอนบ่อนไส้ : คนภายในที่ทรยศ (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "อยากรู้ว่าใครนะที่มันเป็นนอนบ่อนไส้ ความลับของเราถึงได้รั่วไหล"

- หนักข้อ** : ไม่เกรงกลัว, ทำอะไรอย่างไม่เกรงกลัวมากขึ้น (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เด็กพวกนี้ซึกจะหนักข้อขึ้นทุกวันนะ ไม่มีใครคอยว่ากล่าวก็ทำอะไรตามใจเลย"
- หนักใจ** : เป็นห่วง, เป็นกังวล (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "สอบคราวนี้หนักใจจริง ๆ เพราะคนสมัครมากและเขาต้องการคนเดียวเท่านั้น"
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันหนักใจตาต้อยจริง ๆ แก่ไม่สนใจเรียนเอาจริง ๆ จังๆ"
- หนักท้อง** : ให้พ้ออ้ม, แก้กิว (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "หาอะไรกินให้หนักท้องไว้ก่อน กว่าจะได้กินอีกทีก็ต้องค้ำนั้นแหละระหว่างทางไม่มีอะไรกิน"
- หนักมือ** : มากขึ้น (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันเห็นจะต้องเร่งทำงานให้หนักมือขึ้นอีก จะได้เสร็จทันสิ้นเดือนนี้"
- หนักอก** : เป็นที่วิตก (ประสม-กริยา+นาม)
 คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ปัญหาหนักอกทุกวันนี้คือจะทำอย่างไรกับปัญหาเศรษฐกิจในบ้าน"
- หนังหน้าไฟ** : คนที่คอยรับความเดือดร้อนก่อนผู้อื่น (วลี-นาม+ขยาย)
 นาม ตัวอย่าง "ฉันต้องมีหน้าที่คอยเป็นหนังหน้าไฟเวลาพ่อตัวดีไม่กลับบ้าน"
- หน้าคว่ำ** : หน้าตาแสดงความไม่พอใจเพราะถูกคว่ำ (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "นี่รู้ไหมว่านิภาเขาเป็นอะไรของเขานะ ฉันเห็นเขาหน้าคว่ำตั้งแต่เช้าแล้ว"
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกคนนี้น่าตึงจริง ต่อหน้าแขกยังเดินหน้าคว่ำ ออกมาอวดแขกอีกไม่น่ารักเลย"
- หน้างอ** : หน้าตาแสดงความไม่พอใจ (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เอาอีกแล้ว ลูกคนนี่นี่ ใครทำอะไรให้ไม่พอใจนิดหน่อยก็หน้างอ"
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ดูริไลซี ใครทำอะไรให้เขานะถึงเดินหน้างอมาเทียว"
- หน้าด้าน** : ไม่รู้สึกเจ็บอาย (วลี-นาม+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "คนอะไรหน้าด้านจัง หน้าตาก็ดี ๆ ชั้นรถไม่ให้สตาจค์"
- หน้าตาย** : วางสีหน้าเฉย (ประสม-นาม+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "แหม เธอหน้าตายจริง ฉันกลั่นหัวเราะเสียนแทบตอนที่เธอตบประคบลูกขึ้นแล้ว ынกระป๋องแบ้งที่เธอแกล้งวางไว้นะ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อย่ามาทำหน้าตายหน่อยเลย ไม่มีใครรอกนอกจากเธอน่ะแหละ"

หน้าตัวเมีย : คนที่ไม่กล้าสู้คนอื่น (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ไอ้คนหน้าตัวเมีย ตีแต่รังแกผู้หญิง เก่งจริงมาสู้กับฉันซิ"

หน้าบาง : ซื่อาย, ฉลาด (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกเขาไม่หน้าบางเหมือนลูกเธอนี้ จะนั่งชายของก็ไม่กล้า"

หน้าบาน : หน้าตาเบิกบานด้วยความดีใจ ยิ้มด้วยความภูมิใจ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แหมพอลูกย่อเข้ากัน ก็หน้าบานเป็นจานเชิงเขยวนะ"

หน้าเป็น : หัวเราะง่าย, ยิ้มง่าย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง เด็กคนนี้หน้าเป็นจัง เจอหน้าใครเป็นหัวเราะ เอ๊กอ้ากเข้าใส่ทีเดียว"

หน้าม้า : ผู้คอยชักชวนลูกค้าให้อุดหนุนหรือนิยมชมชอบสิ่งที่ตนและพรรคพวกสนใจ
(วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "พวกที่เอาพระเก่า ๆ มาขายตามทางเดินนะ เขารู้ว่ามีหน้าม้าคอยชักชวนคนให้
หลงเชื่อว่าเป็นพระมีราคาและซื้อในราคาแพง ๆ"

หน้ามืด : มุทะลุ, ขาดสติ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "อย่ามาอ้วฉันนะ เตี่ยวหน้ามืดขึ้นมาจะไล่เตะให้ตกบันไดเลย"

หน้าเลือด : เห็นแก่เงิน (ประสม-นาม+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เจ้าของบ้านเข้าหลังนี้หน้าเลือดที่สุดเลย อยู่กินไป ๒ วันคิดเงินเป็น
เดือนเลย"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันไปตลาดเจอแม่ค้าหน้าเลือดคนหนึ่ง ขายผักแพงยิ่งกับทองแน่ะ"

หน้าเสีย : สีหน้าแสดงความไม่สบายใจ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ประวัติหนึ่งงานออกไปรับเจ้านายที่สน เป็นแต่ถูกเจ้านายดูเลยหน้าเสียเลย"

หน้าหู : มาก (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เรื่องนี้ชักมีคนพูดกันหน้าหูแล้วนะ อาจจะเป็นเรื่องจริงก็ได้"

หน้าหนา : ไม่มีความอาย (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ผู้หญิงบางคนนี่ หน้าหนาจริงชอบผู้ชายคนไหนเจ้าตัวเขายังไม่ทันแสดง
เลยก็เอาไปคุยเสียแล้ว"

หน้าใหญ่ : ทำอะไรไม่ให้ใครดูถูก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อเธอน่ะเขาหน้าใหญ่ ใครมาขอความช่วยเหลือล่ะก็เป็นไม่ผิดหวัง
หรง"

หน้า : สั้นมาก (ประสม-กริยา+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "แพ่ข้างกางเกงสมัยนี้เปลี่ยนไวมาก เตี้ยก็ยาวลากดินแล้วก็ เป็นกางเกง
หน้าอีกแล้ว"

หนุนหลัง : ช่วยเหลือ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาว่านายทุนใหญ่หนุนหลังเขาอยู่ คอยออกทุนให้เขาหาเสียง เลือก
ตั้งครั้งนี้"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันว่าจะโทษเขาคงเตี้ยก็ไม่ถูก ต้องโทษคนหนุนหลังที่ทำให้เขา
ทำผิดด้วย"

หนटकถึงข้าวสาร : คนจนที่ได้ภรรยารวย (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "ฉันไม่ยอมไปพักอยู่กับพ่อแม่ของเธอเมื่อแต่งงานแล้ว ก็เพราะไม่อยากให้
ใคร ๆ ว่าเป็นหนटकถึงข้าวสาร"

แทงใจ : ผิดใจกัน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันไม่ยอมให้เธอต้องแทงใจกับพ่อเพราะเรื่องแค่นี้"

หมดเขี้ยวหมดเล็บ : สิ้นอำนาจ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่ยังงิเสื่อหนอ เตี้ยวนี้หมดเขี้ยวหมดเล็บแล้ว"

หมดตัว : ไม่มีเงินเหลือ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันหมดตัวก็เพราะแม่คนนี้แหละ เจ้าหล่อนจะเอาโน่นเอานี่ทำเตี้ย"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี้เขาเข้าไปเล่นจนหมดตัว เลยต้องนอนที่บ่อน"

หมดเปลือก : ทั้งหมด, ไม่ปิดบัง (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เขาสารภาพหมดเปลือกเลยว่า มีใครร่วมมือบ้างและใครเป็นผู้สั่งการ"

หมดพก : หมดเงิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เข้าเมืองคราวนี้มีของแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาขายเยอะ ฉันซื้อเพลิน
เสียจนหมดพกเลย"

หมคพุง : ไม่มีอำพราง, ไม่มีเหลือ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เคล็ดลับต่าง ๆ ฉันก็สอนให้จนหมคพุงแล้ว ถ้ายังทำไม่ได้ฉันก็ไม่รู้จะ
ทำอย่างไรแล้ว"

หมอบราบคาบแก้ว : ยอมแพ้ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตั้งแต่ให้ครูคนนี้เป็นคนดูแล ลูกชายจอมแก่นของฉัน หมอบราบคาบแก้ว
เลย"

หมาลอบกัด : คนที่ลอบทำร้ายข้างหลัง (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ)

นาม ตัวอย่าง "เก่งจริงอย่าเป็นหมาลอบกัดซิ มาสู้กันต่อหน้า"

หมาสองราง : คนที่กลับกลอกเข้าทั้งสองฝ่าย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "นายวสันต์นั้นะทำตัวเป็นหมาสองราง ผลสุดท้ายเลยไม่มีใครอยากคบ"

หมาหมู่ : การรวมทำร้ายคน ๆ เดียว, คนที่ชอบวิธีการเช่นนี้ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "พวกหมาหมู่รุมตีที่คำเสียจนสะบักสะบอม"

หมาหัวเน่า : คนที่ไม่มีใครสนใจคบด้วย (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ฉันเป็นหมาหัวเน่าก็ปล่อยฉันเถิด อย่ามายุ่งเกี่ยวอะไรกับฉันเลย"

หมาหวงก้าง : คนที่ชอบหวงของที่ตัวใช้ประโยชน์ไม่ได้ (ประโยค-ประธาน+กริยาอาการ
หน่วยกรรมตรง)

นาม ตัวอย่าง "อย่าไปยุ่งกับพวกหมาหวงก้างเลย ปล่อยให้เผ้าของที่ตัวเองก็ใช้ไม่ได้
ยังเงินแหละ"

หมายมั่นปั้นมือ : ตั้งใจไว้ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เรื่องตำแหน่งนายกเทศมนตรีนี้ คุณชายเขาหมายมั่นปั้นมือนัก"

หมายหัว : บอกล่วงหน้า (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง เด็กคนนั้นะ ฉันหมายหัวไว้ได้เลยว่าต่อไปต้องเป็นอันธพาลแน่"

หมู : ง่ายหรือคนที่หลอกได้ง่าย ๆ (เดี่ยว-นาม)

นาม ตัวอย่าง "พวกที่เล่นกลขายยานะ ก็มีแต่หมูเท่านั้นแหละที่จะซื้อนะ"

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ข้อสอบวันนี้หมูจริง ๆ รับรองว่าทำได้เต็มแน่"

หมู ๆ : ง่าย ๆ (เสริมสร้อย-แบบซ้ำคำ)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "งานหมู ๆ แค่นี้ทำเสียครึ่งวันก็เสร็จ อย่ากังวลไปเลย"

หมุโคโรราช : ปู่เค็ม (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เรามั่นคนจนก็กิน หมุโคโรราชไปก่อนแล้วกัน วันหลังค่อยกินเนื้อหมู"

✓ หมุสนาม : ทีมที่มีมืออ่อน (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง ทีมโรงเรียนนี้เป็นหมุสนามเลยเราเอาตัวสำรองลงแข่งก็ชนะ"

หมุในอวย : ง่ายมาก (วลี-นาม+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เลขข้อนี้ น่ะ เทรอหมุในอวยเลย มาชี้จะอธิบายให้ฟัง"

หมุั้นเปื้อ : เปื้ออย่างมาก (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ไปเที่ยวเมืองนอกมาครึ่งเดียว คุยอยู่นั้นแหละ ฉันหมุั้นเปื้อเรื่องนี้
แย้แล้ว"

หมุั้น : ทะลึ่ง (เที่ยว-คำบอกจำนวน)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หมุั้นหมุั้นชะมัด เราเดินมาเฉย ๆ ก็มาทักแล้วเดินตามอยู่ได้"

หมุอด : ชมโดยไม่ให้รู้ตัว (เที่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "คุณนายพิพาพณีชอบให้คนยกตัวแกเหมือนกัน หมุอดให้หน่อยเดียว
แจกมะม่วงมาตั้งเยอะ"

✓ หมุอดน้ำมัน : จ่ายเงินให้เป็นพิเศษเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง (ประโยค-กริยาอาการ+
หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าไปติดต่อเจ้าหน้าที่คนนี้จะก็ หมุอดน้ำมันนิดหน่อยเดียวเดี๋ยวก็เสร็จ"

หมุ่อนใจ : พักผ่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "สวนลุมพินี เขาเจตนาสร้างขึ้น สำหรับให้ประชาชนหมุ่อนใจในตอน
เย็น ๆ"

หมุ่อนอารมณ์ : พักผ่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เราจะไปกินข้าว เย็นแล้วนั่งฟังเพลงหมุ่อนอารมณ์กันที่ไหนดีนะ"

หมุียบ : เก็บไว้เป็นความลับ (เที่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "รู้แล้วหมุียบเสียนะ เขาว่าสร้างอาคารใหม่ อาจารย์ใหญ่ได้เป็น
แสนเลย"

หมุียบจุมก : ดูถูก, ทำการที่ดูอาจ, ไม่เกรงกลัว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "โจรก็หมุียบจุมกตำรวจด้วยการปล้นร้านทองหน้าโรงพัก"

หลงลม : เชื้อคำพูด (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเธอหลงลม เขาละก็ เธอจะต้องพบกับความผิดหวังไปตลอดชีวิต"

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหมหาอยู่ตั้งนาน มาหลงมมอยู่ที่นี้เอง"

หลวมตัว : เผลอ, หลงกล (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ \ ตัวอย่าง "ฉันไม่น่าหลวมตัวไปให้เขายืมเงินเลย นี่เงินฉันคงสูญแน่แล้วละ"

หลอกเด็ก : เกี้ยวเด็กที่อายุต่างกันมาก

กริยากรรม ตัวอย่าง "เตี้ยวนี้ไม่ค่อยเห็นหน้าค่าตาเลย ได้ข่าวว่าแกไปหลอกเด็กที่ไหนเทร"

หลักลอย : ไม่มีงานทำ (ประสม-นาม+กริยา)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คนหลักลอยนะคบไม่ได้ ชนคบด้วยก็จะพาให้เราลำบากไปด้วย"

หลักแหลม : แสดงว่าฉลาดรอบรู้ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาคุณศัพท์ ตัวอย่าง "เด็กใหม่ที่คุณส่งมาทำงานนี่ไม่เลว คำพูดหลักแหลมดีทีเดียว"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "หลานชายคุณนี่พูดจาหลักแหลมดีนี่ โตขึ้นคงจะเก่งเหมือนลุง"

หลังจาก : เบื้องหลัง (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "นายธเนศนักธุรกิจหนุ่มคนนี้ หลังจาก เป็นพ่อค้าเฮโรอีนระดับชาติ"

หลังยาว : เกียดคร้าน (ประสม-นาม+กริยา)

นาม ตัวอย่าง "แกนี่วัน ๆ ไม่เห็นทำอะไรเลย กินแล้วก็นอน ทำตัวเป็นพวกหลังยาวไปได้"

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันชอบเลี้ยงหมามากกว่าแมว เพราะแมวหลังยาว วัน ๆ คีแต่นอน"

หลับนก : นิ่งหลับ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "วงเหล้าเมื่อคืนเล็กเมื่อตี ๓ วันนี้เลยมีคนหลับนกกันเป็นแถวเลย"

หลับนอน : ร่วมประเวณี (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แม่ยุพานีเทียว หลับนอนกับใครต่อใครทั่วไปหมด เดียวก็ท้องลูกไม่มีพ่อหรอก"

หลายใจ : มีคนรักหลายโค่นในเวลาเดียวกัน (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "คนอะไรหลายใจซะมืด ใครจะไปรักได้ลง"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ผู้ชายหลายใจนะ ตายเสียมากแล้ว ระวังตัวไว้เถอะ"

หลายสิ้น : พูดได้หลายอย่าง (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ใคร ๆ เขาก็พูดว่าผู้ชายหลายสิ้นนี่ เชื่อไม่ได้หรอก"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ถ้าใครเชื่อคารมคนหลายสิ้นอย่างคุณก็คงต้องซ้ำใจตาย"

หลุมพราง ✓ : อุบายที่เขาหลอกไว้ (ประสม-นาม กริยา)

นาม ตัวอย่าง "จะพูดจะทำอะไรก็ระวังจะไปตกหลุมพรางเข้า ยิ่งถ้าเราไม่มีคนช่วยเหลือก็ยิ่งต้องระวังใหญ่"

เหลี่ยมคู : เล่ห์กล (ประสม-นาม นาม)

นาม ตัวอย่าง "เด็กตัวแค่นี้แหละ แต่เหลี่ยมคูไม่เบาเลย หลอกผู้ใหญ่อย่างเราได้"

เหลี่ยมจัด : เล่ห์เหลี่ยมมาก (วลี-นาม ขยาย)

กริยาอาการ "หมอนี่นะเหลี่ยมจัดจะตาย ถ้าจับไม่ได้ไล่ไม่ทันละก็ทำอะไรเขาไม่ได้หรอก"

เหลือเกิน : พิศดาร, ล้ำยุค (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "น้องชายเธอเหลือเกินจริง ๆ อายุแค่ ๑๐ ขวบทั้งแก้นทั้งฉลาด"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ผู้หญิงกลุ่มนี้ทำทางเหลือเกินซะมัด ดูเขาเดินสิ อย่างกับนักเลงโต"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "วัยรุ่นสมัยนี้แต่งตัวเหลือเกินจริง ๆ ดูสินันกางเกงสั้นจู้จนจะเห็นอะไรหมดแล้ว"

เหลือขอ : ไม่สามารถกลับเป็นคนดีได้ (วลี-กริยาวิเศษณ์ กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกคนเหลือขอจริง ๆ ฉันอยากจะปล่อยไปเสียไกล ๆ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เธอจะเอาเด็กเหลือขอคนนี้มาเลี้ยงไว้จริง ๆ หรือ"

เหลือเขี้ยว : อย่างยิ่ง (วลี-กริยาวิเศษณ์ กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "อยู่ในคุกนะลำบากเหลือเขี้ยวออกมาได้ก็ไม่คิดกลับเข้าไปอีกแล้ว"

เหลือบ่ากว่าแรง : ยากมากทำไม่ไหว (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เอาเถอะ อะไรที่ไม่เหลือบ่ากว่าแรงก็จะช่วยทำให้"

หวงก้าง : หวงสิ่งที่ตนใช้ประโยชน์ไม่ได้ (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ไอ้หมอนี่มันหวงก้าง ระวังเถอะวันหนึ่งคงเจ็บตัว"

หวาน : ง่าย (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ข้อสอบเมื่อเข้า หวานมากรับรองได้คะแนนเต็มแน่"

หวานคอแรง : สบาย (ประโยค-กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ถ้าเธอไม่เอาละก็หวานคอแรงไปเลย มีคนเขาอยากได้กินเยอะแยะ"

หวานหมู : ง่ายมาก (ประสม-กริยา นาม)

กริยาอาการ "เลขข้อนี้ถ้าให้ฉันทำละก็หวานหมูเลย แต่เขาไม่ให้ทำ"

หวานอมขมกลืน : ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีก็ต้องทน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แม่ฉันต้องทนหวานอมขมกลืนอยู่กับพ่อเป็นเวลา ๒ ปี โดยไม่ได้รัก"

หวานล้น : เกลี่ยกล่อม (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตำรวจต้องหวานล้นเขาอยู่นาน เขาจึงสารภาพว่าของกลางอยู่ที่ไหน"

เหวี่ยงแห : ทำงานครอบคลุมไปหมดโดยไม่มีหลักเกณฑ์ (ประโยค+กริยาอาการ+หน่วยกรรมตรง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอมีคนโวยไปทางอธิบดี ตำรวจที่นี้ก็เหวี่ยงแหจับตะไปหมด"

หอกข้างแคร่ : ศัตรูที่อยู่ใกล้ตัว (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เจ้าวิทย์นั้นมันเป็น หอกข้างแคร่ของฉันแท้ ๆ เทียว เห็นหน้ามันทีไรก็ฝึกถึง ลูกสาวไม่รักดีของฉันทุกที"

หักใจ : บังคับจิตใจให้เข้มแข็ง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ฉันต้องหักใจให้ได้ ผู้ชายคนเดียวไม่มีความสำคัญขนาดจะทำให้ฉันทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างไปได้"

หักหน้า : ทำการตัดหน้าไปก่อน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขามีเจตนาที่จะหักหน้าฉันกลางที่ชุมนุมชน แต่ฉันก็ไม่เชื่อเขา"

หักหลัง : โกง, ทรมาน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาหักหลังเราด้วยการนำความลับไปเปิดเผย"

หันหลังให้ : เลิก, ไม่สนใจ, หย่า (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตั้งแต่ไปรักษาที่วัดถ้ากระบอกเขาก็หันหลังให้เฮโรฮินโดยเด็ดขาด"

หวักระตือ : ชื่นยอดเยี่ยม, ผู้ที่ถูกคัดเลือกมาอย่างดีแล้ว (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "คนที่จะมาทำงานนี้ เราคัดเลือกเฉพาะหวักระตือจริง ๆ ไม่ใช่รับใครก็ได้"

หัวแก้วหัวแหวน : ที่รักมาก

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "คุณแม่จะบวชลูกชายหัวแก้วหัวแหวนปีนี้"

หัวขี้เสื่อ : โง่ (ประสม-นาม+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกเขานะมันฉลาดเรียนมหาวิทยาลัยทุกคน ส่วนลูกฉันนะหัวขี้เสื่อทั้งนั้น"

หัวโขน : บทบาทชั่วคราว, ตำแหน่งที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "ตำแหน่งรัฐมนตรีก็เป็นแค่หัวโขนเท่านั้นเอง พอเปลี่ยนรัฐบาลก็หมดอำนาจ"

- หัวแข็ง : คือ (ประสม-นาม+กริยา)
กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกคนงานเข้าใหม่หัวแข็งนักสักวันหนึ่งฉันจะตัดค่าแรงเป็นการลงโทษ"
คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กหัวแข็ง ขู่ก็แล้ว ทำโทษก็แล้ว ยังจะทำผิดอยู่นั้นแหละ"
หัวเดียวกระเทียมลีบ : ไม่มีพวกพ้อง (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
กริยากรรม ตัวอย่าง "เราหัวเดียวกระเทียมลีบ อย่างนี้จะไปสู้เขาได้อย่างไร"
หัวนอนปลายตีน : ภูมิภาค, พื้นเพ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)
นาม ตัวอย่าง "เธอล้ำเลียดคนที่เธอไม่รู้จัก หัวนอนปลายตีนอย่างนี้เชียหรือ"
หัวปักหัวปำ : อย่างมัวเมา (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "คุณวิชาเขาติดการพนันหัวปักหัวปำ จนถูกไล่ออกจากงาน"
หัวปิ่น : ยุ่งไปหมด (ประสม-นาม+กริยา)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ระยะนี้เธอไม่ต้องมาชวนฉันไปทานข้าวข้างนอกนะ เพราะต้องเร่งทำงานหัวปิ่นเลย"
หัวฟุงหัวมัน : ส่วนที่ดีที่สุด (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
นาม ตัวอย่าง "แกสองคนมัวแต่ซัดข้าวอยู่นั้นแหละ เตียวคนอื่นเขาก็เอาหัวฟุงหัวมันไปกินหมดหรอก"
หัวไม้ : ขอบดีขอบต่อ (ประสม-นาม+นาม)
คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันบอกแล้วว่าอย่าไปคบกับพวกนักเลงหัวไม้พวกนั้น ทำไมไม่เชื่อ"
หัวราน้ำ : เมามากตลอดเวลา (ประโยค-ประธาน-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตั้งแต่ลูษาแต่งงานไป อภิชาติก็เอาแต่หัวราน้ำ ไม่ทำงานทำการ"
หัวเรือใหญ่ : หัวหน้า, ผู้นำ, ผู้ริเริ่ม (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม)
นาม ตัวอย่าง "หัวหน้าเขตบางรักเป็น หัวเรือใหญ่ในการจัดงานครั้งนี้"
หัวแรง : ผู้นำ (ประสม-นาม+นาม)
นาม ตัวอย่าง "ลุงก็ได้้อัดเขามาเป็นหัวแรงคุมคนงานในไร่ บังเอิญเขาชอบทางนี้อยู่ด้วย"
หัวสูง : มีความคิดอยากได้ของแพง ๆ (ประสม-นาม+กริยา)
นาม ตัวอย่าง "พวกหัวสูงทั้งหลายนี้ระวังจะได้กินแกลบบ้าง ไม่รู้เลยว่าเงินมันหายากเพียงใด"
กริยากรรม ตัวอย่าง "เด็กสมัยนี้หัวสูงจะตาย ใส่เสื้อตัวหนึ่งราคาสี่ห้าร้อย"
หัวเสีย : อารมณ์ไม่ดี, โกรธ (ประสม-นาม+กริยา)
กริยากรรม ตัวอย่าง "พ่อ หัวเสีย เรื่องงานพอฉันเข้าไปก็ถูกดูเลย แย้ง"

หัวใส : ฉลาด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "หมมนายหัวใสจริง ฉันนึกไม่ถึงเลยว่าต้องทำอย่างที่ได้แนะนำจึงสำเร็จ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เจ้าหนุ่มหัวใสจัดงานครั้งนั้นรวบไปเลย เพราะใช้แต่ของฟรีทั้งนั้นยังขายบัตรแพงอีก"

หัวทกกันขวิด : ประชดัดตนไม่ตี (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกผู้ชายจะไปหัวทกกันขวิดที่ไหนพ่อแม่ก็ยังไม่ท้วงเหมือนลูกสาว"

หัวทก : กลัว, หลบไม่กล้าออกรับ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกเธอนี้ดีแต่คุย พ่อเขาเอาจริงขึ้นมาหัวทกกันหมด"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พ่อพ่อเธอออกมา เพื่อน ๆ ที่จะชวนไปเที่ยวก็หัวทกจนหัวทก"

หัวทมน : ชุ่มจนงง, (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อเข้าเจ้านายบอกว่าเช็คหายไป ๒ ใบราคาห้าหมื่นบาท พวกเราหัวทมนจนหัวทมนจึงเจอ"

หัวหลักหัวตอ : คนที่ไม่มีความสำคัญ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

นาม ตัวอย่าง "แม่แกเขาเห็นพ่อเป็นหัวหลักหัวตอ เขาก็ไม่มาปรกษานะซี"

หัวแหลม : ฉลาด (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกคนนี้มีหัวแหลมเหมือนพ่อแสะ เข้าใจแก้ปัญหาดี"

หัวเห็ด : อดทน, ถึงไหนถึงกัน (ประสม-นาม+นาม)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "นี่หัวเห็ดของเราได้ไปสืบจนทราบว่า แจ็กก็นอนที่ห้องไหน"

หัวอ่อน : เชื่อง่าย, ไม่มีความคิดค้ำ ชกง่าย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ลูกสาวฉันนะ หัวอ่อน พ่อแม่ทำอะไรก็เชื่อ"

หากิน : มีอาชีพเป็นโสเภณี (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "พวกโสเภณีที่หน้าเก่าจากกรุงเทพฯ ก็ไปหากินต่างจังหวัดต่อไป"

หาเรื่อง : แกล้ง, พยายามให้เกิดมีการทะเลาะวิวาทหรือการต่อสู้ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แกมาจอตรดขวางขอย่อยอย่างนี้จะหาเรื่องหรือไง"

กริยากรรม ตัวอย่าง "เขาหาเรื่องผมก่อนนี่ครับคุณตำรวจ ผมก็ต้องป้องกันตัวนะซี"

หาเศษหาเลย : ทำเจ้าชู้กับคนอื่นที่ไม่ได้เป็นภรรยาตน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สามีของดิฉันชอบไปหาเศษหาเลยกับคนอื่นเสมอ ไม่รู้จะแก้ด้วยวิธีอะไรดี"

ห้าม : สติไม่ดี (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หมอนี้ดูจะห้ามนะ ดูแต่งเนื้อแต่งตัวเข้าลี ไม่เหมือนชาวบ้านเลย"

หายใจไม่ทั่วท้อง : หวังเกรง, ระแวง (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "นายแดงถูกจับน่ะดีแล้ว ชาวบ้านหายใจไม่ทั่วท้องมาเป็นแรมเดือนแล้ว"

ห้าแตรัม : แสดงความเป็น (วลี-คำบอกจำนวน+ลักษณะนาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอรู้จักเขาแล้วก็ไม่บอก ปลอ่ยให้ฉันห้าแตรัมอยู่ได้"

กิน : ไม่ยอมให้อะไรใครง่าย ๆ (เดี่ยว-นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "อาจารย์คนนี้กินชะมัดเลย เราว่าเราทำได้แล้วนะยังให้คะแนนแค่ผ่านเท่านั้นเอง"

ทิว : ต้องการเงิน (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "หมอนี้ทำทางคงกำลังทิวเงิน ถึงกล้ากระซอกสร้อยหิ้ง ๆ ที่คนเต็มป้ายรถเมล์"

ทิว : พาผู้หญิงไปค้างแรมด้วย (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมื่อคืนนี้เจ้าจูดิไม่ได้กลับบ้าน เพราะมันทิวพาร์ทเนอร์ไปนอนโรงแรม"

ทิวท้อง : ทนทิว (ประสม-กริยา+นาม)

กริยานำ ตัวอย่าง "เรานัดกันไว้เวลาเที่ยงตรง เขาเล่นมาดั่งบ่กว่าใครจะทิวท้องรออยู่ได้"

ทุ้บตีบใหม่ : เสียงดังสนั่น เป็นเวลานาน (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "โจรปล้นบ้านกำนันเมื่อคืนนี้ ยิ่งกันทุ้บตีบใหม่เลย"

ทุ้เบา : เชื่อกนง่าย (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอย่างทุ้เบานักสิ เขาอาจจะไม่ได้ว่าอะไร เชื่อกนอื่นก็ซัดใจกันเปล่าๆ"

ทุ้ปาดตาเถื่อน : ใจไม่รู้เรื่อง (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เขาหาว่าฉันทุ้ปาดตาเถื่อนเลยไม่รู้เป็นภรรยา"

ทุ้ศัพท : ตัวอย่าง "เขาไม่ใช่คนทุ้ปาดตาเถื่อนขนาดไม่รู้ประเพณีอะไรของที่นี่เลยหรอก"

ทุ้ฝั่ง : แสดงความสนใจอย่างมาก (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "พอพูดถึงเรื่องหนังละครทุ้ฝั่งเชียว เวลาเรียนก็ทุ้ฝั่งเรียนตั้งหลายหนก็ไม่ค่อยจะได้ยิน"

หูหนัก : ไม่ค่อยได้ยิน (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แหมคนใช้บ้านนี้ หูหนักจริง เรียกตั้งหลายคำยังไม่ได้ยินอีก"

เห็นคำเห็นแดง : รู้ความจริง (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "เราไปพิสูจน์เรื่องนี้ให้ เห็นคำเห็นแดง เลยดีกว่า จะได้ไม่ต้องเข้าใจผิดกัน"

ให้ท่า × : พุดจาหรือพยายามทำให้ชายสนใจ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอให้ท่าฉันก่อนนี้ แต่ฉันเสียใจที่แต่งงานกับเธอไม่ได้เพราะฉันมีเมียแล้ว"

ให้ท้าย × : คอยช่วยสนับสนุน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ผู้ใหญ่คอยให้ท้ายเด็กอย่างนี้ใจเลว ถึงได้คือนัก"

ไทรกระเทียมต่อขา : คนที่อ้วนมาก ๆ (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "แม่ไทรกระเทียมต่อขามาแล้ว ดูซิอ้วนเสียแทบเดินไม่ไหวแน่ะ"

อกแตก : ความรู้สึกว่าทนไม่ได้ (ประสม-นาม+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ตาย อกแตกคราวนี้แน่ ลูกสาวฉันกล้าขึ้นเสียงกับฉันทีเดียวหรือนี่"

อกหัก : ผิดหวังในด้านความรัก (ประสม-นาม กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "แม่ชื่อกันนี้เคยอกหักมาก่อน จึงมาบวชเพื่อทำจิตใจให้สงบ"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันไม่มีอะไรกับเขาหรอก เพียงแต่ส่งสารคนอกหักเท่านั้น"

อกไหม้ไส้ขม : ไม่มีความสุข (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอไม่รู้หรอกว่าฉันนะ อกไหม้ไส้ขมขนาดไหนที่ต้องเป็นเมียน้อยเขานะ"

อม : โกง, ขโมย (เคี้ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ปปป. เร่งมือสอบสวนเรื่องศึกษาธิการอมเสือนักเรียนที่ส่งไปช่วยนักเรียนขาดแคลน"

อยู่กิน : เป็นสามีภรรยา (ประสม-กริยา+กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "ผิวเมียคู่นี้ อยู่กินกันมาตั้ง ๑๕ ปีแล้ว เพิ่งจัดงานแต่งงานกัน"

อยู่ตัว : เคยชิน (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "ฉันทำงานหนักจนอยู่ตัวแล้ว เตี้ยนี่ไม่รู้สึกเหนื่อย"

- อยู่ห้อง** : อิ่มได้นาน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ข้าวเหนียวฝึกินแล้วอยู่ห้องดีกว่าข้าวเจ้านะ เวลาเดินทางไกลน่าจะเอาข้าวเหนียวไปด้วย"
- อยู่มือ** : อยู่ในอุ้งมือ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ทำเจ้าชู้ดีนัก คอยดูนะฉันจะปราบให้อยู่มือเลย"
- อยู่โยง** : อยู่เฝ้าผี (ประสม-กริยา+กริยา)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ใคร ๆ เขาก็ออกไปข้างนอกกันหมด ฉันก็เลยต้องอยู่โยงคนเดียว"
- อยู่สุข** : อยู่ดี ๆ (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "นี่ผดขโม เเธนนะอยู่สุขเสียบ้างเถอะ ฉันรำคาญแยะแล้ว"
- อยู่หมัด** ✓ : ไม่มีทางตี้นหลุดไปได้ อยู่ในอำนาจ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ผู้ชายที่ทำเจ้าชู้กับหล่อน ถูกหล่อนทำเสน่ห์เสียอยู่หมัดมาหลายรายแล้ว"
- ออกโซน** : ขนแบบสิงแบบค่าง (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ลูกฉันมันไม่ชนเหมือนเด็กอื่นนะซี มันออกโซนเลยจับกันไม่ไหว"
- ออกจิว** ✓ : โกรธจนระงับอารมณ์ไม่อยู่ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "เธอไม่ไปดูยายกานตาออกจิวนี่ แกโกรธที่สามีไปกินข้าวกับนักร้อง"
- ออกดอก** : เอาเงินไปให้คนกู๋ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "สมัยนี้มีใครเขาเอาเงินไปฝากธนาคารกันละ สู้เอาไปออกดอกเสียดีกว่า"
- ออกตัว** : พุดกันความผิดพลาดของตัวไว้ก่อน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "ผมต้องขอออกตัวก่อนนะคริว่าผมไม่สันทัดในเรื่องนี้ อธิบายได้นิดหน่อยเท่านั้น"
- ออกปาก** ✕ : พุด (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "คุณพ่อออกปากเลยว่าเลขาคคนนี่เก่ง ทำงานคล่องไม่ต้องบอกเลย"
- ออกกรส** : สนุก (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "แหม กำลังคุยกันออกกรสทีเดียว ก็ถึงเวลาทำงานเสียแล้ว"
- ออกเรือน** : แต่งงาน (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยาอาการ ตัวอย่าง "พ่อกับแม่ก็ไม่มีอะไรต้องห่วงอีกแล้ว เพราะลูก ๆ ก็ออกเรือนกันไปหมด"

ออกโรง : แสดง, ทำ (ประสม-กริยา+นาม)

กริยากรรม ตัวอย่าง "แหงงานนี้เจ้านายออกโรงเอง เขียวหรือ สงสัยสนุกแน่"

ออกหน้าออกตา : แสดงให้เห็นที่รู้ (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "วารุณีไม่ได้เป็นภรรยาออกหน้าออกตาของคุณวุฒิหรือ"

อ่อนหัด : ฝีมือยังอ่อน (วลี-กริยา+ขยจย)

กริยากรรม ตัวอย่าง "ฝีมือของแฉะยังอ่อนหัดอยู่ กลับไปฝึกปรือให้ดีเสียก่อนค่อยมาสู้กับฉัน"

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "เด็กอ่อนหัดอย่างแฉะกำแหงนัก เดียวก็ตายก่อนจะมีฝีมือหรือ"

อ้อมค้อม : เสี่ยง ๆ , ไม่ตรงจุด (วลี-กริยา+ขยาย)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "มีอะไรก็ให้บอกมาตรง ๆ ไม่ต้องพูดอ้อมค้อมอยู่หรือ"

อ้อยเหยื่อ : หลอกให้เหยื่อมาติดกับ, ล่อเหยื่อ (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "นี่ดู เธอทำผ้าเช็ดหน้าตกแล้ว จะอ้อยเหยื่อหรือ"

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกนี้มาเดินอ้อยเหยื่อแถวนี้ทุกวัน เพื่อจะมีใครหลงมาให้จับบ้าง"

อับจน : ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ (ประสม-กริยา+กริยา)

คุณศัพท์ ตัวอย่าง "ฉันนะถึงที่อับจนแล้ว ไม่รู้จะแก้ไขเรื่องนี้ได้ยังไงดี"

อาหารตา : สิ่งที่คุณแล้วร้อนรมย์ (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "ฉันยังไม่หิวข้าวหรือ เราไปหาอาหารตากันก่อนดีกว่า"

อาหารปาก : เรื่องที่คนชอบขบขิบนินทา (ประสม-นาม+นาม)

นาม ตัวอย่าง "พอสามีของคุณหญิงคนนั้นฟ้องหย่าหาว่าภรรยาไม่สนใจหน้าที่แม่บ้าน คุณหญิงก็เลยตกเป็นอาหารปากของคนทั้งเมือง"

อำ : หลอก (เดี่ยว-กริยา)

กริยากรรม ตัวอย่าง "อ้าว หล่อนซื้อวิกาวติดอกหรือ จันวันก่อนเจ้าหล่อนก็อำฉันว่าซื้อสุชาดา นะซี"

อึ้งขึงขบ : สนใจ, เอาใจใส่ (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยากรรม ตัวอย่าง "สามีฉันเขาไม่อึ้งขึงขบ , ไม่ว่าฉันจะทำอะไร"

อืดขวยแอก : สุรุษสุร่าย (เสริมสร้อยแบบที่สอง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกฉันใช้เงินอืดขวยแอก อย่างกับเป็นลูกมหาเศรษฐี"

- อึกาดาบข่าว** : คนคอยบอกข่าว (ประโยชน์-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 นาม ตัวอย่าง "ไม่รู้อึกาดาบข่าวคนไหนคอยไปบอกแฟนฉัน เรียกว่าฉันไปไหนบ้าง"
- อื้อ** : มาก (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "งานที่บริษัทนี้อื้อเลย แล้วก็ให้เงินเดือนน้อยไม่น่าอยู่เลย"
 กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "เมื่อวันเปิดสำนักงานนะ แยกมาอื้อเลย แต่ไม่รู้ว่าจะต่อ ๆ ไปกิจการจะเป็นยังไง"
- อุ้นเครื่อง** : ลองทำก่อนทำจริง ๆ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ก่อนถึงเวลาแข่งขันเล็กน้อย นักกีฬาอุ้นเครื่องกันที่สนาม เป็นजरเตรียม"
 กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "ใครเป็นแฟนแสนศักดิ์ จะไปดูเขาอุ้นเครื่องก็ได้"
- อุ้นหนาผาดั่ง** : มากมาย (เสริมสร้อย) แบบที่หนึ่ง
 กริยากรรม ตัวอย่าง "งานนี้ผู้คน อุ้นหนาผาดั่ง ดีจริง"คงจะได้กำไรหลายแสนแน่"
- เอวัง** : จบ (เดี่ยว-กริยา)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เธอโกหกเขาอย่างนี้ วันไหนเขาจับได้เอวังพอดีแหละ"
- เองานเอการ** : ตั้งใจทำงาน (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "สมศักดิ์เองานเอการดิฉันะ สมกับที่เป็นคนโปรดของนาย"
- เอาใจ** : ทำตามความต้องการ (ประสม-กริยา+นาม)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "เจ้านายเราเอาใจเรื่องมากจริง ๆ เดี่ยวจะเอาอย่างโน้น เดี่ยวจะเอาอย่างนี้ ฉันเอาใจไม่ถูกแล้ว"
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ฉันอุตสาห์เอาใจเขาราวกับเป็นเทวดา เขายังไม่คิดว่าเราศึกช่วยไม่ได้"
- เอาถ่าน** : เอาการเอางาน(ประโยชน์-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "ถ้าเด็กเอาถ่านฝึกให้ก็ไม่เหนียวหรืออก ถ้าไม่สนใจก็หมดกำลังใจ สอนเหมือนกัน"
- เอาเป็นเอาตาย** : เอาจริงเอาจัง (เสริมสร้อยแบบที่หนึ่ง)
 กริยาริเศษณ์ ตัวอย่าง "คู่นี้เขาเถียงกันอย่างเอาเป็นเอาตายเลยไม่รู้ว่าจะชนะแล้วจะได้อะไรขึ้นมา"
- เอาไปกิน** : ได้ประโยชน์ไป (วลี-กริยา+ขยาย)
 กริยากรรม ตัวอย่าง "แกมัวแต่ซกซำไม่รับชวนขายย เดี่ยวคนอื่นเอาไปกินเสียหรือ"

เอาเรื่อง : มีลักษณะของความไม่ยอมใคร (ประโยค-กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ลูกสาวเรานี่เอาเรื่องนะ นีขนาดตัวเล็ก ๆ ยังอย่างนี้ โต้ขึ้นใคร จะปราบไหวกันนี่"

เอาหน้า : ต้องการได้หน้า, ได้ชื่อเสียง (ประสม-กริยา+นาม)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "พวกทำงานเอาหน้านี่ฉันเกลียดจังเลย ทำงานเฉพาะต่อหน้าเจ้านาย"

แถม ✓ : รับประทาน, ชิม, เข้าถึง (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "มีวชักช้ายืดขาดอยู่อย่างนี้ละก็ไม่ได้แถมแน่เพราะเจ้าหล่อนมีหนุ่มมาจับหลายคน"

โองต้อข่า : คนที่มีรูปร่างอ้วนกลม (วลี-นาม+ขยาย)

นาม ตัวอย่าง "เธอนึกยังงั้นจะถึงได้ยอมแต่งงานกับโองต้อข่ายังงั้น"

โอด ✕ : คร่ำครวญขอความเห็นใจ (เดี่ยว-กริยา)

กริยาอาการ ตัวอย่าง "เมื่อวานตาชู่มาโอดใหญ่กว่ายังไม่มีเงินค่าเช่ามาให้ เพราะนางล้มตืด ๆ กันมา ๓ ปีแล้ว"

บ้าหอบฟาง : รุ่มร่าม , พะรุงพะรัง, เหมือนคนบ้า (ประโยค-ประธาน+กริยากรรม+หน่วยกรรมตรง)

กริยาวิเศษณ์ ตัวอย่าง "ตาคนนี่นี่แต่งตัวเป็นบ้าหอบฟางเลย ไม่รู้ว่ามาจากที่ไหน"

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

รายการถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวน เรียงตามลักษณะ ส่วนประกอบของถ้อยคำนั้น
ประเภทที่มีลักษณะส่วนประกอบเป็นคำ

ข.๑ ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวน ซึ่งเป็นคำเดียวที่มาจากคำนาม ๓๓ ส่วนวน

กระจอก	กระดุก	กระเป่า	กวนชื้อ	แก้ว
เกสือ	ไก่	ขา	คอ	จับฉ่าย
เขียน	ดาว	ทโมน	เทศน์	บท
ประสาธ	ปอด	ผี	ฝอย	มัน
มาเพีย	แมงดา	ไม้	ยิว	ยี่หื้อ
ราพณาสุรย์	ฤทธิ	ลม	ลั่น	ลวะ
เส้น	หมู	หิน		

ข.๒ ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวน ซึ่งเป็นคำเดียวที่มาจากคำลักษณนามมีส่วนวนเดียว

คือ กิ่ง

ข.๓ ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวน ซึ่งเป็นคำเดียวที่มาจากคำกริยา ๔๘ ส่วนวน

- มาจากคำกริยากรรมมี ๒๔ ส่วนวน

กรอบ	กร้อย	กระทั่ง	กล่อม	เค็ม
งอม	แจ่ม	ช่วย	ซัด	แข็ง
ตั้ง	แดง	ตรัสรู้	บวม	บิน
เปื้อย	ปูด	เปรี้ยว	ผิด	พอง
ไม่ย่อย	ไม่ยี่พระ	สลับ	หวาน	ห้าม
อื้อ	เอวัง	โอด		

- มาจากคำกริยาสกรรมมี ๒๒ ส่วนวน

กระทั่ง	กล่อม	กลิ้ง	กวน	กวาด
กิน	เก็บ	โกย	เขม่น	เชก
ไขว้	ครอบ	กวาง	คว่ำ	คว่ำ
คว่ำจ๊ะ	เขียน	จม	จับ	จ๊ะ

จับ	แจว	เฉ่ง	เขี้ยว	เขื่อน
เซ็ด	เขียด	ซ้อม	เข็น	คอง
ดับ	คิง	จุด	โคด	คัม
ดอด	ดอม	คุ่น	ถลุง	ไถ
ปี่	เบ่ง	ปล่อย	ป็น	เปิด
เผา	เม้ม	ร่อน	รีด	รู้สึก
เลีย	สนตะพาย	สวด	ลับ	ลุ่ม
หยอด	หิว	หิว	เหยียบ	อม
อำ	แอม			

ข.๔ ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวน ซึ่งเป็นคำเดี่ยวที่มาจากคำบอกจำนวนนับมี ๒ ส่วนวน
คือ หมิ่น และ ร้อยแปด

ข.๕ ชนิดที่มีลักษณะ เป็นคำประสมแบบนาม + นาม มี ๕๕ ส่วนวน

กัญแจมี	ซี่ปาก	ไขดาว	คอทองแดง	เชื่อมมือ
จิ้งจอกสังคม	เจ้าถิ่น	เจ้าน้ำตา	เจ้ามือ	ใจเพชร
ช่องทาง	เฒ่าหัวงู	ดอกฟ้า	ดาวไถ	ต้นตอ
ตาถั่ว	เท้าไฟ	น้ำมันตร	น้ำยา	บันท้ายดินระเบิด
ปากตะไกร	ปากตลาด	ปากดำแย	ปากบอน	ปากปลาร้า
ผีทะเล	ผีเสื้อยักษ์	พ่อพวงมาลัย	มารหัวชน	มือกา
มือบอน	มั่งสายบัว	แม่พิมพ์	แม่แรง	แม่เหล็ก
ไม้ตาย	ไม้นวม	ลาวคลาย	สิ้นทอง	สิ้นสังกา
ลูกยอ	ลูกหม้อ	สมัยหิน	สวนสนาม	เลียนหนาม
เสือผู้หญิง	หน้าตัวเมีย	หน้าเลือด	หมาหมู่	หมูสนาม
หลังจาก	เหลียมดู	หัวกะติ	หัวขี้เสื่อย	หัวไม้
หัวแรง	หัวเห็ด	อาหารตา	อาหารปาก	

ข.๖ ชนิดที่มีลักษณะเป็นคำประสมแบบนาม + กริยา มี ๔๗ ส่วนวน

- ชนิดที่ทำหน้าที่เหมือนคำนามมี ๒๓ ส่วนวนได้แก่

กาฝาก	แกะคำ	ไก่อ่อน	ของร้อน	ไข่แดง
ควีนหลง	ดาวไกล	ตลาดมืด	ทางผ่าน	นกต้อ
มดแดง	ม้ามืด	มือมืด	แม่พิมพ์	ไม้แข็ง
ไม้เด็ด	ไม้ตาย	ยาหอม	ลูกยอ	ลูกหลง
ศาลเตี้ย	เส้นตาย	หลุมพราง		

- ชนิดที่ทำหน้าที่เหมือนคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำกริยาวิเศษณ์ มี ๒๔ ส่วนวน

ได้แก่

ขวัญเสีย	ขวัญหาย	ขวัญอ่อน	คอสูง	เงินหนา
เงินแข็ง	ใจแข็ง	ใจแคบ	ใจง่าย	ใจสิด
ใจขึ้น	ใจเด็ด	ใจแตก	ใจลอย	ใจเสีย
ตีแตก	ตีฟ่อ	ตบะแตก	ตาขาว	ตาเขียว
ตาตั้ง	ตาต่ำ	ตาลุก	ถั่วดำ	ถ้ามอง
เถนตรง	ทรพย์จาง	ท้องกาง	ท้องขึ้น	นกรู้
บ้องตัน	โบแดง	ปากกล้า	ปากเบา	ปากเปราะ
ปากโป้ง	ปากมาก	ปากยาว	ปากเสีย	ปากหนัก
พื้นเสีย	มือเดิบ	ลมจับ	ลมใส่	ศอกกสับ
สันหลังยาว	เส้นสั้น	เส้นลิก	เสียงเขียว	ไส้แขวน
ไส้แห้ง	หน้าคว่ำ	หน้างอ	หน้าตาย	หน้าบาน
หน้าเป็น	หน้ามืด	หน้าเสีย	หน้าใหญ่	หลักลอย
หลังยาว	หัวแข็ง	หัวป่น	หัวสูง	หัวเสีย
หัวใส	หัวหมุน	หัวแหลม	หัวอ่อน	หูเบา
หูฟัง	หูหนัก	อกแตก	อกหัก	

ข.๗ ชนิดที่มีลักษณะเป็นคำประสมแบบกริยา + กริยา มี ๓๖ ส่วนวน

เข้าปึ้ง	เข้าหา	จับจด	ขัดทอด	ข้อมค้ำง
ได้เสีย	ติดปาก	ติดพัน	ติดลบ	ตีกิน
ดีจาก	ดีคืน	ดีแผ่	เตะถ่วง	เต็มกลืน
โตรุ่ง	ทับถม	ทะโลม	ปอกลอก	ปลุกฝัง
เป็นต่อ	ผูกขาด	ฝากฝัง	พาซื้อ	มัวสูม
ไม่ใช่เล่น	ร่วงโรย	วิ่งเต้น	สั่งสอน	สับหลัก
หลับนอน	เหลือเกิน	หวานล่อม	หากิน	อู้กิน
อยู่โงง				

ข.๘ ชนิดที่มีลักษณะเป็นคำประสมแบบกริยา + นาม มี ๒๕๐ ส่วนวน

กลัดมัน	กลับคำ	กลับใจ	กลับตัว	กลิ้งทูด
กวนนัยน์ตา	กวนประสาท	กินตำแหน่ง	กินโต๊ะ	กินแถว
กินน้ำตา	กินผิว	กินเมีย	กินเมือง	กินรังแตน
กินเส้น	กู่หน้า	แก้ตักรี	แก้แดด	แก้วัด
แก่มือ	แก้ง่า	แก้งหน้า	ข่มหมู	ขวางตา
ขวางโลก	ขวางหู	แขวนกระเพาะ	ขัดคอ	ขัดใจ
ขัดดอก	ขัดตาทัพ	ขัดหู	ขาดมือ	ขายหน้า
ขึ้นคาน	ขึ้นสมอง	ขึ้นเสียง	ขึ้นหน้า	ขูดเลือด
เข้ากระดูกดำ	เข้าขา	เข้าเค้า	เข้าฉาย	เข้าตัว
เข้าตุ้	เข้าท่า	เข้าเนื้อ	เข้าฝัก	เข้าพุง
เข้าไส้	เข้าหน้า	เข้าหม้อ	เข้าหู	แข็งข้อ
แข็งใจ	ไขหู	คว่ำบาตร	คับใจ	คาดหน้า
คาบเส้น	คินครุ	คินคำ	ฆ่าเวลา	งอมพระราม
งามหน้า	จนใจ	จนตรอก	จนแต้ม	จนมุม
จมเบ้า	จับจิต	จับตา	จุงจมูก	ฉีกหน้า
ชกเนื้อ	ชูปตัว	เชื่อน้ำมนต์	เชือมือ	ชาวเสียง

ตักคอ	ดำดิน	ดำน้ำ	เดินโต๊ะ	ใต้หน้า
ตกกระป๋อง	ตกถึงข้าวสาร	ตกที่นั่ง	ตกปาก	ตบตา
ต่อปาก	ดอกหน้า	ตั้งตัว	ตั้งหน้า	ตัดใจ
ตัดบท	ตัดหน้า	ต้นคอหอย	ตำตา	ตากสมอง
ตากหน้า	ตากอากาศ	ตายใจ	ตายด้าน	ติดกับ
ติดลม	ติดหมัด	ตีปีก	ตีฝีปาก	ตีสีหน้า
เตะจมูก	เต็มคราบ	เต็มบาท	เต็มอก	ถกเขมร
ถ่อร่าง	ถอดเขี้ยวเล็บ	ถอนคำพูด	ถอนตัว	ถ่างตา
ถึงใจ	ถือหาง	ถูกคอ	ถูกใจดำ	ถูกโรค
ท่อมหัว	ทอดตัว	ทอดน่อง	ทอดสะพาน	หันครั้น
ทำพิษ	เทกระຈາด	เทครัว	แทงใจดำ	นอนใจ
นอนนก	น้อยหน้า	นั่งชิง	บอกศาลา	บ้าเลือด
บ้าน้ำลาย	บากหน้า	บาดใจ	บาทตา	บาดหู
ปับน้ำตา	เบาใจ	เบาเต็ง	เบาไม้	แบกหน้า
แบ่งภาค	ปรีปาก	ปล่อยตัว	ปักใจ	ปั้นหัว
ปั้นสีหน้า	ป็นเกลียว	เป็นพายุ	เปิดอก	เปลี่ยนมือ
แปรพักตร์	เพลงฤทธิ์	ผ่าเหล่า	เผาขน	แผ่กระຈາด
แม่ศักราช	ฝังใจ	ฝังหัว	ฝากชื่อ	ฝากตัว
ฝากลวดลาย	พะงังสี	มุดหัว	ไม่กินน้ำ	ไม่ใช่ซีโก้
ไม่เต็มบาท	ไม่เต็มเต็ง	ยกครู	ยกเค้า	ยกเมฆ
ยกยอด	ยิ้มใจ	ยิงฟัน	ยื่นคำขาด	ยื่นจมูก
เย็นใจ	ร้อนตัว	ร้อนอาสน์	รำพัน	รู้ไส้
ลงขัน	ลงแขก	ลงมือ	ลงรอย	ล้วงตับ
ล่องหน	ลอยชาย	ลอยล่ำ	ลั่นวาจา	ลับปาก
เล่นงาน	เล่นตัว	เล่นตา	เล่นพวก	เล่นเพื่อน
เล่นไม้ปิด	เล่นลั่น	เล่นสำนวน	ไล่เบี้ย	วางมาด

วิ่งรอก	วิ่งราว	ไว้ตัว	ไวไฟ	ไว้ลาย
ไว้หน้า	สังเดช	สร้างตัว	สวนสนาม	สวมเขา
สวมรอย	สะกิดใจ	สะกดใจ	สะกดตา	สะทอนใจ
สะบัดข้อ	ลั่นชื่อ	ลั่นบุญ	เสียคน	เสียตัว
เสียท่า	เสียที	เสียปาก	เสียเส้น	เสียเหลี่ยม
เสียวไล	เลือกกระโหลก	ไล่ตีหมา	ไล่ความ	ไล่หัว
หนักข้อ	หนักใจ	หนักท้อง	หนักมือ	หนักอก
หนาหู	หนีน้า	หนูนหลัง	แทงใจ	หมดตัว
หมดพก	หมดพุง	หมายหัว	หย่อนใจ	หย่อนอารมณ์
เหยียบจมูก	หลงลม	หลวมตัว	หลับนก	หวานหู
หักใจ	หักหน้า	หักหลัง	หาเรื่อง	หัวท้อง
ให้ท่า	ให้ท้าย	อยู่ตัว	อยู่ท้อง	อยู่มือ
อยู่หมัด	ออกโซน	ออกจิว	ออกตัว	ออกปาก
ออกรส	ออกเรือน	ออกโรง	อุ้นเครื่อง	เอาหน้า

ประเภทที่มีลักษณะส่วนประกอบเป็นวลี

ข.๔ แบบที่ประกอบด้วยนามและส่วนขยายมี ๘๔ ส่วนวน

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยหลักซึ่งเป็นคำนาม ๒ คำเรียงกันมี ๑๖ ส่วนวน

กระโถน/ท้องพระโรง	ครึ่ง/พระเจ้าเหา	ใจ/พระ	ชัน/ปลาหมิ้น
ตีน/ผี	ตีน/แมว	ปลาย/แถว	ปาก/กระโถน
แม่ค้า/ท่าเตียน	แม่/เสือ	ลั่น/จรเข้	ลูก/ทรีพี
หญ้า/ปากคอก	หน้า/ม้า	หมู/โคราช	หัว/โซน

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยหลัก และหน่วยคุณศัพท์มี ๒๗ ส่วนวน

ก้น/หนัก	ก้าม/ใหญ่	คอ/แข็ง	คาง/เหลือง
ใจ/ป้า	ตัว/การ	ตัว/เปล้า	ตา/โต
ท้อง/ก๊ว	ปาก/แข็ง	ปาก/คม	ปี/มะโว้
มือ/ขวา	มือ/แข็ง	มือ/ไว	มือ/อ่อน

ลูก/จ็อก	ลูก/แหง	หน้า/ด้าน	หน้า/บาน
หน้า/หนา	เหลี่ยม/จัด		
ข้าง/เท้าหน้า	ข้าง/เท้าหลัง	น้ำ/บ่อทราย	น้ำ/บ่อน้อย
ยา/หม้อใหญ่			

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยหลักและหน่วยจำนวนมี ๕ ส่วน

ดาบ/สองคม	ตุ้ม/สามโคก	ผู้ดี/แปดสาแหรก	นก/สองหัว
หมา/สองราง			

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยหลัก และหน่วยขยายเสริมมี ๖ ส่วน

ไม้/นอกกอ	ลูกไก่/ในกำมือ	เลือด/ในอก	หนัง/หน้าไฟ
หมู/ในอวย	หอก/ข้างแคร่		

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยหลัก และอนุพากย์คุณศัพท์มี ๑๓ ส่วน

ช้อง/ปากแตก	ตัว/เป็นเกลียว	ตา/เป็นมัน	ถ่าน/ไฟเก่า
น้ำลาย/แตกฟอง	ปลาร้า/ค้างปี	ผ้า/พับไว้	พ้อ/เนื้อหอม
พ้อ/เรือพ่วง	ราว/สันหลังหว่า	เสาไฟฟ้า/เดินได้	หมา/หัวเน่า
ไทรกระเทียม/ต่อขา			

- ชนิดที่ประกอบด้วยคำบอกจำนวนและลักษณนาม มี ๖ ส่วน ได้แก่

ดู/หู	ร้อย/สิ้น	ร้อย/เล่ห์	ร้อย/เล่มเกวียน
ร้อยเอ็ด/เจ็ดยี่สิบห้า	ห้า/แต้ม		

ข.๑๐ ระบบที่ประกอบด้วยกริยาและส่วนขยาย มี ๖๕ ส่วน

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยแก่น ซึ่งเป็นคำกริยา ๒ คำเรียงกัน มี ๒๓ ส่วน

กัน/ชน	แก้ม/เผ็ด	ขบ/ไม่แตก	จบ/เห่
จม/ไม่ลง	แซ่/เย็น	ดับ/ร้อน	เด็ด/ขาด
ถอน/หงอก	ถือ/ดี	หัน/กิน	ปล่อย/แก่
พัง/ขึ้น	พัง/ไม่ขึ้น	ไม่หัน/กิน	รีด/ไถ
ล้ม/ทับ	ลอง/ดี	วาง/โต	เหม็น/เปื้อน
อยู่/สุข	อ่อน/หัด	เอาไป/กิน	

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยแก่น และหน่วยขยายมี ๒๔ ส่วนวน

กิน/ดิบ	ขบ/เผา	ดู/แคลน	ดู/คาย
เด็ด/เด็ด	ตี/เลมอ	เต็ม/ประดา	บาน/ตะโก
บาน/ปลาย	บิด/ตะกุด	บิน/เดี่ยว	ฝัน/หวาน
แยม/พราย	รู้/มาก	เรียบ/วุธ	ลอย/นวล
เลย/เถิด	เลี้ยง/ต้อย	อ้อม/ค้อม	หายใจ/ไม่ทั่วท้อง
เกิด/ป็น้ำมาก	เกิด/ป็น้ำน้อย		
คม/ในฝัก	มา/เหนื่อเมฆ		

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยแก่น และหน่วยจำนวนมี ๕ ส่วนวน ได้แก่

แจง/สี่เบี้ย	ตี/สองหน้า	แผ่/สองสลึง	มิด/แปดด้าน
ย่าง/สามชุก			

- ชนิดที่ประกอบด้วยหน่วยแก่น และอนุพากย์วิเศษณ์มี ๘ ส่วนวน ได้แก่

เข้า/ตาจน	ตก/นรก/ทั้งเป็น	ตบ/มือ/ข้างเดียว	ตาย/ทั้งเป็น
ตี/ตน/ไปก่อนไข้	นอน/ตาไม่หลับ	นอน/ตีพุง	ล้ม/ทั้งยืน

- ชนิดที่หน่วยแก่นประกอบด้วยกริยา ๒ คำ และมีกรรมอยู่กลางมี ๕ ส่วนวน ได้แก่

ตี/ไข/แตก	ตี/วง/กั้น	ถีบ/หัว/ส่ง	มัด/มือ/ชก
ย้อม/แมว/ขาย			

ข.๑๑ แบบที่ประกอบด้วยคำกริยารวิเศษณ์ และกริยาหรือนามมี ๒๒ ส่วนวน ได้แก่

สุด/ดู	สุด/ขีด	สุด/เหวี่ยง	เหลือ/ขอ
เหลือ/เงิน			
ก่อน/เพื่อน	ไกล/ป็นเที่ยง	เป็น/ก่อง	เป็น/กำลัง
เป็น/จากๆ	เป็น/เขียน	เป็น/คอกเห็ด	เป็น/บัว
เป็น/เขี่ยบน	เป็น/เขี่ยล่าง	เป็น/เขื้อ	เป็น/ระนาว
เป็น/ลมๆ	เป็น/หมั่น	เป็น/อื่น	ผิด/ใจ
ล้ำ/หน้า			

ข.๑๒ แบบที่ประกอบด้วยคำบุพบทและคำนาม มี ๔ ส่วนวน ได้แก่

แต่/คืบ	แต่/ทางอึ่ง	นอก/ทรู	นอก/คอก
นอก/ใจ	นอก/รีด	นอก/เรื่อง	นอก/ไส้
ใน/หน้า			

ข.๑๓ แบบที่ประกอบด้วยคำ และส่วนขยาย ซึ่งเป็นแบบเสริมสร้อยมี ๑๓๕ ส่วนวน

- ชนิดที่เป็นการเสริมสร้อย แบบซ้ำคำ ๑๒ ส่วนวน

กระทบกระทั่ง	กระทบกระ เทียบ	กระแทกกระทั้น	กล้วยๆ
ข้างๆ คูๆ	งูๆ ปลาๆ	ถั่วๆ	น้องๆ
ลมๆแล้งๆ	เลาๆ	สดๆ ร้อนๆ	หมูๆ

- ชนิดที่เป็นคำขยายคู่แบบ WX WXWY / WYWX ๘๒ ส่วนวน

ลักษณะที่คำเสริมสร้อย เป็นคำเสริมปฏิภาคมี ๑๑ ส่วนวน

เข้าพระเข้านาง	งอมืองอตีน	ตัด เป็นตัดตาย	พ่อนสั้นพ่อนยาว
พ่อนหนักพ่อนเบา	ผีเข้าผีออก	รวบหัวรวบหาง	เอาเป็นเอาตาย
นั่งกินนอนกิน	ฟังหูไว้หู	มือห่างตีนห่าง	

ลักษณะที่คำเสริมสร้อย เป็นคำเสริมประสมมี ๔๑ ส่วนวน

กิน เลือดกินเนื้อ	ซีหมูซีหมา	ขึ้นหน้าขึ้นตา	เข้าด้ายเข้าเข็ม
คง เส้นคงวา	คาหนังคาเขา	คาบลูกคาบดอก	เคียงบ่าเคียงไหล่
ดอง เปี้ยวดองเค็ม	ตาเพื่องตาสลับ	ตามมีตามเกิด	ดินโรงดินศาล
ถึงพริกถึงขิง	ปลาชิวปลาซ่า	ปากหอยปากปู	ปากเหยี่ยวปากกา
เป็นปาก เป็นเสียง	เป็นปี เป็นขลุ่ย	เป็นหิน เป็นไฟ	เป็นหู เป็นตา
แปด เหลี่ยมแปดคม	เปิดหูเปิดตา	ผิดฝาผิดตัว	ผิดหูผิดตา
พระอิฐพระปูน	พลอยฟ้าพลอยฝน	พอพืดพอ เหวี่ยง	พอหอมปากหอมคอ
มีเนื้อมีหนัง	มีหน้ามีตา	ยื่นมูยื่นแมว	ร่วมโพธิ์ร่วมไทร
ลูก เสือลูกจรเข้	สมน้ำสมเนื้อ	สอดครู่สอดเห็น	ลุ่มสี่ลุ่มห้า
หมด เขี้ยวหมดเล็บ	หัวแก้วหัวแหวน	หัวฟุงหัวมัน	เห็นดำเห็นแดง
ออกหน้าออกตา			

ลักษณะคำเสริมสร้อย เป็นคำเสริมซ้อนมี ๓๐ ส่วน

เข้าได้เข้าไฟ	คาราคาซัง	งอกงอชิง	จับพลัดจับพลู
ดูคำดูดี	ตาเล็กตาน้อย	ดีโพลดีพาย	ตัวตั้งตัวตี
เต็มเม็ดเต็มหน่วย	น้ำพิกน้ำแรง	ปากเขิกปากแฉะ	เป็นกอบเป็นกำ
เป็นกำเป็นกอง	เป็นคั่งเป็นแคว	เป็นชั้นเป็นอัน	เป็นบ้าเป็นหลัง
เป็นฝั่งเป็นฝา	เป็นไม้เชื้อไม้เบา	เป็นพรรคเป็นเวร	เป็นล่าเป็นลัน
เป็นโล้เป็นพาย	ร้อยสี่ร้อยอย่าง	รู้แล้วรู้รอด	ลูกนกลูกกา
หาเศษหาเลย	หัวปักหัวปำ	หัวหลักหัวตอ	เอางานเอาการ
เขี่ยน้อยหอยน้อย	สาตเสี่ยเทเสี่ย		

- ชนิดที่เป็นคำขยายคู่แบบ $B_1 B_2 \longrightarrow B_1 B_2 Z Z$ ๔๑ ส่วน

กรวดน้ำคว่ำกะลา	กินอยู่พวย	ขาวแดงแกงร้อน	ข้าวยากหมากแพง
ข้าวใหม่ปลามัน	คอขาดบาดตาย	จับต้นชนปลาย	ช้วนตาปี
เข็ดหน้าซुตา	ตกลงปล่องขึ้น	ตัดญาติขาดมิตร	(ท้องยุงพุงกระสอบ)
นอนหลับทับสิทธิ์	น้ำร้อนน้ำชา	นุ่งลมหม่มฟ้า	ปากกัดตีนถีบ
ปีกกล้าขาแข็ง	ลดลาวาตอก	ล้มหมอนนอนเสื่อ	ล้มหัวจมท้าย
ลืมนตาอำปาก	ลูกท่านหลานเธอ	ลูบหน้าปะจมูก	สิ้นเนื้อประดาตัว
สิ้นไร้มืดดอก	สุกเอาเผากิน	สุดลิ่มทิ่มประตู	สุดหล้าฟ้าเขียว
หมอบราบคาบแก้ว	หมายมั่นปั้นมือ	เหลือบ่ากว่าแรง	หวานอมขมกลืน
หัวเดียวกระเทียมลีบ	หัวนอนปลายตีน	หัวทกกันขริด	หูดับตีใหม่
หูปาดตาเถื่อน	อกใหม่ไส้ขม	อินังซังซ้อ	อีหลุยจุยแจก
อุ้นหนาฝ้าคั่ง			

ประเภทที่มีลักษณะส่วนประกอบ เป็นประโยค

ข.๑๔ ชนิดที่มีลักษณะ เป็นประโยคแบบกริยากรรม + กรรมตรงมี ๑๒๗ ส่วน

กต/หัว	กลับ/ตาละบัตร์	กลับ/บ้านเก่า	ก่อ/หวอด
กต/พัน	กิน/ไข	กิน/ไขแดง	กิน/เครื่องเขิน
กิน/น้ำพริกถ้วยเดียว	ขาย/ขนมจีบ	เข้า/ตางน	เข้า/กสิบเมฆ

แขวน/นวม	ไข/ก๊อก	คว่ำ/บาตร	คว่ำ/น้ำเหลว
คัน/ปาก	คัน/มือ	คิด/บัญชี	งัด/ข้อ
จม/ปลัก	จับ/เส้น	จี้/เส้น	แจก/แว่น
แจก/หมอน	แจก/หมาก	แจ/โพย	ชัก/ดาบ
ชัก/โย	ชี้/นิ้ว	ติด/ลูกคิด	ดู/ตาม้าตาเรือ
เด็ด/ดอกฟ้า	เดิน/ตลาด	เดิน/แต้ม	โอด/รม
ตก/หลุม	ต้ม/หมู	ต้อง/ศรغامเทพ	ตะครุบ/กบ
ตัด/ช่องน้อย	ติด/ร่างแห	ตี/ท้ายคร่าว	เต็ม/ประตู
เต็ม/ปาก	ถอน/ราก	ถึง/บางอ้อ	ถือ/บังเหียน
ถูก/ขา	ถูก/เส้น	หึ่ง/ทวน	ทูป/หม้อข้าว
นอน/ตาไม่หลับ	นั่ง/เก้าอี้	แบ/มือ	ปล่อย/เกาะ
ปล่อย/ไก่	ปลุก/ลูกมะพูด	บัก/หลัก	ปิด/ขา
ปิด/กลอง	ปิด/ปาก	ปี/มะโว้	เป่า/ผี
เปิด/กลอง	เปิด/ฉาก	เปิด/ทาง	เปิด/โปง
ไปค้า/ถ่าน	ไป/น้ำขุ่นๆ	พลิก/กระเป่า	พาด/แข่ง
ม้วน/เสื่อ	มา/ตะเกาเดียวกัน	มา/ไม้ไหน	มี/ปลอกคอ
มี/ภาชิกว่า	มี/เรื่อน	ไม่ได้/ความ	ไม่ได้/ศัพท์
ไม่เป็น/ลับประรด	ไม่พัน/ชวดจล	ยก/ธงขาว	ยก/นิ้ว
ยก/ทางตัวเอง	ยัน/ป้าย	ย่ำ/หัวตะปู	ย็น/กระต่ายขาเดียว
โยน/กลอง	ร้อน/ผ้าเหลือง	ระ/สะเกิด	รู้/ใต้
เรียง/คิว	ลง/คอ	ลง/ทูน	ลบ/ลายเสือ
ลบ/เหลี่ยม	ล้าง/คอ/ชูเห่า	ลอก/คราบ	ลอย/แพ
ลัก/ไก่	ล้าง/มือ	ล้าง/สมอง	ลูบ/คม
วัด/พื้น	วัด/รอยตีน	วาง/ก้าม	วาง/มือ
เวียน/เทียน	สวม/หน้ากาก	สูบ/เลือด	เสียบ/น้ำตา
เสียบ/ยี่ห้อ	เสียบ/แรง	ใส่/ไฟ	ใส่/หน้ายักษ์

ไล่/หัวโขน	หมค/เปลือก	หยอด/น้ำมัน	หลอก/เด็ก
หวง/ก้าง	หวาน/คอแรง	เหวี่ยง/แห	ออก/ดอก
อ้อย/เหยื่อ	เอา/ถ่าน	เอา/เรื่อง	

ข.๑๕ ชนิดที่มีลักษณะเป็นประโยคแบบประธาน + กริยาอาการ

กระดุก/แข็ง	กระเป๋/เบา	กระเป๋/หนัก	โคม/ลอย
ถัง/แตก	น้ำลาย/ไหล	เนื้อ/หอม	บ่อน/แตก
แพ/แตก	มวย/ล้ม	มือ/ไม่ถึง	มือ/สะอาด
แมว/มอง	เรือ/พัง	แรง/ถามหา	แรง/ทิ้ง
ลั่น/ห้อย	สายป่าน/ลั่น	เส้นยาแดง/ผ่าแปด	เสือเผ่า/จำศีล
เสือ/นอนกิน	หมา/ลอบกัด	หัวเรือ/ใหญ่	

ข.๑๖ ชนิดที่มีลักษณะเป็นประโยคแบบประธาน + กริยาอาการ + กรรมตรง

กระดิงงา/ลนไฟ	ก้าง/ขวางคอ	ไก่/รอง/บ่อน	ขวาน/ผ่า/ซาก
คลื่น/กระทบ/ฝั่ง	จรเข้/ขวาง/คลอง	ชีพจร/ลง/เท้า	ดาว/ค้าง/ฟ้า
เด็ก/เลี้ยง/แกะ	เด็ก/อม/มือ	น้ำตา/เช็ด/หัวเข่า	น้ำ/ท่วม/ปาก
ปู่โสม/เผ่า/ทรัพย์	ผ้าซีริ่ว/ห่อ/ทอง	พระยา/เท/ครัว	แพะ/รับ/บาป
ม้า/ติด/กระโหลก	แม่หม้าย/ทรง/เครื่อง	ไม้/ไถล/ฝั่ง	ว่าว/ติด/ลม
ราว/ลิม/ดิน	เสือ/ซ่อน/เล็บ	हनอน/บ่อน/ไล่	หนู/ตก/ถังข้าวสาร
หมา/หวง/ก้าง	หัว/รา/น้ำ	อีกา/คาบ/ข้าว	ไอ้บ้า/ทอน/ฟาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

รายการถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนเรียงตามลักษณะหน้าที่

สำนวนนาม

กระดั่งงาฉนวนไฟ	กระโดนท้องพระโรง	กระเป่า	กลอนสด	กั้นชน
กาฝาก	ก้างขวางคอ	กึ่งแห่งเยอรมัน	กฤษณา	กุนชื้อ
เก้ายี่	แกะดำ	เกลือ	ไก่อรงบ่อน	ควีนหลง
ของร้อน	ชา	ซี่ปาก	ไซ่แดง	เงื่อมมือ
คอ	คอทองแดง	คู้หู	ฉิ่งปากแตก	ข้างเท้าหน้า
จรเข้ขวางคลอง	จิ้งจอกสังคม	เจ้ามือ	ช่องทาง	คาบสองคม
ข้างเท้าหลัง	ชั้นบลามัน	เผ่าหัวงู	ดอกฟ้า	เด็กอมมือ
ดาว	ดาวค้างฟ้า	ดาวโต	เด็กเลี้ยงแกะ	ต้นตอ
ตลาดมืด	ตัวการ	ตัวตั้งตัวตี	ดินแมว	ดินโรงดินศาล
คุ่มสามโคก	ถ่านไฟเก่า	ทโมน	ทางผ่าน	นกด่อ
นกสองหัว	น้ำบ่อทราย	น้ำบ่อน้อย	น้ำพักน้ำแรง	น้ำมนต์
น้ำยา	น้ำร้อนน้ำชา	บท	ปลาชิวปลาซ่า	ปลาร้าค้างปี
ปลายแถว	ปากหอยปากปู	ปากเหยี่ยวปากกา	บุโสมเผ่าทรัพย์	ผ้าขี้ริ้วห่อทอง
ผ้าพับไว้	ผีเสื้อยักษ์	ผู้ตีแปดสาแหรก	พระยาเทศร์	พระเอก
พ่อเนื้อหอม	พ่อพวงมาลัย	พ่อเรือพ่วง	แพะรับบาป	มดแดง
มวยล้ม	ม้าดีดกระโหลก	ม้ามิด	มารหัวชน	มือกา
มือขวา	มุ้งสายบัว	แม่ค้าท่าเตียน	แม่พิมพ์	แม่แรง
แม่เสือ	แม่หม้ายทรงเครื่อง	แม่เหล็ก	แมวมอง	ไม้
ไม้ใกล้ฝั่ง	แม่แข็ง	ไม้เค็ด	ไม้ตาย	ไม้ نرم
ไม้นอกกอ	ยาหม้อใหญ่	ยี่ห้อ	ร่มโพธิ์ร่มไทร	ร้อยเล่มเกี่ยว
แรงทิ้ง	ฤทธิ์	ลม	ลมปาก	ลาวตลาย
ลิ้น	ลูกไก่ในกำมือ	ลูกจ๊อก	ลูกทรี	ลูกท่านหลานเธอ

ลูกนกลูกกา	ลูกยอ	ลูกเสื่อลูกจรเข้	ลูกแหง่	ลูกหม้อ
ลูกหลง	เลือกในอก	วัวล้มตีน	วัวสันหลังทวะ	ว่าวติดลม
หาลเตี้ย	จับแปดมงกุฏ	เส้น	เส้นตาย	เสาไฟฟ้าเดินได้
เสียนหนาม	เสื่อข้อนเล็บ	เสื่อเคาะจำศีล	เสื่อนอนกิน	เสื่อผู้หญิง
หนอนบ่อนไส้	หนังหน้าไฟ	หน้าตัวเมีย	หน้าม้า	หนุตกถังข้าวสาร
หมาลอบกัด	หมาสองราง	หมาหมู่	หมาหัวเน่า	หมาหวงก้าง
หมูโคราช	หมูสนาม	หลังฉาก	หลุมพราง	เหลี่ยมดู
หอกข้างแคร่	หัวกะติ	หัวโขน	หัวนอนปลายตีน	หัวฟุงหัวมัน
หัวเรือใหญ่	หัวแรง	หัวหลักหัวตอ	โหลกระเทียมต่อขา	อาหารตา
อาหารปาก	อีกาดาบข้าว	โอง่ต่อขา	ข้าวแดงแกงร้อน	ซีเส็บ
<u>สำนวนคุณศัพท์</u>				
กระบ้อง	กล้วยๆ	อับจน	ข้าวยากหมากแพง	ซีหนูซีหมา
ขึ้นสมอง	ขึ้นหน้าขึ้นตา	เข้าได้เข้าไฟ	เข้าพระเข้านาง	โซ่ดาว
ครึ่งพระเจ้าเหา	คอขาดบาดตาย	แก้ทางอึ้ง	โคมลอย	ใจเพชร
ตัวเปล่า	ตัวๆ	ท่วมหัว	เท่าไฟ	นอกครุ
นอกไส้	ในไส้	<u>เบาเต็ง</u>	โบแดง	ปากกระโถน
ปากตะไกร	ปากปลาร้า	เป็นขึ้นเป็นอัน	ผีทะเล	พอดพอดเหวี่ยง
มีบลอกคอ	ร้อยแปด	ร้อยล้น	ล้นทอง	สมัยหิน
สองใจ	หย่าปากคอก	หนักอก	หนักน้ำ	หมูๆ
หลักลอย	หัวแก้วหัวแหวน	หัวไม้	หัวเห็ด	ออกหน้าออกตา
<u>สำนวนกริยานำ</u>				
กตหัว	ชวนกระเพาะ	แข็งใจ	จับตา	ตั้งหน้า
ตัดใจ	ตัดข่องน้อย	ตากหน้า	ถ่อร่าง	ถ่างตา
ปากหน้า	แบกหน้า	ป่วยการ	บักใจ	เปิดฉาก
ลงทุน	เวียนเทียน	เสียแรง	ไสหัว	หลวมตัว
หัวห้อง				

สำนวนกริยาอาการ

กั้นหนักร	กบดาน	กรวดน้ำคว่ำกะลา	กร่อย	กระตุก
กระตุกแข็ง	กลับคำ	กลับใจ	กลับตาละ บัตร	กลับตัว
กลับบ้านเก่า	กลับ	กลับพูด	ก่อหวอด	กัดฟัน
กำมใหญ่	กินไข	กินเครื่องเส้น	กินคิบ	กินน้ำหา
กินน้ำพริกถ้วยเดียว	กินรังแตน	กินอยู่พวย	เกิดป็น้าน้อย	เกิดป็น้ำมาก
แกตีกรี	แกวัด	แกล่า	แกหน้า	ชนหน้าแข็งไม่ร่วง
ข่มขุม	ขวัญเสีย	ขวัญหาย	ขวัญอ่อน	ขัดดอก
ขัดตาทัพ	ขาดมือ	ขาดขนมจับ	ขึ้นคาน	ขึ้นหน้า
เข้าเค้า	เข้าฉาน	เข้าค้ายเข้าเขม	เข้าตุ้	เข้าบึ้ง
เข้าฝัก	เข้าพุง	ไขก๊อก	ไขหู	กงเส้นคงวา
คมในฝัก	ควักกระเป่า	คว้าน้ำเหลว	คอสูง	คั้นปาก
คั้นมือ	คาราคาซัง	คาดหน้า	คาบเส้น	คั้นครุ
คั้นคำ	เค็ม	งอมืองอตีน	งอมพระราม	เงินหนา
จนใจ	จนแต้ม	จบเห่	จมปลัก	จมไม่ลง
จับต้นชนปลาย	จับปลัดจับผลู	จี้เส้น	เจ้าน้ำหา	แจกหมอน
แจงสี่ เบี้ย	แจ่ม	แจว	ใจแข็ง	ใจง่าย
ใจจืด	ใจขึ้น	ใจเด็ด	ใจแตก	ใจป้ำ
ใจพระ	ใจเสีย	ชกเนื้อ	ชกโย	ชี่นิ้ว
ชีพจรลงเท้า	ชুবตัว	ช่วย	ชืด	ดองเปรี้ยวดองเค็ม
ตั้ง	ตั้งร้อน	ดำดิน	ดำน้ำ	ดีแตก
ตีมือ	ตีลูกคิด	เด็ด	เด็ดดอกฟ้า	เดินแต้ม
แดง	โดคร่ม	ไต้หน้า	ตกกระป๋อง	ตกลังข้าวสาร
ตกรนกรทั้งเป็น	ตกลูม	ตบะแตก	ตบมือข้างเดียว	ต้มขุม
ตรัสรู้	ตะครุบกบ	ตั้งตัว	ตัดบท	ตัดหน้า
ตันคอหอย	ตาขาว	ตาต่า	ตาโต	ตาถั่ว

ตาลูก	ตากลมอมง	ตากลอากาศ	ตายใจ	ตายด้าน
ตายทั้งเป็น	ติดร่างแห	ติดลบ	ติดลม	ตีกิน
ตีขลุ้ม	ตีไข้แตก	ตีตนไปก่อนไข้	ตีตื่น	ตีปีก
ตีโพยตีพาย	ตีวงกัน	ตีหน้า	เตะจมูก	เตะถ่วง
เต็มกสน	ได้รุ่ง	ถกเขมร	ถอดเขี้ยวเล็บ	ถอนคำพูด
ถอนหัว	ถอนราก	ถอยหลังเข้าคลอง	ถังแตก	ถั่วดำ
ถึงบางอ้อ	ถือดี	ทรัพย์สินจาง	ท่องยั้งพุงกระสอบ	ทะเลกลางปล้อง
ทำพิษ	ทิ้งทวน	เทกระจาด	เทครัว	นกรู้
นอนตาไม่หลับ	นอนตีพุง	นอนหลับทับสิทธิ์	นั่งกินนอนกิน	นั่งซัง
น้ำดู	น้ำตาเช็ดหัวเข้า	นุ่งลมห่มฟ้า	บอกศาลา	บ่อนแตก
บันท้ายดินระเบิด	บ้านน้ำลาย	บ้าเลือด	บานปลาย	บิศตะกุด
บิน	บินเดี่ยว	บินน้ำตา	เบาใจ	เบาไม้
แบมือ	แบ่งภาค	ปรีปาก	ปล่อยแก่	ปล่อยไก่
ปล่อยตัว	ปลุกลูกมะพูด	ป่วยการเมือง	บอดลอย	บักหลัก
ปั้นสีหน้า	ปากกล้า	ปากกัดตีนถีบ	ปากแข็ง	ปากตลาด
ปากคำแย	ปากบอน	ปากเขา	ปากโป้ง	ปากเสีย
ปากหนัก	ปากกล้าขาแข็ง	เป็นปี เป็นขลุ่ย	เป็นฝั่ง เป็นฝา	เป็นหิน เป็นไฟ
เป็นลมๆ	เป็นโล้ เป็นพาย	เป็นหมัน	เป็นอื่น	เป่าปี
เปิด	เปิดทาง	เปิดหู เปิดตา	เปรี้ยว	เปรี้ยวปาก
เปลี่ยนมือ	แปรพักตร์	ไปคำถ่าน	ผ่อนสั้นผ่อนยาว	ผิดใจ
ผิดฝาผิดตัว	ผีเข้าผีออก	แผ่กระจาข	แผลงฤทธิ์	ผอย
พันหวาน	ฝากชื่อ	ฝากลวดลาย	ฝีมือตก	ผิด
ผิดเคือง	พลอยฟ้าพลอยฝน	พอง	พะกงสี	พาชื่อ
พินเสีย	แพแตก	พียงขึ้น	พียงไม่ขึ้น	พียงหูไว้หู
ม้วนเสื่อ	มัดมือชก	มาตะเกาเดียวกัน	มาเหนือเมฆ	มีเนื้อมีหนัง
มีเรือน	มีหัว	มีหน้ามีตา	มือแข็ง	มือไว
มือสะอาด	มือห่างดินห่าง	มืออ่อน	มิดแปดด้าน	มุดหัว

ไม้ไซซีโก่	ไม้พันชาตฉลุ	ไม้ย้อย	ไม้ยี่หระ	ยกธงขาว
ยกยอด	ย้อมแมวขาย	ย่างสามชุก	ย่ำหัวตะปู	ยิงฟัน
ยิว	ยีนกระต่ายขาเดียว	ยีนจุมุก	เย็นใจ	โยนกลอง
ร่วงโรย	รวบหัวรวบหาง	ร้อน	ร้อนตัว	ร้อนผ้าเหลือง
ร้อนอาสน์	ระสະ เกิด	รู้ตื่นลึกหนาบาง	รู้ใต้	รู้ลึก
รู้ไส้	แรงถามหา	ลงเอย	ลบลายเสือ	ล้มจม
ลมจับ	ล้มทั้งยืน	ลมใส่	ล้มหมอนนอนเสื่อ	ล้วงคองูเห่า
ด้วงด้ับ	ลองดี	ล่องหน	ลอยนวล	ลั่นวาจา
ลับปาก	ลั่นจระเข้	ลืมหาปาก	ลูบหน้าปะจมูก	เล่นพวก
เล่นเพื่อน	เล่มไม้บิด	เล่นเอาเถิด	เลยเถิด	วัดพื้น
วางก้าม	วางมาด	วางมือ	วิ่งเต้น	วิ่งรอก
ไว้ตัว	ไวไฟ	สร้างตัว	สวนสนาม	สวมหน้ากาก
สะทุดใจ	สะท่อนใจ	สับลึก	สายป่านสั้น	สิ้นชื่อ
สิ้นเนื้อประดาตัว	สิ้นบุญ	สิ้นไร้มืดอก	สุข	สู้ยิบตา
เส้นตัน	เสียดคน	เสียวไส้	เลือกกะโหลก	ใส
ใส่	ใส่ตีนหมา	ใส่หัวโขน	หนักข้อ	หน้าค้ำ
หน้าบาง	หน้าบาน	หน้าเป็น	หน้ามืด	หน้าเสียด
หน้าหนา	หน้าใหญ่	หมดเขี้ยวหมดเล็บ	หมอบราบคาบแก้ว	หมายมั่นปั้นมือ
หมายหัว	หมูในอวย	หมิ่น	หยอด	หยอดน้ำมัน
หย่อนใจ	เหยียบ	หลบมุม	หลอกเด็ก	หลับนก
เหลี่ยมจืด	เหลือบ่ากว่าแรง	หวงก้าง	หวาน	หวานคอแรง
หวานหมู	หวานอมขมกลืน	เหวี่ยงแห	หักใจ	หัวซีเสื่อ
หัวเดียวกระเทียมลีบ	หัวเสียด	หัวหด	หัวแหลม	หัวอ่อน
หากิน	ห้าม	หายใจไม่ทั่วท้อง	ห้าแต้ม	หิน
หูเบา	หูฟัง	หูหนัก	อกแตก	อกใหม่ใส่ขม
อยู่โยง	อยู่สุข	ออกโชน	ออกจิว	ออกชก
ออกตัว	ออกปาก	ออกเรื่อน	ออกโรง	อ่อนใจ

อินังซังซ้อ	อุ้นหนาฝ่าตั้ง	เอวัง	เอางานเอาการ	เอาถ่าน
เอาไปกิน	แอม	โอด		
<u>สำนวนกริยากรรม</u>				
กึ่ง	กระทบกระเทียบ	กระทบ	กลุ่ม	กวาด
กินไข่แดง	กินตำแหน่ง	กินโต๊ะ	กินเมือง	กินเลือดกินเนื้อ
กินเส้น	ภูหน้า	เก็บ	แก้ผิด	ขบไม้แตก
ขวางตา	ขัดคอ	ขัดใจ	ขายหน้า	เชก
เขม่น	เข้าซา	เข้าตัว	เข้าเนื้อ	เข้าหน้า
เข้าหา	ไขว้	ครอบ	ควง	คว่า
คว่าบาตร	คับใจ	คั่ว	คั่วจี้	คิดบัญชี
จัดซ้อ	จนมุม	จับเส้น	จับ	จุงจุมก
แจกแว่น	แจกหมาก	ฉีกหน้า	เฉ่ง	เฉือน
แจไพล	ชกตาบ	เชิด	เชิดหน้าชูตา	เขื่อน้ำมนต์
เขือมือ	เขือด	ข้อมค้ำง	ขัดทอด	ชาวเสียง
คอง	ตักคอ	ตึง	ดูคำดูดี	ดูด
ได้เสีย	ตกที่นั่ง	ตกปาก	ตกลงปลงขึ้น	ตกตา
ต้ม	ต่อปาก	ตอกหน้า	ตอด	ตอม
ตัดญาติขาดมิตร	ตัดเป็นตัดตาย	ติดกับ	ติดพัน	ดีจาก
ตีแม่	ตุน	ถลุง	ถอนหงอก	ถ้ามอง
ตีหัวส่ง	ถือบังเหียน	ถือหาง	ถูกคอ	ถูกโรค
ถูกเส้น	ไล่	ทอดหัว	ทอดสะพาน	ทับถม
ทูปหม้อข้าว	นวด	นอกใจ	น้อยหน้า	นั่งเก้าอี้
บาดใจ	บี	ประเคน	ปล่อย	ปล่อยเกาะ
ปลุกฝัง	ปอกลอก	ปิดขา	บั่นหัว	ปิดปาก
ป็นเกลียว	ปุด	เป็นต่อ	เป็นเขี้ยบน	เป็นเขี้ยล่าง
เป็นปากเป็นเสียง	เป็นไม้เขื่อไม้เมา	เป็นหูเป็นตา	เป่าหัว	เปิดโปง

ผูกขาด	เผา	ฝังใจ	ฝากตัว	ฝากฝัง
ฝากรัก	พลิกกระเป๋	ฟาดแข้ง	มั่วสุม	มีภาณีเก่า
มือมืด	เม้ม	ยกครู	ยกเค้า	ยกนิ้ว
ยื่นคำขาด	รีด	รีดไถ	เรียงคิว	ลงแขก
ลงมือ	ลงรอย	ลึกลาวาซอก	ลบเหลี่ยม	ล้มทับ
ล้มหัวจมท้าย	ลอกคราบ	ลอยแพ	ล้างมือ	ล้างหน้า
ลอบคม	เล่นงาน	เล่นตา	เลี้ยงด้อย	ไล่เบี้ย
วัดรอยตีน	วิ่งราว	ไว้วาย	คอกกลับ	สนตะพาย
ลวด	สวมเขา	สวมรอย	สะกิดใจ	สั่งสอน
ลับ	ลอบเลือด	เสียตัว	เสียท่า	เสียที
เสียน้ำตา	เสียรู้	เสียเหลี่ยม	ใส่ไฟ	ใส่ความ
แหงใจ	เหม็นเปื้อน	เหยียบจุมูก	หลงลม	หลับนอน
หวานล่อม	หักหน้า	หักหลัง	หันหลังให้	หาเศษหาเลย
ทิว	ท้าว	ให้ท่า	ให้ท้าย	อยู่กิน
อัด	อ่า			
สำนวนกริยาวิเศษณ์				
กระแทกกระทั้น	ก่อนเพื่อน	กินแถว	ไกลปืนเที่ยง	ขวางหู
ขวานผ่าซาก	ข้างๆ คูๆ	เข้ากระดูกดำ	เข้ากลีบเมฆ	เข้าไส้
เข้าหู	คลื่นกระทบฝั่ง	คาหนังคาเขา	คางเหลื่อง	คาบลูกคาบดอก
เคียงบ่าเคียงไหล่	แค้คืบ	งอกรองอชิง	งามหน้า	งูๆ ปลาๆ
เงินแห้ง	จมเข้า	จับจิก	เฉียว	ชั่วนาตาปี
ดับ	ดูตาม้าตาเรือ	ตัว เป็นเกลียว	ตาเป็นมัน	ตา เคืองตาสลับ
ตา ลกต. น้อย	ตามมีตามเกิด	ตายตาบหน้า	ตาตา	ติดหมัด
เต็มประดา	เต็มประตู	เต็มปาก	เต็มเม็ดเต็มหน่วย	เต็มอก
แต่ไก่โท่	ถึงพริกถึงขิง	ผูกขา	ผูกใจดำ	หนโท่
ท้องกาง	ท้องก๊ว	ทอดน่อง	หันกิน	หันคว้น

แทงใจคำ	ทะโลม	นอกริด	น้องๆ	ใบหน้า
บวม	บั้นจิ้มบั้นแจ๋	ปากยาว	ขีมะโว้	เป็นกอง
เป็นกอบเป็นกำ	เป็นก่ายเป็นกอง	เป็นกำลั่ง	เป็นคั้งเป็นแคว	เป็นจกๆ
เป็นเขียน	เป็นดอกเห็ด	เป็นบ้าเป็นหลัง	เป็นเบื้อ	เป็นพายุ
เป็นระนาว	เป็นล่ำเป็นสัน	เป็นวรรณเป็นเวร	เปิดอก	ไปน้ำขุ่นๆ
ผ่อนหนักผ่อนเบา	ผักชีโรยหน้า	ผิดเส้น	เผาชน	แผ่กระจาย
ผิงหัว	พอหอมปากหอมคอ	ม้วนหน้า	ไม่กินน้ำ	ไม่ได้ศัพท์
ไม่ทันกิน	ย้อมใจ	ยันป้าย	ร้อยสิร้อยอย่าง	ร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำ
ราพณาสุรบย์	รู้แล้วรู้รอด	เรียบวุด	ลงคอ	ลมๆ แล้งๆ
ลอยชวย	ลอยล่ำ	ลั่นสังกา	ลั่นห้อย	เล่นลั่น
เล่นสำนวน	เลาๆ	วางโต	ล่งเดช	สดๆ ร้อนๆ
สมน้ำสมเนื้อ	สะบัดข้อ	สาตเสียเทเสีย	สุกเอาเผากิน	สุกๆ
สุคซิด	สุคลิ่มทิ่มประทุ	สุคหล้าฟ้าเขียว	สุคเหวียง	สุ่มสี่สุ่มห้า
เส้นยาแดงผ่าแปด	เสียปาก	เสียงเขียว	ไส้เขวน	หนักท้อง
หนักมือ	หนาหู	หมดเปลือก	หมดพก	หมดพุง
หย่อนอารมณ์	เหลือเชียว	หัวปักหัวปำ	หัวป่น	หัวราน้ำ
หัวหมุน	หูดับดับไหม้	เห็นคำเห็นแดง	อยู่ตัว	อยู่ท้อง
อยู่มือ	อยู่หมัด	อกรส	อ้อมค้อม	อาน
อีหลุยหลุยแจก	เอาเป็นเอาตาย	เอาเรื่อง	เอาหน้า	ไอ้บ้าทอบฟาง

สำนวนนาม-คุณศัพท์

เจ้าถิ่น	ดินผี	ผี	ผีในท้อง	มาเพี้ย
แมงดา	ร้อยเล่ห์	เรือฟาง		

สำนวนกริยาอาการ-คุณศัพท์

กระเป่าหนัก	กั๊ดมัน	กินผิว	กินเมีย	ขบเผาะ
ข้าวใหม่ปลามัน	จนตรอก	จี้	แจ้ว	เดินโต๊ะ
เต็มบาท	นอกคอก	เนื้อหอม	บ้าดีเดือด	เขี่ยน้อยหอยน้อย

ปากคม	ปากมาก	แปดเหลี่ยมแปดคม	ผ้า เหล่า	มือไม่ถึง
ไม่เต็มบาท	ไม่เต็มเต็ง	ยกเมฆ	ยกทางตัวเอง	ยื่นหมูยื่นแมว
ลงชั้น	ลักไก่	สันหลังยาว	เส้นลิก	ไล่แห้ง
หน้าเลือด	หลายใจ	หลายลั้น	เหลือขอ	หัวแข็ง
หัวใส	หัวหกกันขวิด	หูป่าตาเถื่อน	อกหัก	อ่อนหัด

สำนวนกริยากรรม-กริยาวิเศษณ์

กรอบ	กระเบาเบา	แก้มือ	ชดหู	เข้าท่า
ชวนนวม	คอแข็ง	ฆ่าเวลา	งอม	จับจด
จับฉ่าย	ใจลอย	แซ่เย็น	ดูตาย	เด็ดขาด
เดินตลาด	ตาเขียว	เต็มคราบ	ถึงใจ	ท้องขึ้น
นอกเรื่อง	น้ำลายแตกฟอง	น้ำลายไหล	บ้องตื้น	เบ่ง
ประสาท	ปากเบี่ยงปากและ	เป็นบ้า	ผิดหูผิดตา	แผ่สองสลึง
มัน	มือเดิบ	ไม่ใช่เล่น	ไม่เป็นสับปะรด	รำพัน
เล่นตัว	แสบ	หน้าคั่ว	หน้างอ	หน้าตาย
หมดตัว	อ้อยเหี่ยว	อื้อ	อุ่นเครื่อง	ต้องศรคาม เทพ

สำนวนกริยากรรม-สกรรม

กวนนัยน์ตา	กวนประสาท	กิน	โกย	ขึ้นเสียง
แข็งข้อ	เขี่ยน	เข็ง	ตีท้ายคริว	ตีฝีปาก
ตีเสมอ	เทศน์	เปียว	บ่อด	ปั้น
มาไม่ไหน	แย้มพราย	เลีย	เสี้ย้อ	ใส่หน้ายักษ์
หนักใจ	หาเรื่อง	เอาใจ		

สำนวนกริยากรรม-คุณศัพท์

ตีสองหน้า	บาดตา	บาดหู	ปิดก๊อ้ง	เปิดก๊อ้ง
รู้มาก	สอดรู้สอดเห็น	หนุนหลัง		

จำนวนนาม-กริยากรรม

เขียน	ปากเปราะ	มือบอน	ยาหอม	หมู
หลังยาว	หัวสูง			

จำนวนกริยากรรม-คุณศัพท์-กริยาวิเศษณ์

กระจอก	แก้แค้น	ขวางโลก	ใจแคบ	เด็ดเดี่ยว
เถนตรง				

จำนวนกริยากรรม-สรรพนาม-กริยาวิเศษณ์

กวน	ยวน	ซुकเสียด	ติดปาก	ไม่เอาไหน
สะดูดตา	เหลือเกิน			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

รายการถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนแบ่งตามลักษณะความหมายของถ้อยคำที่ใช้เป็น
ส่วนนั้น ๆ

ประเภทที่เป็นความหมายเปรียบเทียบ

-ความหมายเปรียบเทียบแบบอุปมา มี ๓๓๖ ส่วน

ก้นหนัก	กบดาน	กรวดน้ำกว่ากะลา	กร่อย	กระดุกแข็ง
กระป่อง	กระเป่า	กระเป่าเบา	กระเป่าหนัก	กวาด
ก่อนเพื่อน	กลับตาละปัตร	กลอนสด	กลิ้ง	กันชน
ก้ามใหญ่	กิน	กินแถว	กินผิวกินเมียบ	กินไข่
กินไข่แดง	กินเครื่อง เช่น	กินดิบ	กินตำแหน่ง	กินโต๊ะ
กินน้ำตา	กินน้ำพริกถ้วยเดียว	กินเมือง	กินรังแตน	เกิดป็นน้ำน้อย
เกิดป็นน้ำมาก	แก้แค้น	กึ่งแห้งเยอรมัน	โกย	เกลือ
ขบเผาะ	ขบหน้าแข็งไม่ร่วง	ขัดตาทัพ	ขวานผ่าซาก	แขวน
แขวนนม	ขา	ขี่หมูขี่หมา	ขึ้นคาน	เชก
เขม่น	ไข่ดาว	ไขหู	ไขว้	เข้ากลีบเมฆ
เข้าด้ายเข้าเข็ม	ซูดเลือด	ควักกระเป่า	คว้าน้ำเหลว	คอทองแดง
คันปาก	คันมือ	ครึ่งพระเจ้าเหา	คลื่นกระทบฝั่ง	คินครุ
คิดบัญชี	คูหู	แค่ทางอึ่ง	ฆ้องปากแตก	ฆ่าเวลา
งอมืองอตีน	งอม	งัดข้อ	เงื่อมมือ	เงินหนา
จนตรอก	จบเห่	จมเข้า	จมปลัก	จับจด
จับ	เจ้าถิ่น	แจกแว่น	แจกหมอน	แจกหมาก
ช่องทาง	ชกดาบ	ชกโย	เชื่อมือ	แช่เย็น
เซ็ง	เขียน	ดอง	ดองเปรี้ยวดองเค็ม	ดบร้อน
ดำนน้ำ	ดาบสองคม	ดาวค้างฟ้า	ดีดลูกคิด	ดิ่ง

ดูด	ดูตาย	เด็กอมมือ	เด็ดเดี่ยว	เดินโต๊ะ
เด็ดขาด	เด็ดดอกฟ้า	โตดรัม	ตกกระป๋อง	ตกถึงข้าวสาร
ตกหลุม	ตกนรกทั้งเป็น	ตบมือข้างเดียว	ตัม	ตัมหมู
ตัดข่องน้อย	ตัวเปล่า	ตุ้มสามโคก	ตะครุบกบ	ตอต
ตอม	ตาเขี้ยว	ตาถั่ว	ตามมีตามเกิด	ตายด้าน
ตายทั้งเป็น	คิดร่างแห	คิดลม	ดีใจแตก	ดีท้ายคร้าว
ดีสองหน้า	ดีเสมอ	คุ่น	เต็มกลืน	เต็มบาท
ถอดเขี้ยวถอดเล็บ	ถอดหลังเข้าคลอง	ถ่านไฟเก่า	ถั่งแตก	ถั่วดำ
ถลุง	ถอนทองอก	ถือบังเหียน	ถือหาง	ไถ
ทโมน	หันควัน	ท่วมหัว	ท้องขึ้น	ตั้งทวน
เทกระจาด	เทครัว	เทศน์	ทางผ่าน	ทุบหม้อข้าว
เท้าไฟ	นุกสองหัว	นวด	นอกครู	นอกเรื่อง
นอกไส้	น้ำลายแตกฟอง	น้ำลายไหล	น้ำบ่อทราย	น้ำบ่อน้อย
นุ่งลมหม่มฟ้า	ในไส้	บท	บวม	บ้องตัน
บันท้ายดินระเบิด	บ้าดีเดือด	บิน	บินเดี่ยว	เบาเต็ง
เบ่ง	แบมือ	ปล่อย	ปล่อยแก่	ปล่อยไก่
ปลาชิวปลาซ่า	ประเคน	ปักหลัก	ปลาร้าค่างปี	ปลายแถว
เปลี่ยนมือ	ปากกระโถน	ปากตะไกร	ปากเปราะ	ปากปลาร้า
ปากหอยปากปู	ปากตลาด	ปากดำแย	ปากบอน	ปากเบา
ปากโป้ง	ปากเสียด	ปากเหยี่ยวปากกา	ปั้นหัว	ปิดปาก
เปิดฉาก	เปิดอก	เป็นคังเป็นแคว	เป็นหมัน	เป็นชั้นเป็นอัน
เป็นบ้าเป็นหลัง	เป็นพายุ	แปดเหลี่ยมแปดคม	ไปน้ำขุ่น ๆ	ผ้าซีริ้วห่อทอง
ผ้าพับไว้	ผักชีโรยหน้า	เผา	แผ่กระจาด	ผิดหูผิดตา
ผี	ผีทะเล	ผีเสื้อยักษ์	ฝากชื่อ	ฝากลวดลาย
ผีมือตก	ผีในท้อง	พอง	แพแตก	พลิกกระเป่า
ม้วนเตื่อ	มัดมือชก	ม้าดีดกระโหลก	มีปลอกคอ	มีภาชิกว่า

มี เรือน	มีดแปดด้าน	มือขวา	มือ เติบ	มือบอน
มุดหัว	เม้ม	แม่ค้าท่าเตียน	แม่พิมพ์	แม่ เสือ
ไม้โกนล้าง	ไม้เติมบาท	ไม้เติม เต็ง	ไม้พันกิน	ไม้ไขซี่ไก่
ไม้ย่อย	ไม้ยี่หระ	ไม้เอาไหน	ไม้นอกกอก	ยันป้าย
ยาหอม	ยาหม้อใหญ่	ย่าหัวตะปู	ยิว	ร่มโพธิ์ร่มไทร
ร่างโรย	ร้อยลั่น	ระสะ เกิด	รุ่มาก	เรือพ่วง
แรงทิ้ง	ฤทธิ์	ลงทุน	ลบลาย เสือ	ลบ เหลี่ยม
ลม	ลัมทั้งยืน	ลักไก่	ลวดลาย	ลอกคราบ
ลองตี	ล่องหน	ลอยนวล	ลอยแพ	ลั่นทอง
ลั่นสังกา	ลั่นห้อย	ลูกไก่ในกำมือ	ลูกนกลูกกา	ลูก เสือลูกจรเข้
ลูบคม	เล่นสำนวน	เล่นหัว	เสีย	เลือดในอก
รดพื้น	รวลิ่มตีน	รวลั่นหลังหระ	วิ่ง เต็ม	วิ่ง รอก
ว่าวดัดลม	ไวไฟ	เวียนเทียน	สด ๆ ร้อน ๆ	สนตะพาย
สมน้ำสม เนื้อ	สองใจ	สวด	สมัยกิน	สันหลังยาว
สวมหน้ากาก	สุดหล้าฟ้าเขียว	สูม	เส้น	เส้นล็ก
เส้นตาย	เสาไฟฟ้าเดินได้	ไส้แห้ง	เสียแรง	เสียยี่ห้อ
เสียนหนาม	เสือกกระโหลก	เสื่อข้อนเล็บ	เสื่อ เต่าจำศีล	เสื่อนอนกิน
ใส่หน้ายักษ์	หญ้าปากคอก	เหินน้ำ	หนูดกถังข้าวสาร	หมด เปลือก
หมดพก	หมดพุง	หมาลอบกัด	หมาสองราง	หมาหมู
หมาหวงก้าง	หมูในอวย	หลอก เด็ก	หลังฉาก	หลักลอย
หลักแหลม	หลังยาว	หลุมพราง	เหลือ เกิน	หวงก้าง
หอกข้างแคร่	หา เรื่อง	ห้าม	เหวี่ยงแห	หัวแก้วหัวแหวน
หัวฟุงหัวมัน	เห็นดำเห็นแดง	หัวซี เลื่อย	หัวหล้าหัวตอ	หัวเดียวกระเทียมลีบ
หันหลังให้	หิน	หิว	หิว	หิวท้อง
ไท้ ระ เที่ยมต่อชา	อ่อนหัด	อ่อยเหยื่อ	อีกาคาบข้าว	อึด
อ่ำ	อื้อ	อุนเครื่อง	โองต่อชา	เอาเป็นเอาตาย
ไอ้บ้าหอบฟาง				

-ความหมาย เปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์มี ๘๒ ส่วน

กระดั่งกาลนไฟ	กระโถนทองพระโรง	กาฝาก	ก้างขวางคอ	กัญแจผี
กุนซื่อ	แกะดำ	แก้ง่า	ไก่อรงบ่อน	ไก่อ่อน
ของร้อน	ซี่ปาก	ไซ่แดง	จร เข้ขวางคลอง	จิ้งจอกสังคม
ใจพระ	ข้างเท้าหน้า	ข้างเท้าหลัง	ชันปลามัน	ชันนิ้ว
แม่น้ำหวง	ดอกฟ้า	ดาว	ดาวไถ	ต้นตอ
ตลาดมืด	ตัวการ	ตัวตั้งตัวตี	ตีนแมว	ตีนผี
ลิบหัวส่ง	นกต่อ	นกธู	เนื้อหอม	น้ำพิกน้ำแรง
เป็นกอง	เป็นกอบ เป็นกำ	เป็นกำย เป็นกอง	เป็นตอกเหล็ก	เป็นเปื้อ
พระยาเทครัว	พระเอก	พ่อเนื้อหอม	พ่อพวงมาลัย	พ่อเรือพ่วง
มดแดง	มาเพี้ย	มารหัวชน	มือกา	มุ้งสายบัว
แม่แรง	แม่หม้ายทรงเครื่อง	แม่เหล็ก	แมวมอง	ไม้แข็ง
ไม้นวม	ยี่หื้อ	ยี่นกระต่ายขาเดียว	ร้อยเล่ม เกรียน	ลูกจ้อก
ลูกท่านหลานเธอ	ลูกแห่ง	ลูกหม้อ	ลูกหลง	ศาลเตี้ย
เสือผู้หญิง	สุดกู่	สุดขีด	สุดลิ่มทิ่มประตู	เส้นยาแดงผ่าแปด
นอนบ่อนไส้	หน้าตัวเมีย	หน้าม้า	หมาหัวเน่า	หมูโคราช
หมูสนาม	เหลี่ยมคู	หัวกะทิ	หัวนอนปลายตีน	หัวเรือใหญ่
หัวแรง	อาหารตา	อาหารปาก		

-ความหมายเทียบจากรูปธรรม เป็นนามธรรม ๒๔๐ ส่วน

กตหัว	กรอบ	กวนนัยน์ตา	กวนประสาท	กระทบกระเทียบ
กระทุ้ง	กระแทกกระทั้น	กัลดมัน	กลับคำ	กลับตัว
กลับใจ	กัคพิน	กินเลือดกินเนื้อ	กินเส้น	กินอยู่พัวราย
กัหน้า	แก้เผ็ด	แก้มือ	แก้หน้า	ขบไม้แตก
ขรั เสีย	ขวัญหาย	ขวัญอ่อน	ขวางโลก	ขวางหู
ขวางตา	ขัดคอ	ขัดใจ	ขัดหู	ขาดมือ

ข้าง ๆ คู ๆ	ขายหน้า	ข่าวใหม่ปลามัน	เข้าขา	เข้าตัว
เข้าตู้	เข้าเนื้อ	เข้าบึ้ง	เข้าฝัก	เข้าพุง
เข้าหา	เข้าหู	ขึ้นเสียง	ขึ้นหน้า	ขึ้นตา
แข็งใจ	แข็งข้อ	คอขาดบาดตาย	คอแข็ง	คอสูง
คับใจ	คาคหน้า	คาบลูกคาบดอก	คินค้ำ	แค่คั้น
เคียงบ่าเคียงไหล่	งามหน้า	รู ๆ ปลา ๆ	เงินแห้ง	จนใจ
จับจิต	จับตา	จับต้นชนปลาย	จับเส้น	จุงจมูก
ใจแข็ง	ใจแคบ	ใจจิต	ใจง่าย	ใจขึ้น
ใจเด็ด	ใจแตก	ใจป้ำ	ใจลอย	เจ้าน้ำตา
จุงจมูก	ฉิกหน้า	เฉ่ง	เฉือน	เฉียว
ชกเนื้อ	เข็ดหน้าชูดตา	ช่วนาตาปี	เชือด	ซ้อมค้าง
ชดทอด	ชาวเสียง	ตักคอ	ตีผ่อ	โต้หน้า
ดูคำดูดี	ตกปาก	ตกร่องปล่องขึ้น	ตบตา	ตั้งตัว
ตั้งหน้า	ตัดใจ	ตัดญาติขาดมิตร	ตัด เป็นตัดตาย	ตัดหน้า
ตัว เป็นเกลียว	ตาขาว	ตาต่ำ	ตาเพื่องตาสลึง	ตาเป็นมัน
ตาเล็กตาน้อย	ตากสมอง	ตากหน้า	ตากอากาศ	ตายใจ
ตำตา	ติดกับ	ติดปาก	ติดพัน	ติดหมัด
ตีจาก	ตีคั้น	ตีตนไปก่อนไข้	ตีปีก	ตีแม่
ตีวงกัน	ตีหน้า	เตะถ่วง	เต็มคราบ	เต็มประคา
เต็มอก	ถ่อร่าง	ถอนคำพูด	ถอนตัว	ถอนราก
ถ้ามอง	ถ่างตา	ถึงใจ	ถือดี	ถุกคอ
ถุกใจดำ	ถุกโรค	ถุกเส้น	ทรัพย์จาง	ท้องกาง
ท้องก๊ว	ท้องยุงพุงกระสอบ	ทอดตัว	ทอดน่อง	ทะเลกลางปล้อง
หันกิน	หันควัน	แหะโลม	แหงใจดำ	นอกใจ
นอนตาไม่หลับ	นอนตีพุง	น้อยหน้า	นั่งกินนอนกิน	น้ำตาเซ็ดหัวเข้า
นายหน้า	บ้าน้ำลาย	บ้ำเลือด	บากหน้า	บาดใจ
บาดตา	บาดหู	บี้	บีบน้ำตา	เบาใจ

เบาไม้	แบกหน้า	ปล่อยตัว	ปลุกฝัง	ปอกลอก
ปักใจ	ขัดขา	ปั้นหัว	ปั้นสีหน้า	ปากกล้า
ปากกัดตีนถีบ	ปากแข็ง	ปากยาว	ปากหนัก	ปิกกล้าขาแข็ง
บินเกลียว	บูด	เปิดทาง	เป็นหูเป็นตา	เป็นต่อ
เป็นฝั่งเป็นฝา	เป็นพื้นเป็นไฟ	เป็นเขี้ยวบน	เป็นเบี้ยล่าง	เป็นปากเป็นเสียง
เป็นไม้เป็นมือ	เป็นระนาว	เป็นลม ๆ	เป็นล่าเป็นสัน	เป็นหูเป็นตา
ผ่อนสั้นผ่อนยาว	ผ่อนหนักผ่อนเบา	ผ่าเหล่า	ผิดใจ	ผิดฝาผิดตัว
ผีเข้าผีออก	ผูกขาด	เผาขี้	ฝังใจ	ฝังหัว
ฝันหวาน	ฝากตัว	ฝากฝัง	ฝากรัก	ผิดเคือง
พลอยฟ้าพลอยฝน	พอพิศพอเหวี่ยง	พอหอมปากหอมคอ	พังท่วไว้ท่ว	ม้วนหน้า
มีว่สม	มีเนื้อมีหนัง	มีหัว	มีหน้ามีตา	มือมีด
มือไว	มือสะอาด	มือห่างตีนห่าง	มืออ่อน	ยิ้มใจ
ยิงกัน	ยื่นคำขาด	ยื่นจุมก	เย็นใจ	โยนกลอง
รวบรวมรวบรวมทาง	ร้อนตัว	ร้อยสิร้อยอย่าง	รีด	รีดไถ
รู้ทันลึกหนาบาง	รู้ใต้	รู้แล้วรู้รอด	รู้ลึก	เรียงคิว
ลงแขก	ลงคอ	ลงมือ	ลงรอย	ถมจับ
ลม ๆ แล้ง ๆ	ลมใส่	ล้มหมอนนอนเสื่อ	ล้มหัวจมท้าย	ล้างคองูเห่า
ลอยชาย	ลับปาก	ลั่นวาราจา	ล้ำหน้า	ล้างมือ
ลืมนดาอำปาก	ลูบหน้าปะจุมก	เล่นงาน	เล่นตา	เล่นพวง
เล่นเพื่อน	เลา ๆ	เลี้ยงต้อย	ส่งเดช	สร้างตัว
สวนสนาม	สวมเขา	สวมรอย	สะกิดใจ	สะตุตตา
สะตุกใจ	สะบัดช่อ	สะทอนใจ	สั่งสอน	ลับ
ลับหลิก	ลาดเสียเทเสีย	ลั่นช่อ	ลั่นเนื้อประดาตัว	ลั่นไร่ไม้ดอก
ลูกเอาเผากิน	ลูบเสียด	เล่นตีน	เสียงเขี้ยว	เสียคน
เสียตัว	เสียท่า	เสียที	เสียหน้าตา	เสียรู้
เสียไส้	เสียเหลี่ยม	ใส	ใส่	ใส่ความ

ใส่ดินหมา	ใส่ไฟ	ใส่หัว	ใส่หัวโขน	หนักข้อ
หนักท้อง	หนักมือ	หนักใจ	หน้าคว่า	หน้างอ
หน้าด้าน	หน้าตาย	หน้าบาง	หน้าบาน	หน้าเป็น
หน้ามืด	หน้าเสีย	หน้าหนา	หน้าใหญ่	หน้าเลือด
หนาหู	หนักใจ	หมด เขี้ยวหมด เล็บ	หมดตัว	หมายมั่นปั้นมือ
หมายหัว	เหม็น เปื้อ	หยอดน้ำมัน	หย่อนใจ	หย่อนอารมณ์
เหยียบ	เหยียบจมูก	หลวมม	หลวมตัว	หลับนก
หลายใจ	หลายสิ้น	เหลือบ่ากว่าแรง	หวาน	หวานหมู
หวานอมขมกลืน	หวานล่อม	หักใจ	หักหน้า	หักหลัง
หัวแข็ง	หัวปักหัวปำ	หัวป่น	หัวเสีย	หัวใส
หัวหมุน	หัวแหลม	หัวหกกันขวิด	หัวหด	หัวอ่อน
หากิน	หาใจไม่หัว	หาเศษหาเลย	หุ้ดหุ้ดใหม่	หุ้เบา
หุ้ปาดตาเถื่อน	หุ้ฝิ่ง	หุ้หนัก	ให้ท่า	อกแตก
อกไหม้ไส้ขม	อกหัก	อยู่คิน	อยู่ตัว	อยู่ท้อง
อยู่มือ	อยู่โยง	อยู่หมัด	ออกตัว	ออกรส
อุ้นหนาผาคั่ง	เอางานเอาการ	เอาใจ	เอาถ่าน	เอาไปกิน

ประเภทที่เป็นความหมายเกี่ยวเนื่องมี ๘๑ ส่วนวน

กิ้ง	กระจอก	กระตูก	กล้วย ๑	กล่อม
กวน	เก็บ	แก้ว	แก้ตีกี	แก้ววัด
ข้าวแดงแกงร้อน	ข้าวยากหมากแพง	ไขก๊อก	ควง	คว่า
เค็ม	จับจ่าย	จี้	ซ้อม	ซัด
ต่อปาก	ต้นคอหอย	ตาโต	ตาลูก	ตีผีปาก
เต็มปาก	เต็มเม็ดเต็มหน่วย	ถั่ว ๑	ถึงพริกถึงขิง	น้อง ๑
นั่งแก้ว	น้ำมัน	น้ำยา	น้ำร้อนน้ำชา	โบแดง
เป็ยน้อยหอยน้อย	เป็ยว	ประสาธ	ปรีปาก	เป็รียว

เปรี้ยวปาก	ป่วยการ	ขึ้น	ปากคม	ปาก เบิกปากและ
ปิดกลิ้ง	เป็นฉาก ๆ	เปิดโปง	ไปค้าถ่าน	ผิด เส้น
ฝอย	ฟาดแข็ง	มัน	แมงดา	ยกธงขาว
ยกนิ้ว	ยกยอด	ร้อยแปด	ร้อยเอ็ดเจ็ดย่นน้ำ	รำพัด
รู้ไส้	ลงเอย	ลมปาก	ลั่น	ลั่นจระเข้
เล่นลิ้น	ไล่เปีย	เสียปาก	แสบ	หมู
หมู ๆ	หลงลม	หลับนอน	หัวเห็ด	อยู่สุข
ออกปาก	ออก เรือน	ออกหน้าออกตา	แอม	โอด

ประเภทที่ความหมายเกิดจากการเทียบเสียงของคำมี ๒๕ ส่วนวน

ข่มหมู	ชดดอก	ชายขนมจับ	คงเส้นคงวา	คาราคาซัง
คาบเส้น	งอก่องอชิง	จมไม่ลง	จีเส้น	แจ่ม
แจว	แจ้ว	ซ่า	ตั้ง	ดีแตก
เด็ด	แดง	ตรัสรู้	ติดลม	ดีโพยดีพาย
โตรุ่ง	ถก เขมร	ถึงบางอ้อ	ทนโท่	ทำพิษ
นำดู	บอกศาลา	บานปลาย	บิตตะกูด	ปลุกลูกมะพูด
ขึ้นจิ้มขึ้นแจ๋	ชิมะไว้	เปิด	เป็นวรรคเป็นเวร	แม่ศักราช
ผิด	พะกงสี	ฟังขึ้น	ฟังไม่ขึ้น	มือไม่ถึง
ไม่ได้ศัพท์	ไม่เป็นสับประรด	ยวน	แย้มพราย	ราพญาสุรย์
เรียบวุธ	ลดลาวาตอก	ลุ่มจม	ลูกยอ	เล่นไม้ขีด
เลยเถิด	สอดรู้สอดเห็น	สุ่มสี่สุ่มห้า	หมอบราบคาบแก้ว	หมิ่น
หยอด	เหลือ เชิญ	เหลือมจัด	ออกดอก	อ้อมค้อม
ฮับจน	ฮาน	ฮันงซังซ้อ	อีหลุยจุ่มแจก	แอม

ประเภทที่ความหมายได้จากเรื่องราว ลักษณะตัวละคร วิธีการ ฯลฯ จากประเพณี วรรณคดี
การเล่น และอื่น ๆ

-ความหมายได้จากการเล่นมี ๓๗ ส่วน

ไก่อรงบ่อน	คว่ำ	คว่ำจ๊ะ	กางเหลือง	จนแต้ม
จนมม	เจ้ามือ	แจ่งสี่เบี้ย	เชิด	เดินแต้ม
ดูตาม้าตาเรือ	ตีกิน	เต็มประตู	ถูกขา	นั่งซัง
บ่อนแตก	มวยล้ม	ม้ามีด	มาไม้ไหน	ไม้กึ่งน้ำ
ไม้ตาย	ไม้เด็ด	ยกเค้า	ลอยลำ	เล่นเอาเถิด
ไวล่าย	สอกกลับ	สายป่านสั้น	สุดเหวี่ยง	สู้ยิบตา
หน้าหน้าไฟ	หัวโขน	หัวรำน้ำ	ห้าแต้ม	ออกโขน
ออกจิว	ออกโรง			

-ความหมายได้จากประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ มี ๑๔ ส่วน

กลับบ้านเก่า	ครอบ	ชีพจรลงเท้า	เชื่อน้ำมนต์	ตกที่นั่ง
ทอดสะพาน	แบ่งภาค	เป็นเชียน	ปู่โสมเฝ้าทรัพย์	ผู้ตีแปดสาแทรก
แผลงฤทธิ์	แพะรับบาป	ฟาดเคราะห์	มาเหนือเมฆ	ไม่พ้นवादฉลู
ยกครู	ยกเมฆ	สิ้นบุญ		

-ความหมายได้จากวรรณคดีหรือนิทานมี ๑๔ ส่วน

กลิ้งทูต	เข้าฉาน	งอมพระราม	ซุบตัว	เด็กเลี้ยงแกะ
ต้องศรกามเทพ	ตีคบท	นอกรีต	ยกหางตัวเอง	อย่างสามชุก
ร้อนอาสน์	ลูกทรี	วัดรอยตีน	สิบแปดมงกุฏ	

-ความหมายที่ได้จากเหตุการณ์หรือเรื่องที่รู้จักดีมี ๓๑ ส่วน

ไกลปืนเที่ยง	ขึ้นสมอง	เข้ากระดูกดำ	ควันทอง	คว่ำบาตร
คาหนังคาเขา	โคมลอย	แฉงโงย	คำดิน	ได้เสีย

ตายดาบหน้า	ตีนโรงตีนศาล	นอนหลับทับสิทธิ์	ปล่อยเกาะ	ปอด
ปอดลอย	ป่วยการเมือง	แปรพักตร์	แผ่สองสสิ่ง	พินเสีย
มาตะเกาเดียวกัน	ยี่นหมยี่นแมว	ย้อมแมวขาย	แรงถามหา	ร้อนผ้าเหลือง
เหลือขอ	หวานคอแรง	หัวไม้	ให้ท้าย	เอวัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางจิราภรณ์ ภักธราภานุภัทร เกิดเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่อำเภอ
ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ
ปีการศึกษา ๒๕๖๕ และเข้าศึกษาต่อในแผนกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อปีการศึกษา ๒๕๖๖

รับราชการเป็นครูตรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่โรงเรียนสตรีศรีวิทยา เมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๖๖ ลาออกจากราชการเมื่อปี ๒๕๖๙ เพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ และในปีการศึกษา ๒๕๖๙
ได้เป็นอาจารย์พิเศษในแผนกภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย